

ร้อยใจ เชิญพรชัย ๘ รอบชนมายุได้ชื่น

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นงนรงค์ ๘๘ อโยธยา

ร้อยใจเชิญพรชัย ๘ รอบ จนมาอยู่ใต้ฉัตร

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพันธุ์พยับ นพวงศ์ ณ อยู่ธยา

ณ ห้องมัมฉานรังสรรค์ สโมสรทหารบก

วันพุธที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๙

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

- คติพจน์ ๗
- คำประกาศสดธิปุชนิยาจารย์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ๘
- คำประกาศเกียรติคุณท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา
บุคคลที่ทำประโยชน์แก่การศึกษาของชาติอย่างสูงยิ่ง ๑๐
- คำประกาศเกียรติคุณ ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
ศาสตราจารย์พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ๑๒
- สารจากนายกสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา ๑๔
- คำสดุดี ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา
ศาสตราจารย์คุณหญิงสุชาดา กีระนันท์ อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๑๖
- ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ศาสตราจารย์อุปการคุณ
ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศรีบรรณพิทักษ์ คณบดีคณะครุศาสตร์ ๑๗
- ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ปุชนิยาจารย์ผู้สร้าง
และพัฒนาคณ สร้างและพัฒนางานด้านการศึกษาและสังคม และผู้ให้ด้วยจิตเมตตา
และบริสุทธิ์
ศาสตราจารย์กิตติคุณ คุณดวงเดือน พิศาลบุตร ๒๒
- สดุดีท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา
ท่านผู้หญิงยสวดี บุรณะสัมฤทธิ์ อัมพรไพศาล ๒๔
- แด่ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา
ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุจิต เพียรชอบ ชมรมพฤกษศาสตร์ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๙

- ๑๑. ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพันธุ์พยับ นพวงศ์ ณ อยุธยา
รองศาสตราจารย์นิรมล สวัสดิบุตร ๓๐
- ๑๒. รวมบทความของ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพันธุ์พยับ นพวงศ์ ณ อยุธยา ๓๖
 - ประวัติของคณะครุศาสตร์ ๓๗
 - ต้อนรับนิสิตใหม่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๔๓
 - เนื่องในการเปิดอาคารเรียน คณะครุศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๐๓ ๔๔
 - ครุศาสตร์ของเรา ๔๕
 - งานเพลินชมพู่ ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๑๑ ๔๙
- ๑๓. ท่านผู้หญิงพันธุ์พยับ นพวงศ์ ณ อยุธยา กับสัญญาอินเดียณา
ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุจริต เพียรชอบ ๕๑
- ๑๔. ท่านผู้หญิงกับพลศึกษา
รองศาสตราจารย์ ดร.เทพวณี ทอมสนิท ๕๔
- ๑๕. คำบูชาคุณท่านปฐนียาจารย์ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพันธุ์พยับ นพวงศ์ ณ อยุธยา
ในวาระมงคลอายุครบ ๘ รอบ
รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา ๕๙
- ๑๖. จากภาควิชาจิตวิทยาในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจนได้รับ
การสถาปนาเป็นคณะจิตวิทยา พ.ศ. ๒๕๓๙
รองศาสตราจารย์สุภาพรณ โคตรจรัส ๖๒
- ๑๗. ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพันธุ์พยับ นพวงศ์ ณ อยุธยา ท่านผู้ก่อตั้งภาควิชา
พยาบาลศาสตร์ คณะครุศาสตร์ ซึ่งนำไปสู่คณะพยาบาลศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม รอดคำดี ๖๖
- ๑๘. ปฐนียาจารย์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กับห้องสมุดคณะครุศาสตร์
รองศาสตราจารย์ทรงศनिया กัลญาณมิตร ๗๑

- ๑๑๑ การพัฒนาห้องสมุดคณะครุศาสตร์: การใช้เทคโนโลยีกับฐานข้อมูล
ดร.สุวิมล ธนะผลเลิศ - บรรณารักษ์ ๗๑๔
- ๑๑๒ หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต การบุกเบิกริเริ่มของศาสตราจารย์
ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา
ศาสตราจารย์กิตติคุณ สุนน อมรวีวัฒน์ ๗๑๗
- ๑๑๓ ครุศาสตร์ภาคค่ำ ๗๑๖
- ๑๑๔ รำลึกถึงครุศาสตรบัณฑิต หลักสูตร ๒ ปี
รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา ไชวโรจน์กุล ๗๑๘
- ๑๑๕ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา
กับโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์นิรมล สวัสดิบุตร ๗๑๐
- ๑๑๖ ห้องภาษาไทยสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
ศาสตราจารย์อัจฉรา ชิวพันธ์ ๗๑๔
- ๑๑๗ โครงการส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สู่...ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ
รองศาสตราจารย์ ดร.มลิวัลย์ ลับไพรี ๗๑๖
- ๑๑๘ สารานุกรมจากนายคนแรก สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย
ศาสตราจารย์คุณหญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ๑๐๓
- ๑๑๙ ด้วยความเคารพรักและภาคภูมิใจ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิง
พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา
รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร ยงกิตติกุล นายกสมาคมสตรีอุดมศึกษา
แห่งประเทศไทย ๑๐๔
- ๑๒๐ ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ กับขอนแก่น
สุนน ปราณีประชาชน ๑๐๘
- ๑๒๑ มุลนิชิตเวทินในพระบรมราชูปถัมภ์
รองศาสตราจารย์ทิพย์พรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา ๑๑๐

- ๑๑๓ ● **มูลนิธิวิชาชีพการศึกษา**
รองศาสตราจารย์ทิพย์พรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา ๑๑๓
- ๑๑๔ ● **มูลนิธิศาสตราจารย์หม่อมหลวงจิรายุ - ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์**
นพวงศ์ ณ อยุธยา
รองศาสตราจารย์ทิพย์พรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา ๑๑๔
- ๑๑๕ ● **ศูนย์บริการวิชาการ จิรายุ-พูนทรัพย์ จังหวัดระยอง**
ผู้ช่วยศาสตราจารย์จตุรรัตน์ แพล ๑๑๕
- ๑๑๖ ● **โครงการจัดตั้งห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ “บ้านจิรายุ-พูนทรัพย์”**
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรภี รุโจปการ ๑๑๖
- ๑๑๗ ● **บางมุมที่น้อยคนจะเคยเห็น**
ศาสตราจารย์กิตติคุณอำไพ สุจริตกุล ๑๑๗
- ๑๑๘ ● **ยิ่งกว่าน้อง เหนือกว่าพี่ สุดที่รัก**
คุณหญิงโรส บริบาลบุรีภัณฑ์ ๑๑๘
- ๑๑๙ ● **ปาฐกถาชุด ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา** ๑๑๙
- ๑๒๐ ● **ท่านผู้ริเริ่มก่อตั้งคณะครุศาสตร์ กับชมรมพฤษชาจารย์ คณะครุศาสตร์**
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์ ๑๒๐

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำประกาศสดุดี

ปุษยิยาจารย์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา

๑๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๓๓

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกของประเทศไทย รุ่งเรืองสถาพรในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระปิยมหาราชเจ้า เป็นแหล่งรวมของสรรพวิทยาการและบุคลากรที่ทรงคุณวุฒิและคุณธรรม นำความวัฒนาทุกสถานเป็นคุณูปการแก่ชาติสืบมา

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นบัณฑิตสตรีที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้ และรับราชการเป็นเวลานาน ตั้งแต่ครั้งดำรงตำแหน่งอาจารย์หัวหน้าแผนกวิชา จนเป็นคณบดีคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ เป็นครูและกัลยาณมิตร สั่งสอนศิษย์ให้สามารถรับใช้ประเทศชาติอยู่ทุกแห่งหน ท่านเป็นนักวิชาการและนักการศึกษาที่อุทิศตนตามอุดมคติของครูชาตินิยม เป็นผู้นำและต้นแบบของนักบริหารการศึกษาที่มีความคิดริเริ่ม ท่านเป็นผู้ก่อตั้งและสร้างเสริมคณะครุศาสตร์ นับตั้งแต่การวางแผนงานด้วยวิจาร์ณญาณเห็นการณ์ไกล ต่อสู้อุปสรรคทั้งหลายด้วยความตั้งใจมั่น แก้ไขปัญหาทุกด้าน สืบสานงานทุกสิ่ง เสริมกำลังใจเพื่อนร่วมงานให้เกิดศรัทธาและสามัคคี จนปัจจุบันนี้คณะครุศาสตร์เป็นสถาบันครุศึกษาชั้นนำเดี่ยว เด่น และภาคภูมิใจ

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ได้ปฏิบัติหน้าที่กรรมการสภามหาวิทยาลัย และประธานโครงการรณรงค์เพื่อภาษาไทยมาอย่างต่อเนื่องนับสิบปี การใดที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต้องอาศัยความรู้ ความคิด และความสามารถของท่านศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ ได้เอื้ออำนวยช่วยเหลือจนเกิดผลเลิศตลอดมา

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นสตรีไทยระดับผู้นำที่มีกุศลจิต คิดผดุงสังคัม จะเห็นได้จากการเป็นผู้ก่อตั้งและเป็นนายกสมาคม สโมสรและมูลนิธิที่สำคัญหลายแห่ง อาทิ สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย สโมสรขอนแก่นกรุงเทพมหานคร และมูลนิธิกตเวทิน ชีวิตจิตใจของท่านเปี่ยมด้วย

ความเสียสละ ทำงานโดยมุ่งประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ผลงานของท่านปรากฏ
ประจักษ์ชัดทั้งในระดับชาติ และนานาชาติมาเนิ่นนาน

พิธีประกาศเกียรติคุณปูชนียาจารย์คนแรกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา วันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๓

เหนือสิ่งอื่นใด ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ได้ดำรงตนและ
ดำเนินชีวิตตามหลักสัปปริสธรรมและพรหมวิหาร มีเมตตาต่อเพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับ
บัญชาเป็นนิจ ท่านเป็นครูที่ศิษย์ทั้งปวงเคารพรักมิเสื่อมคลาย ต่างเทิดทูนท่านด้วยศรัทธา
และทำความดีเจริญรอยตาม เพื่อเป็นปฏิบัติบูชาอาจารย์ผู้มีพระคุณล้นพ้น

ด้วยเหตุนี้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงขอประกาศสดุดีว่า ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิง
พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นปูชนียาจารย์คนแรกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ขอจงเฝ้า้อมด้วยบุญญาติศัย พลาณามัย สมบูรณ์เกษม ดำรงสถานะอันมีเกียรติยิ่งนี้ตลอด
จิวิวัตกาลเทอญ

ที่มา: งานมงคลครบพแก้ว, จิรายุ-พูนทรัพย์, ๒๕๔๓, หน้า ๑๒๔-๑๒๕)

คำประกาศเกียรติคุณ

รวมพิมพ์

ท่านผู้หญิงพรเทพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา
บุคคลที่ทำความประโยชน์แก่การศึกษาของชาติอย่างสูงยิ่ง

ท่านผู้หญิงพรเทพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา คณบดีสตรีคนแรกของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เริ่มรับราชการในโรงเรียนมัธยมและโรงเรียนฝึกหัดครู ในระหว่างสงครามมหาเอเซียบูรพา ท่านเป็นเสรีไทยปฏิบัติงานด้านวิทยุกระจายเสียงที่สหรัฐอเมริกา เป็นหัวหน้าแผนกครุศาสตร์ในคณะอักษรศาสตร์และครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณบดีคณะครุศาสตร์ในที่สุด

เมื่อการฝึกหัดครูได้เข้าสังกัดโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีประกาศกระทรวงธรรมการยกฐานะการฝึกหัดครู ซึ่งเรียกว่าแผนกครุศึกษาถึงขั้นคุรุบัณฑิต

ใน พ.ศ. ๒๔๔๘ และ พ.ศ. ๒๔๕๙ ยกฐานะเป็นคณะครุศาสตร์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่การทำได้เป็นดังนี้ไม่ นับจากนั้นเป็นเวลาถึง ๔๐ ปี ด้วยความอดสาหะบากบั้นของท่านผู้หญิงพรเทพย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงสามารถผลิตครุศาสตร์บัณฑิตและยกฐานะแผนกครุศาสตร์เป็นคณะครุศาสตร์ได้สำเร็จ

ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ เริ่มงานวิทยากรใหม่ๆ หลายอย่างในขณะครุศาสตร์ จน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยรับไปดำเนินงานต่อไป แม้เมื่อเกษียณอายุราชการแล้วจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังมอบความไว้วางใจให้ปฏิบัติงานอีกหลายประการ เช่น ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยติดต่อกันถึง ๕ สมัย และเป็นประธานกรรมการรณรงค์ภาษาไทย เป็นต้น นอกจากนี้ยังปฏิบัติราชการพิเศษอีกหลายตำแหน่ง เป็นต้นว่า กรรมการสภาการศึกษาแห่งชาติ กรรมการสตรีคนแรกของทบวงมหาวิทยาลัย เมื่อเริ่มจัดตั้งขึ้น กรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ เป็นวุฒิสมาชิก ฯลฯ งานด้านสังคม ก็เป็นผู้ก่อตั้งสมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย มูลนิธิกตเวทิน และสโมสรซอนต้ากรุงเทพมหานคร เป็นสตรีคนเดียวและคนแรกที่ได้เป็นนายกสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย และสมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย ใน พ.ศ. ๒๕๓๓ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ประกาศเกียรติคุณให้เป็นปูชนียาจารย์คนแรกของมหาวิทยาลัย

ในโอกาสที่กระทรวงศึกษาธิการมีอายุครบ ๑๐๐ ปี ใน พ.ศ. ๒๕๓๕ ครุสภาในฐานะองค์กรกลางแห่งผู้ประกอบวิชาชีพครู จึงขอยกย่องท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ว่า เป็นผู้หนึ่งที่มีคุณประโยชน์แก่การศึกษาของชาติอย่างสูงยิ่ง

(ที่มา: งานมงคลครบพเก้า. จิรายุ-พูนทรัพย์. ๒๕๔๓. หน้า ๑๒๖-๑๒๗)

ศูนย์วิทยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำประกาศเกียรติคุณ

ครุศาสตร์ดุสิตวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศาสตราจารย์พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา

ด้วยสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่า ศาสตราจารย์พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาการด้านครุศาสตร์ ได้รับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต และประกาศนียบัตรครุมัธยมจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ครุศาสตรมหาบัณฑิตจาก มหาวิทยาลัยมิชิแกน และประกาศนียบัตรชั้นสูงทางวิชาชีพระดับเหนือปริญญาโทในสาขา การบริหารการศึกษาชั้นอุดมศึกษาจากมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ระหว่างที่ศึกษาอยู่ใน ต่างประเทศได้รับเชิญให้เป็นสมาชิกสมาคมผู้ได้รับคะแนนสูง Kappa Delta Phi เป็นผู้สนใจ ศึกษาวิชาการอยู่เสมอ ปัจจุบันกำลังทำการค้นคว้าเพื่อการศึกษาชั้นดุษฎีบัณฑิตของ มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย

ศาสตราจารย์พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นผู้มีความคิดริเริ่มและสามารถ อย่างยิ่งในการดำเนินกิจการให้ลุล่วงก้าวหน้าโดยรวดเร็วและเป็นผลดี งานชั้นยอดเยี่ยม ได้แก่การก่อตั้งคณะครุศาสตร์และโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยขึ้น โดยพันฝ่า อุปสรรคต่างๆ ได้ทำให้แผนกวิชาเล็กๆ ซึ่งเมื่อแรก ศาสตราจารย์พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เข้ารับราชการนั้นมีอาจารย์ประจำเพียง ๒ คน และนิสิตประมาณ ๒๐ คน กลายเป็น คณะใหญ่ซึ่งปัจจุบันมีนิสิตถึง ๑,๑๒๒ คน นักเรียนสาธิต ๑,๖๓๐ คน อาจารย์และครู ๑๒๙ คน และมีอาคารเรียนหลายหลัง นอกจากนั้นยังได้จัดให้มีโครงการสอนและอบรมหลายประเภท ที่มีทั้งปริมาณและคุณภาพ เพื่อสนองความต้องการที่แตกต่างกันของหน่วยงานต่างๆ และ ปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ นอกจากแผนกวิชา ๘ แผนกที่คณะมีอยู่แล้ว ศาสตราจารย์พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ก็ยังกำลังดำเนินการเปิดแผนกวิชาพยาบาลศึกษา เพื่อช่วยเหลือกระทรวง สาธารณสุขผลิตครูพยาบาลชั้นปริญญา ซึ่งกำลังขาดแคลนอยู่มาก นับว่าศาสตราจารย์พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ทำความเจริญก้าวหน้าให้กับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นอันมาก ทั้งในด้านวัตถุและด้านวิชาการ โดยเฉพาะเป็นผู้ที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่การฝึกหัดครู ของประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง ศาสตราจารย์พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ได้รับการแต่งตั้งให้ เป็นคณบดีคณะครุศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ นับเป็นคณบดีหญิงคนแรก และจนถึงปัจจุบันนี้ ก็ยังเป็นคณบดีหญิงคนเดียวของประเทศไทย

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิง
พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา
เข้ารับพระราชทานปริญญา
ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
กิตติมศักดิ์

นอกจากตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชาบริหารการศึกษา และคณบดีแล้ว ศาสตราจารย์พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ก็ยังดำรงตำแหน่งที่สำคัญอื่นๆ อีก อาทิเช่น กรรมการสภาการศึกษาแห่งชาติ ในด้านงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมซึ่งมิใช่เป็นหน้าที่ทางราชการ ศาสตราจารย์พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ได้เป็นผู้หนึ่งที่ก่อตั้งสมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทยขึ้น ซึ่งเป็นสมาคมที่ทำประโยชน์ทั้งทางการศึกษาและการสังคมสงเคราะห์และเป็นสมาชิกของสหพันธ์นานาชาติ ศาสตราจารย์พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ได้เป็นนายกคนแรกและได้เป็นต่อมาอีกหลายวาระ นอกจากนั้นก็ยังได้เคยรับเลือกจากสหพันธ์นานาชาติให้เป็นกรรมการพิจารณามาตรฐานวิชาการของมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั่วโลกที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกของสหพันธ์ ซึ่งเป็นเกียรติอย่างสูงทั้งแก่ตนเองและแก่คนไทยทั่วไป ปัจจุบัน ศาสตราจารย์พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของสมาคมนี้ และของสมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย ทั้งนี้นับว่า ศาสตราจารย์พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องจากองค์การและสมาคมทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ด้วยเหตุที่ศาสตราจารย์พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา มีคุณวุฒิดังกล่าวนี้ สภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงเห็นสมควรอย่างยิ่งที่จะให้ได้รับพระราชทานปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ เพื่อเป็นการยกย่องเกียรติคุณสืบไป

(ที่มา: หนังสือพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ประจำปี ๒๕๑๑, หน้า ๑๐-๑๒)

สารจากนายภสุมิตา อึ้งกรรณเมหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา

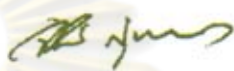
บุญกิริยาวัตถุ ๑๐ (ที่ตั้งแห่งการทำบุญ ทางทำความดี) ประกอบด้วย

๑. ทานมัย ทำบุญด้วยการให้สิ่งของ
๒. สิลมัย ทำบุญด้วยการรักษาศิลหรือประเพณีดี
๓. ภวานามัย ทำบุญด้วยการเจริญภavana คือฝึกอบรมจิตใจเจริญปัญญา
๔. อปจายนมัย ทำบุญด้วยการประพุดิอ่อนน้อม
๕. เวยยาวัจจมัย ทำบุญด้วยการช่วยชวนชวนรับใช้
๖. ปัตติทานมัย ทำบุญด้วยการเฉลี่ยส่วนแห่งความดีให้ผู้อื่น
๗. ปัตตานุโมทนา มัย ทำบุญด้วยการยินดีในความดีของผู้อื่น
๘. ธัมมัสสวนมัย ทำบุญด้วยการฟังธรรมศึกษาหาความรู้
๙. ธัมมเทศนามัย ทำบุญด้วยการสั่งสอนธรรมให้ความรู้
๑๐. ทิฏฐุชุกัมม ทำบุญด้วยการทำความเห็นให้ตรง *

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นผู้มีบุญโดยแท้สมบูรณ์ ท่านได้ประกอบบุญกิริยาอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ คุณูปการของท่านต่อสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีมากมาย ตลอดเวลาที่ยาวนาน พระคุณของท่านเป็นที่ประจักษ์ ท่านจึงเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับศิษย์และคนรุ่นหลัง แม้ว่าศิษย์ทั้งหลายจะเจริญรอยตามทั้งหมดไม่ได้ แต่หากสามารถทำได้สักส่วนเลี้ยวหนึ่งก็ยั้งดี

ในโอกาสฉลองอายุครบ ๘๐ ปีของท่านเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๓ ชาวจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งมวล ได้มีฉันทามติ ขอยกย่องท่านเป็น ปุชนิยาคารยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นคนแรก นับเป็นบุญของบรรดาศิษย์ที่ท่านมีอายุยืน ให้พวกเราได้มาแสดงกตัญญูกตเวทิตาฉลองในวาระครบ ๘ รอบนี้

ขออัญเชิญพระบารมีแห่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ตลอดจนผลบุญแห่งกรรมดีทั้งปวง ที่ท่านอาจารย์ได้ปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง เป็นเวลานาน จงอำนวยพรให้ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา มีความสุข เจริญด้วยอายุ วรรณะ สุระ พละ ยิ่งๆ ขึ้นไป

ศาสตราจารย์นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา

นายกสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* จาก พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต)
หน้า ๙๓-๙๔

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำสดุดี

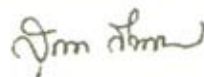
ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างสูงยิ่งในการพัฒนาการศึกษาของประเทศ โดยเฉพาะในการพัฒนาคณะครุศาสตร์และโรงเรียนสาธิตแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้ความเจริญก้าวหน้า เป็นต้นแบบของการจัดการศึกษาครุศาสตร์และโรงเรียนสาธิต นับเป็นคุณูปการอย่างสูงต่อประเทศชาติ แม้เมื่อท่านเกษียณอายุราชการแล้ว ท่านยังได้ปฏิบัติตนเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อวงวิชาการศึกษาศาสตร์ และต่อสังคมส่วนรวมตลอดมา ผลงานของท่านเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการและสังคมทั่วไปอย่างชัดเจน ดังจะเห็นได้จากรางวัลเกียรติยศมากมายจากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ และความเคารพรักจากบุคคลในวงการต่างๆ ทั่วไป

ดิฉันได้มีโอกาสทำงานร่วมกับศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ในช่วงที่เป็นกรรมการสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้วยกัน แม้จะเป็นช่วงสั้นๆ ดิฉันรู้สึกประทับใจในท่านอาจารย์เป็นอย่างมาก ที่ท่านปฏิบัติหน้าที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยด้วยความตั้งใจ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ที่พิจารณาอย่างลึกซึ้ง และชาญฉลาด สามารถช่วยการตัดสินใจของสภามหาวิทยาลัยในเรื่องสำคัญต่างๆ อย่างดียิ่ง ดิฉันได้เรียนรู้แนวคิดและวิธีการมองปัญหาและการหาทางแก้ไขจากท่านอาจารย์ นับเป็นประสบการณ์ที่ทรงคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ในมหาวิทยาลัยต่อมา ซึ่งดิฉันขอรำลึกถึงด้วยความขอบพระคุณ ณ ที่นี้

ในโอกาสที่คณะครุศาสตร์ และสมาคม สโมสรต่างๆ ได้ร่วมกันจัดงาน “ร้อยใจเชิญพรชัย ๘ รอบชนอายุวิวัฒน์ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา” ดิฉันขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลกโปรดอำนวยการให้ท่านอาจารย์ที่เคารพรัก ให้มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง มีความสุขสบายใจ อบอุ่นในท่ามกลางความรัก ความเคารพ และความปรารถนาดีของมิตรและศิษย์ ตลอดไป

ด้วยความเคารพอย่างสูง

(ศาสตราจารย์คุณหญิงสุชาติดา กิระนันท์)

อธิการบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา
ศาสตราจารย์อุปการคุณแห่งคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในโอกาสที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พร้อมด้วยสมาคมครุศาสตร์สัมพันธ์ สมาคม
นิสิตเก่าสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ครูนิสิตและลูกศิษย์ได้ร่วมจัดงาน “ร้อยใจเชิญพรชัย ๘ รอบชนมายุวิวัฒน์ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิง
พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา” ในวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๙ ณ สโมสรทหารบก กระผมขอนำเสนอข้อมูลที่สำคัญๆ
๕ ประการ เพื่อระลึกถึงคุณูปการของศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ที่มีต่อคณะ
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มาด้วยความเคารพ ดังต่อไปนี้

๑. ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นหัวหน้าแผนกวิชาครุศาสตร์ (ชื่อเดิม
คือแผนกฝึกหัดครู) คนที่ ๘ ในคณะอักษรศาสตร์และครุศาสตร์ ต่อมาท่านเป็นผู้ก่อตั้งคณะครุศาสตร์ เมื่อ
วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๐๐ และเป็นคณบดีคนแรกของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างปี
พ.ศ. ๒๕๐๐-๒๕๐๔
๒. ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา จัดตั้งโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๐๑
๓. ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ได้รับพระราชทานปริญญาครุศาสตร์
ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๐ นับเป็นผู้ได้รับพระราชทานปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ท่านที่
สองของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อจากศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล (เมื่อปี
พ.ศ. ๒๕๐๔)
๔. ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ได้จัดตั้งเงินทุนเพื่อมอบทุนการศึกษาให้นิสิต
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ต่อเนื่องมาทุกปีจนถึงปัจจุบัน
๕. ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ได้รับการแต่งตั้งเป็น “ศาสตราจารย์กิตติคุณ”
ท่านแรกของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๕
๖. ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ได้มอบที่ดินที่จังหวัดระยองให้คณะครุศาสตร์
จัดตั้งศูนย์บริการวิชาการจiraญ-พูนทรัพย์ และทำพิธีเปิดศูนย์อย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๓๓
๗. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เห็นชอบให้ตั้งชื่ออาคาร ๑ คณะครุศาสตร์ เป็น อาคารพูนทรัพย์
นพวงศ์ ณ อยุธยา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๓
๘. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ประกาศสดุดีศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา
เป็น “ปูนนิยาคารย” คนแรกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๓
๙. ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ทูลเกล้าฯ ถวายโฉนดที่ดินในซอยสุขุมวิท
๑๐๑/๑ เนื้อที่ ๑ ไร่ ๒ งาน ๒๒.๒ ตารางวา แด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวันที่ ๔
ตุลาคม ๒๕๔๙ เพื่อจัดตั้งห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์เพื่อการเรียนรู้

(รองศาสตราจารย์ ดร.พทุธี สิริบรรณพิทักษ์)
คณบดีคณะครุศาสตร์
๔ ตุลาคม ๒๕๔๙

ศูนย์วิทยุโทรพยากรณ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงpunทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา
บุษยิลาจารย์ ผู้สร้างและพัฒนาคณะ สร้างและพัฒนางาน
ด้านการศึกษาและสังคม และผู้ให้ด้วยจิตเมตตาและบริสุทธิ์

ศาสตราจารย์กิตติคุณ คุณหญิงเตือน พิศิอุบุตร

ครุศาสตร์จะเกิดขึ้นได้อย่างไรถ้าไม่มีสภาพสตรีผู้มีความรู้ ความสามารถ เก่ง กล้า
เฉกเช่นศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงpunทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา

ขอให้ท่านลองย้อนอดีตกลับไปเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๑ ซึ่งเป็นเวลาเกือบ ๖๐ ปีมาแล้ว
นับตั้งแต่การตั้งเป็นแผนกฝึกหัดครู ในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย จนถึงการแยกมาตั้งมีฐานะเป็นคณะครุศาสตร์โดยสมบูรณ์เมื่อ ๑๐ กรกฎาคม
๒๕๐๐ ด้วยการริเริ่มการก่อตั้งเป็นคณะของศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงpunทรัพย์ นพวงศ์
ณ อยุธยา เพื่อขยายงานและพัฒนางานด้านฝึกหัดครูหลายระดับและหลายแขนงให้เพียงพอ
แก่ความต้องการ

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงpunทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ได้เข้ารับราชการเมื่อ
พ.ศ. ๒๔๙๑ ในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีแผนกฝึกหัด
ครุรวมอยู่ด้วย ซึ่งท่านได้เป็นหัวหน้าแผนกครุศาสตร์ ก่อนที่จะริเริ่มคิดก่อตั้งคณะครุศาสตร์
เพื่อให้มีโอกาสได้พัฒนาการฝึกหัดครูให้มีคุณภาพและกว้างขวางเหมาะสมกับความต้องการ
ของประเทศชาติมากยิ่งขึ้น การริเริ่มงานใหม่นี้ย่อมต้องประสบปัญหาและต้องฟันฝ่าอุปสรรค
มากมาย ไม่ว่าจะจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและกระทรวงศึกษาธิการก็เห็นว่ายังไม่พร้อม
แต่ก็ได้ริเริ่มให้สัญญาช่วยการศึกษาระหว่างกระทรวงศึกษาธิการกับมหาวิทยาลัยอินเดียนา
ที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ไว้ล่วงหน้า ในระยะเริ่มต้นบุกเบิก ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงpunทรัพย์ นพวงศ์
ณ อยุธยา ซึ่งในขณะเริ่มต้นนั้นมีอาจารย์อยู่น้อยนิดเพียง ๓-๔ คน จะต้องคิดโครงการ
ขยายงานด้วยการ (๑) หาสถานที่ก่อสร้างอาคารที่จะจัดตั้งคณะครุศาสตร์และโรงเรียน
สาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (๒) งบประมาณที่จะก่อสร้าง (๓) หาอาจารย์-บุคลากรที่มี
ความรู้และคุณภาพ (๔) จัดทำโครงสร้างหลักสูตร (๕) การบริหารงาน คน เงิน อย่าง
มีประสิทธิภาพ

งานทั้งห้าด้านนี้มีใช่เรื่องง่าย ๆ ที่ใคร ๆ จะเป็นผู้ริเริ่มฝ่าฟันปัญหาและอุปสรรคใหญ่ ๆ
เช่นนี้ได้ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงpunทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นสภาพสตรีคนเดียวใน

สมัยนั้นที่เป็นหัวหน้าแผนก และด้วยความรู้ ความสามารถ ความเก่ง ความกล้า มุ่งมั่น อดทน กล้าตัดสินใจ มานะบากบั่น เข้าใจในการแก้ปัญหาและอุปสรรคที่ต้นตอของปัญหาและอุปสรรคนั้นๆ ทีละขั้นทีละตอนจนบรรลุเป้าหมาย ประสบความสำเร็จ จึงสามารถตั้งเป็น คณะครุศาสตร์ เป็นคนบดสีตรีคนแรกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เริ่มด้วยการเริ่มมี สถานที่ของตนเองที่ขอแยกออกมาตั้งฝั่งตรงข้ามกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีคณะต่างๆ ตั้งอยู่ มีเนื้อที่ประมาณ ๔๐ ไร่ ซึ่งมากกว่าทุกคณะ มีบุคลากร-คณาจารย์เพิ่มมากขึ้นทุกปี จนมากกว่าแทบทุกคณะ มีนิสิตและนักเรียนสาธิตเพิ่มขึ้นๆ รวมแล้วมากกว่าทุกคณะ จึงนับได้ว่าเป็นคณะที่ใหญ่มากคณะหนึ่งในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปัจจุบันท่านจะอ่านเรื่องที่น่าสนใจได้ที่ รศ.นิรมล สวัสดิบุตร ได้เล่าถึงความเป็นมาของท่านผู้หญิงตั้งแต่เล็ก จนสำเร็จการศึกษา เข้ารับราชการ จนถึงก่อตั้งคณะครุศาสตร์และโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตลอดจนห้องภาษาไทย ซึ่ง ศ.อัฉรา ชิวพันธ์ ได้เล่าไว้

ในระยะเริ่มแรกซึ่งต้องการผู้นำที่แข็งแกร่ง กล้าหาญ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจ เป็นผู้ที่ถูกน้องผู้ร่วมงานศรัทธา และพร้อมที่จะร่วมแรงร่วมใจ ท่วมเทเวลา ทั้งเวลาราชการและนอกราชการ ตั้งแต่เริ่มโล่ที่ซึ่งมีผู้ปลูกบ้านเรือนอยู่แล้ว เพื่อก่อสร้างอาคาร และขออิมห้องเรียนในตึกต่างๆ ที่เขาไม่ใช้มาเป็นห้องเรียนของนิสิตและนักเรียนสาธิต รุ่นแรกๆ ไปพลางๆ ก่อนที่จะสร้างตึกได้สำเร็จในอีก ๓ ปีต่อมา เพื่อเป็นอาคารเรียนของคณะเอง ท่านจะอ่านรายละเอียดในการริเริ่มก่อตั้งคณะครุศาสตร์ได้จากประวัติคณะครุศาสตร์ และครุศาสตร์ของเรา ซึ่งเป็นบทความที่ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ ได้เขียนไว้เองอย่างละเอียด และได้ทราบถึงบุคคลผู้ใหญ่ที่ให้ความช่วยเหลือที่ท่านได้กล่าวถึงไว้ในบทความนั้น ท่านจะได้เห็นถึงความพยายาม ความอดทน ความกล้าที่จะเผชิญปัญหา และความใจกว้าง มีวิสัยทัศน์ กว้างไกล นำสมัย และทันสมัย ด้วยการพัฒนาคน-อาจารย์ให้มีคุณภาพทางวิชาการ ให้อาจารย์ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญโดยการหาทุนให้ได้ไปศึกษาต่อต่างประเทศ เช่น ทำสัญญา แลกเปลี่ยนกับมหาวิทยาลัยอินเดียฯ ได้รับทุนให้ไปศึกษาต่อมากมายทุกปี และอาจารย์ทางมหาวิทยาลัยอินเดียนามาช่วยในด้านพัฒนาห้องสมุด ซึ่งทำให้คณะครุศาสตร์มีห้องสมุด คณะเป็นแห่งแรกที่เป็นสากลซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของนิสิตและอาจารย์ ท่านจะอ่านรายละเอียดได้จากข้อเขียนของ รศ.ทรงศनिया กัลยาณมิตร โดยในปัจจุบันก็ได้พัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และความคิดนี้ท่านก็ยังสนใจอย่างต่อเนื่องมาจนท่านมีอายุถึง ๙๖ ปี ที่จะถวายที่ดินและบ้านที่อยู่ของท่านให้เป็นห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ให้ยั่งยืนสืบต่อไป และท่านมีใจกว้างที่มีใจให้ทุนเฉพาะอาจารย์คณะครุศาสตร์เท่านั้น ยังได้พิจารณาคัดเลือกให้ทุนแก่อาจารย์ในคณะต่างๆ เช่น วิทยาศาสตร์ อักษรศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ ฯลฯ

ที่มาสอนให้คณะครุศาสตร์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย ที่ให้คณะใดที่สอนวิชาใดอยู่ก็ให้คณะนั้นส่งอาจารย์ไปสอนวิชานั้นๆ ในคณะอื่นที่เปิดสอนบางวิชาตรงกับวิชาที่คณะนั้นเปิดสอนอยู่แล้ว ท่านจะอ่านรายละเอียดได้จากข้อเขียนของ ศ.ดร.สุจิต เพียรชอบ เรื่อง "ท่านผู้หญิง พุทธรักษ์ นพวงศ์ ณ อยุธยา กับสัญญาอินเดียนา"

นอกจากนั้นในด้านการสร้างหลักสูตรเพื่อเปิดสอนหลักสูตรต่างๆ ท่านก็ได้มองการณ์ไกล ได้มองเห็นเนื้อหาสาระของวิชาเป็นพื้นฐาน ที่จะใช้สอนหรือประกอบอาชีพใดๆ และมารับความรู้ทางด้านวิชาชีพครูที่จะเป็นวิธีการหรือแนวทางที่จะนำเนื้อหาสาระเหล่านั้นไปถ่ายทอดและปฏิบัติในอาชีพต่างๆ เช่น ได้เปิดสอนปริญญาตรีครุศาสตร์ หลักสูตร ๒ ปี และอนุปริญญา หลักสูตร ๑ ปี สอนวิชาชีพครูให้แก่ผู้ที่สำเร็จปริญญาตรี หรืออนุปริญญา จากคณะต่างๆ เช่น อักษรศาสตร์ วิทยาศาสตร์ พาณิชยศาสตร์และการบัญชี รัฐศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ พยาบาล ฯลฯ มาเรียน และเปิดหลักสูตรบัณฑิต ๔ ปีเทียบ เพื่อให้ผู้ที่จบระดับป.กศ.สูงและอื่นๆ นอกจากนั้นยังให้โอกาสแก่ผู้ที่ทำงานแล้ว เช่น จบระดับป.กศ.สูง มาเรียนต่อในตอนเย็นและวันเสาร์ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านวิชาครู ด้านการศึกษาให้กว้างขวางและทั่วถึงได้มากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัจจุบันมหาวิทยาลัยราชภัฏต่างๆ และมหาวิทยาลัยอื่นๆ ก็ได้เปิดสอนภาคค่ำหรือภาคนอกเวลาในวันเสาร์-อาทิตย์กันอย่างมากมาย ซึ่งคณะครุศาสตร์ได้เริ่มทำเมื่อ ๔๐ ปีมาแล้ว แม้ว่าหลักสูตรดังกล่าวจะได้ลึกลงในสมัยที่เริ่มเปิดหลักสูตรปริญญาโท ปริญญาเอก เพิ่มมากขึ้น ซึ่งก็สอนทั้งในเวลาและนอกเวลาเช่นกัน และนอกจากหลักสูตร ๒ ปีแล้ว ยังเปิดหลักสูตร ๔ ปี ในสาขาวิชาเอก-วิชาโทอีกมากมายหลายวิชาให้แก่ผู้ที่จะไปสอนในระดับต่างๆ โดยเริ่มแรกได้ตั้งแผนกวิชาหลัก ๔ แผนกวิชาหรือภาคด้วยกัน และได้พัฒนามาเป็น ๑๒ ภาควิชา คือ แต่ปัจจุบันได้ปรับปรุงโครงสร้างของคณะโดยรวมภาควิชาและตั้งภาควิชาใหม่เหลือเพียง ๔ ภาควิชา คือ (๑) ภาควิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา (๒) ภาควิชาศิลป ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา (๓) ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา (๔) ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา ผู้สนใจในเรื่องหลักสูตร ๔ ปี จะหาอ่านได้จากข้อเขียนของ ศ.สุมน อมรวิวัฒน์ หลักสูตร ๒ ปี ๔ ปีเทียบ ภาคค่ำ-ภาคพิเศษ จากข้อเขียนของ รศ.ดร.สุกัญญา โมวิไลกุล นอกจากก่อตั้งคณะครุศาสตร์แล้วยังได้ก่อตั้งโรงเรียนสาธิต มีห้องภาษาไทย และโครงการส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่ง รศ. นิรมล สวัสดิบุตร ศ.อัจฉรา ชิวพันธ์ และ รศ.ดร.มลิวลย์ ลับไพรี ได้เขียนไว้เพื่อเล่าสู่กันฟัง

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพุทธรักษ์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ได้เป็นผู้นำให้กรรมการคณะจัดทำหลักสูตรสนองความต้องการของประเทศในสมัยนั้นๆ ตามคำปรึกษาและขอร้อง

ของผู้บริหารในสายวิชาชีพอื่นๆ เริ่มด้วยเป็นแผนก/ภาควิชา แล้วเจริญเติบโตแยกเป็น คณะได้อีกถึง ๓ คณะ เพิ่มขึ้นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ คณะพยาบาลศาสตร์ สำนัก วิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา และคณะจิตวิทยา เช่น พยาบาลศึกษาเพื่อผลิตครูที่จะ ไปสอนในวิทยาลัยพยาบาล เพื่อให้รู้จักวิชาครูที่จะไปถ่ายทอดวิชาได้อย่างเหมาะสม และ เพื่อเพิ่มอาจารย์พยาบาลและพยาบาล สนองความขาดแคลนให้เพียงพอกับความ ต้องการในขณะนั้น และการเปิดสอนเช่นนี้ก็สามารถพัฒนาและเติบโตจนตั้งขึ้นมาเป็น คณะอีกคณะหนึ่งคือ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดูรายละเอียดได้จาก ข้อเขียนของ ผศ.ดร.ประนอม รอดคำดี

นอกจากคณะพยาบาลศาสตร์แล้ว ท่านก็ได้ริเริ่มก่อตั้งหลักสูตรพลศึกษาและแผนก/ ภาควิชาพลศึกษา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒ ซึ่งได้ผลิตบัณฑิตวิชาเอกพลศึกษาเป็นแห่งแรกใน ประเทศไทย ตามความคิดริเริ่มและข้อเสนอของผู้อำนวยการวิทยาลัยพลศึกษา (ศ.นายแพทย์ บุญสม มาร์ติน) เพื่อยกระดับมาตรฐานพลศึกษาให้สูงขึ้นเทียบเท่าวิชาชีพอื่นๆ ผลิตบัณฑิต ไปเป็นผู้บริหารระดับสูง เช่น ระดับคณบดี รองอธิการบดี ปลัดกระทรวง อธิบดี ผู้ว่าการกีฬา และได้ขยายงานจนเปิดถึงระดับปริญญาเอก ซึ่งพื้นฐานและการสนับสนุนของท่านผู้หญิง ในสมัยต่อมาได้พัฒนาไปเป็นสำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา มีฐานะเทียบเท่าคณะเพิ่มขึ้น อีกคณะหนึ่ง รายละเอียดเรื่องนี้สนใจอ่านได้จากข้อเขียนเรื่อง “ท่านผู้หญิงและพลศึกษา” ของ รศ.ดร.เทพวาทณี หอมสนิท (กรรมการชมรมพหุทธาจารย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย)

เนื่องจากท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ ได้รับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต และ ป.ม.จาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นสตรีไทยคนแรกๆ และมีจำนวนน้อยในสมัยนั้น และ ครุศาสตรมหาบัณฑิตด้านจิตวิทยาการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมิชิแกน สหรัฐอเมริกา และ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงด้านการบริหารการศึกษาระดับอุดมศึกษาจากมหาวิทยาลัย โคลัมเบีย สหรัฐอเมริกา เมื่อ ๓๐ ปีมาแล้วและเมื่อมาเป็นอาจารย์ในแผนกวิชาครุศาสตร์ ซึ่งสังกัดคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ในปี ๒๔๙๑ ท่านได้มาสอนวิชาสุขวิทยาทางจิต และวิชาการแนะแนว ให้แก่นิสิตครูศาสตร์รุ่นที่ดิฉันเป็นลูกศิษย์ของท่าน เมื่อ ๕๘ ปีมาแล้ว วิชาการแนะแนวเป็นวิชาที่สมัยใหม่ในสมัยนั้น และก็มีความสำคัญและจำเป็นมากใน สมัยปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการจึงให้โรงเรียนทุกโรงเรียนควรจะต้องมีบริการหรือโครงการการ แนะแนวในโรงเรียนเพื่อให้ครูรู้จักเด็ก รู้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความถนัด ความสามารถของเด็ก และให้เด็กรู้จักตัวเอง เพื่อรู้ข้อดีข้อด้อยของตน จะได้แก้ไขและพัฒนาไปในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม ดิฉันชอบวิชา

ทั้งสองมากเพราะประทับใจในท่านอาจารย์ผู้สอน และเมื่อดิฉันศึกษาต่อ ณ สหรัฐอเมริกา กลับมารับราชการที่คณะครุศาสตร์ก็ได้มาสอนวิชาหลักและการปฏิบัติในการแนะแนวและการให้คำปรึกษา ตามหลักสูตรของคณะครุศาสตร์ มาเป็นเวลาาร่วม ๒๐ ปี แก่นิสิตหลักสูตร ๒ ปี ซึ่งจบปริญญาตรีหรืออนุปริญญาจากคณะต่างๆ มาแล้ว แม้ต่อมาต้องเปลี่ยนไปสอนวิชาพื้นฐานการศึกษามากขึ้น เพราะต้องมาเป็นหัวหน้าแผนกวิชาสารัตถศึกษา แต่ดิฉันก็ยังใช้วิชาแนะแนวในการอบรมครู ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้ความรู้ด้านนี้ทางวิทยุ โทรทัศน์ และการจัดอภิปรายในสถาบันการศึกษาต่างๆ และในโรงเรียนของดิฉันเองมาจนถึงปัจจุบัน

แผนกวิชาจิตวิทยาก็ได้เจริญเติบโต ก้าวหน้าผลิตบัณฑิตปริญญาโท เอก แขนงต่างๆ เป็นหลักสูตรแรกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ตั้งเป็นแผนกวิชาเมื่อ พ.ศ.๒๕๐๖ จนในที่สุดได้รับสถาปนาเป็นคณะหนึ่งเมื่อ ๑๐ ปีที่แล้ว (๒๕๓๙) ดูรายละเอียดได้จากภาควิชาจิตวิทยา-คณะจิตวิทยา ชื่อเขียนของ รศ.สุภาพรพรณ โคตรจรัส

นอกจากการสร้างและพัฒนางานด้านการศึกษา วิชาชีพครู และการสร้างคน สร้างอาจารย์ให้มีคุณภาพแล้ว ท่านยังได้สร้างงานด้านสังคมเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมไว้มากมาย เช่น ท่านได้ก่อตั้งสมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทยฯ ซอนต้า มูลนิธิกตเวทินา มูลนิธิวิชาชีพการศึกษา มูลนิธิศาสตราจารย์ ม.ล.จิรายุ นพวงศ์ และศาสตราจารย์ท่านผู้หญิง พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ซึ่ง รศ.ดร.ชุมพร ยงกิตติกุล คุณสมน ปราณีประชาชน รศ.ทิพย์พรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา ได้เล่าไว้ในหนังสือนี้ และท่านยังกรุณาเป็นที่ปรึกษาให้ชมรม พุทธอาจารย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อให้อาจารย์ครุศาสตร์ได้มีความผูกพันกันแม้เกษียณแล้วก็ตาม

นอกจากนั้น ท่านยังเป็นผู้ให้ที่มีจิตเป็นกุศลอันยิ่งใหญ่ ให้ทุน ให้ที่ดิน ให้ก่อสร้างิมทรัพย์ เพื่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อพัฒนาการศึกษาแก่ประชาชน เช่น ศูนย์บริการวิชาการ จิรายุ-พูนทรัพย์ ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ “บ้านจิรายุ-พูนทรัพย์” ให้ความเมตตา ให้การอุปถัมภ์ สนับสนุนน้อง หลาน ผู้ใกล้ชิด ให้กำลังใจ และให้ความอบอุ่น

ดิฉันโชคดีที่มีวาสนาได้เป็นลูกศิษย์ที่ท่านสอนเมื่อดิฉันเรียน ป.ม.ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ เรียนวิธีการทำงานทั้งด้านราชการและสมาคม ได้เรียนงานราชการ ตั้งแต่ริเริ่มก่อตั้งคณะครุศาสตร์และโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รู้ถึงการฟันฝ่าอุปสรรคมากมายให้สำเร็จได้อย่างดี ได้เรียนรู้วิธีการทำงานของสมาคมสตรีอุดมศึกษาตั้งแต่เป็นนิสิต และท่านเป็นนายกสมาคมในสมัยแรกเริ่มเมื่อ ๖๐ ปีก่อน ท่านเป็นแบบอย่างของครูและของผู้นำที่ดีที่ให้พื้นฐานความรู้ แนวความคิด การปฏิบัติตน การสร้างคุณลักษณะที่ดี

ที่เหมาะสมกับแต่ละคน ให้มีความเข้มแข็ง อดทน ซื่อสัตย์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เป็นคนที่มีคุณภาพดี
 ลูกศิษย์ของท่าน และลูกศิษย์ของลูกศิษย์ของท่าน เป็นจำนวนมากที่สามารถเจริญก้าวหน้า
 ในการทำงานทั้งวิชาชีพและทางสังคม โดยมีพื้นฐานที่แน่นหนา มั่นคง อันสามารถไปต่อเติม
 เพิ่มพูนให้พัฒนายิ่งขึ้น จนสามารถเป็นผู้บริหารระดับสูง ทั้งในวงราชการ วงการวิชาชีพครู
 และอื่นๆ และวงการองค์กรเอกชน เป็นอธิบดี รองอธิบดี คณบดี ผู้อำนวยการ เป็นประธาน
 สภาสตรีฯ นายกสมาคม

เนื่องในวาระดิถีครบรอบ ๙๖ ปีของท่านปุษนิยาจารย์ผู้เป็นที่เคารพอย่างสูง เป็น
 ที่รัก เป็นที่ศรัทธา เป็นที่ยกย่องเทิดทูนของลูกศิษย์และผู้ที่ได้ร่วมงานกับท่าน ขอ
 ตั้งจิตอธิษฐานให้ท่านมีอายุยืนนาน สุขภาพแข็งแรง เป็นร่มโพธิ์ ร่มไทรแก่ศิษย์ ญาติ และ
 มิตรทั้งปวง ประสพแต่สิ่งที่ดีงามสมดังที่ท่านปรารถนาทุกประการ ตลอดไป

แต่ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพจนานุกรม นพวงศ์ ณ อยุธยา

สืบสองดูตามาบรรจบ

เป็นวันครบเก้าสิบหกปีที่สร้างสวรรค์

ท่านผู้หญิงผู้มีพระคุณเอนันต์

ศิษย์พร้อมกันสถิตใจจดใจ

ท่านเป็นวีรสตรีที่หาญกล้า

ท่านเพิ่มฝาอุปสรรคอันยิ่งใหญ่

ท่านก่อตั้งครุศาสตร์อันเกริกไกร

ท่านพัฒนาคุณภาพให้เป็นครูดี

ท่านสร้างครุ สร้างนักคิด นักการศึกษา

ท่านสร้างนักจิตวิทยา สมศักดิ์ศรี

ท่านสร้างนักพลศึกษาปัญญาดี

ท่านสร้างครูพยาบาลที่เกียรติกำเริบ

ท่านเป็นครู เป็นแม่ มีดวงตาที่ยิ่ง

ท่านเป็นเมิ่งขวัญให้เกิดคนดีทั้งหลาย

ท่านเสาะหะ ก่อตั้งทั้งใจกาย

ท่านเม้นหมายสร้างควมรั้คู้คุณธรรม

ศิษย์ซาบซึ้งในอุดมการณ์เนิ่นนานนึ่ง

ศิษย์ประจักษ์ยอดฮารเนิ่นนานเง้า

ท่านผู้หญิงคุณดวงแก้วอื้อฮือแฉฉ่า

ท่านเลิศล้ำเป็นศรีนึ่งกลางทางศรีทธา

กราบอัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัย

บันดาลให้ท่านอาจารย์สุพรรณษา

สุขภาพดี แข็งแรงไร้โรค

เป็นเสาหลักการศึกษาในชั่ววันตรี

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. สุวิรัต เทย์พรชัย

ประทับอยู่ในนามกรรมการชมรมพจนานุกรมจารย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา

รองศาสตราจารย์นรมล สวัสดิ์บุตร

คำถาม: ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา คือใคร?

คำตอบ:

๑. คือ **ด.ญ.พูนทรัพย์ ไกรยง** เกิดเมื่อ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๕๓ เป็นธิดาของ นายห้างฮันส ไกเยอร์ และคุณนายเจียม ไกรยง บิดาของ **ด.ญ.พูนทรัพย์** เป็น

นักธุรกิจชาวเยอรมัน ซึ่งพินัยเมืองไทย จึงมาตั้งรกรากทำ ธุรกิจห้างฮันสไกเยอร์อยู่แถวสะพานมอญ กรุงเทพมหานคร มีความเจริญรุ่งเรือง สร้างครอบครัวเป็นปีกแผ่น บิดา มารดา ของ **ด.ญ.พูนทรัพย์** ติดต่อกันเคยกับเจ้านาย เพราะทำธุรกิจขายเพชรพลอยชิ้นใหญ่ๆ ด้วย ท่าน ทั้งสองเห็นประโยชน์ของการให้เด็กผู้หญิงได้อยู่ในวัง จึงนำ **ด.ญ.พูนทรัพย์** ไปถวายตัวกับสมเด็จพระ- พันปีทลวง (สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ) ตั้งแต่อายุ ๓ ปีครึ่ง ได้รับพระราชทานชื่อว่า “**พูนทรัพย์**” แต่เนื่องจากยังเป็นเด็กเล็กมากจึงทรงฝากให้สมเด็จพระเจ้าฟ้า- วไลยอลงกรณ์ ทรงเลี้ยงดูไปก่อนซึ่งก็ทรงดูแลอย่างใกล้ชิด จริงๆ โดยโปรดให้นอนหน้าพระแท่นบรรทม **ด.ญ.พูนทรัพย์**

ได้อยู่ในวังพญาไทนานถึง ๒๐ ปี เมื่อโตขึ้นจึงมีกิริยาวาจามารยาทเรียบร้อย แต่งตัวสวยสง่า ถูกกาลเทศะ เพราะได้เห็นตัวอย่างดีๆ ที่ในวังของเจ้านายชั้นสูง

ด.ญ.พูนทรัพย์ มีแนวเฉลียวฉลาด สมเด็จพระเจ้าฟ้าวไลยอลงกรณ์ จึงทรง สนับสนุนให้ได้เรียนหนังสือที่โรงเรียนราชินี

๒. คือ **ม.ส.พูนทรัพย์ ไกรยง** ซึ่งเมื่อจบการศึกษาจากโรงเรียนราชินีแล้วได้เข้าเรียน ในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนจบได้ปริญญาอักษรศาสตร บัณฑิต (อ.บ.) และเรียนวิชาครูได้ประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยม (ป.ม.) **น.ส.พูนทรัพย์** เรียนเก่ง จึงได้ทุนบาเบอร์ไปเรียนต่อที่ประเทศสหรัฐอเมริกา

จนได้ปริญญาทางจิตวิทยาการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมิชิแกน (ภายหลังท่านได้ประกาศนียบัตรชั้นสูงทางการบริหารการศึกษาระดับอุดมศึกษาจากมหาวิทยาลัยโคลัมเบียด้วย)

ระหว่างที่ น.ส.พูนทรัพย์ เรียนอยู่ที่สหรัฐอเมริกา นั้นเกิดสงครามโลกครั้งที่สอง น.ส.พูนทรัพย์ จึงได้เป็น “เสรีไทย” ทำงานด้านวิทยุกระจายเสียงอยู่ที่ซานฟรานซิสโก รัฐแคลิฟอร์เนีย ส่งข่าวสารมายังประเทศไทย

เมื่อสงครามเลิกแล้ว น.ส.พูนทรัพย์ จึงกลับประเทศไทย และเป็นอาจารย์ที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ.๒๔๙๑

๓. คือ นางพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา คู่สมรสของ หม่อมหลวงจिरายู นพวงศ์ ซึ่งเป็นอาจารย์คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภายหลังได้เป็นคณบดีคณะอักษรศาสตร์ (๒๔ พฤษภาคม ๒๕๑๔ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๑๕) เมื่อเกษียณอายุราชการแล้ว ได้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการสมัยฯพณฯ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี (๓๐ พฤษภาคม ๒๕๑๗ ถึง ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘) เป็นเลขาธิการและกรรมการบริหารมูลนิธิอานันทมหิดล (พ.ศ. ๒๕๑๘) เป็นองคมนตรี (๒๖ มีนาคม ๒๕๑๘ จนถึงแก่อสัญกรรม เมื่อ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๖) เป็นราชบัณฑิตสำนักศิลปกรรม ประเภทวรรณศิลป์ สาขาวิชานิรุกติศาสตร์ (ตั้งแต่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๒๔) ต่อมาเป็นประธานสำนักศิลปกรรมราชบัณฑิตยสถาน (๑๘ มิถุนายน ๒๕๓๙ ถึง ๑๖ เมษายน ๒๕๔๑) เป็นราชบัณฑิตที่ปรึกษา (๑ กรกฎาคม ๒๕๒๕) และเป็นประธานคณะราชบัณฑิตที่ปรึกษา (๗ สิงหาคม ๒๕๓๘ จนถึงแก่อสัญกรรม) ได้ปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (สาขาภาษาไทย) จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๑๙ เป็นปุษนิยาจารย์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๓๕ ได้รางวัล “พระแก้วทองคำ” จากคณะกรรมการรณรงค์เพื่อภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๗ และรางวัล “มหิดลวรานุสรณ์” จากสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
๔. คือ อาจารย์พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ผู้ก่อตั้งคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๐๐ และก่อตั้งโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๐๑

๕. คือ ศาสตราจารย์คุณหญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา หรือศาสตราจารย์
ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ
ได้ตำแหน่งวิชาการเป็นศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ได้เป็นคณบดีคนแรกของคณะครุศาสตร์ ติดต่อกันมานานถึง ๑๔ ปี จน
เกษียณอายุราชการเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๓ และหลังเกษียณอายุราชการไปนานแล้ว
ยังได้เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ติดต่อกัน
๕ สมัย ตั้งแต่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๒๔ ถึง สิงหาคม ๒๕๓๓ ปฏิบัติหน้าที่ราชการ
เป็นอย่างดีทำให้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติ คือ

ประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.)	สายสะพายสายที่ ๑
ประถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.)	สายสะพายสายที่ ๒
มหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.)	สายสะพายสายที่ ๓
มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.)	สายสะพายสายที่ ๔

สายสะพายสายที่ ๓ และ ๔ นี้ได้รับพระราชทานหลังจากเกษียณอายุราชการ
แล้ว นับเป็นเกียรติอย่างยิ่ง เพราะปกติคนที่เกษียณอายุราชการไปแล้ว มักไม่ได้
เลื่อนชั้นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ฝ่ายหน้า

นอกจากทำราชการแล้ว ยังได้แสดงความจงรักภักดีต่อพระบรมราชจักรีวงศ์
และบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคมหลายอย่าง เช่น

ประธานกรรมการมูลนิธิกตเวทินในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์
เพื่อส่งเสริมพระราชกรณียกิจต่างๆ

นายกสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย

ผู้ก่อตั้งและนายกสโมสรซอนต้า กรุงเทพมหานคร ให้บริการแก่สังคม

ผู้ก่อตั้งและนายกสมาคมสตรีอุดมศึกษาหลายสมัย และต่อมาเป็นที่ปรึกษา
ของสมาคม

ประธานคณะกรรมการณรงค์เพื่อภาษาไทย คนไทยจะได้ใช้ภาษาไทยอย่าง
ถูกต้องและภูมิใจที่มีภาษาไทยของเราไว้ใช้เอง

จึงได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า (ฝ่ายใน) เป็นลำดับ
ดังนี้

จตุตถจุลจอมเกล้า หรือ จ.จ. ได้คำนำหน้านามว่า **คุณหญิง**

ตติยจุลจอมเกล้า หรือ ต.จ.

ทุติยจุลจอมเกล้า หรือ ท.จ.

ทุติยจุลจอมเกล้าพิเศษ หรือ ท.จ.ว. ได้คำนำหน้านามว่า **ท่านผู้หญิง** ได้เป็น
คู่บุญบารมีของท่านองคมนตรี ศาสตราจารย์หม่อมหลวงจิรายุ นพวงศ์ ป.จ.
ม.ป.ช. ม.ว.ม. (ปฐมจุลจอมเกล้า มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก มหาวชิรมงกุฎ)
จนท่านองคมนตรีถึงแก่อสัญกรรมเมื่ออายุ ๙๑ ปี ๔ เดือน ๒๒ วัน ในวันที่ ๗
พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

๖. คือ สุภาพสตรีที่ทำงานทั้งใน
ราชการและนอกราชการ เป็น
ประโยชน์แก่ประเทศชาติ
ด้วยความซื่อตรง ขยัน อดทน
พยายาม ฉลาด เฉลียว มี
ความคิดริเริ่ม ยุติธรรม สุภาพ
เรียบร้อย โอบอ้อมอารี
ทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เช่น

- บริจาคที่ดินสวนตัวริมทะเลจังหวัดระยอง จำนวน ๒ ไร่ ๕๔.๓ ตารางวา
ให้คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อทำเป็นค่ายฝึกอบรมและ
พักผ่อน มีชื่อว่า ศูนย์บริการวิชาการ จิรายุ-พุนทรพย์
- บริจาคเงิน ๑ ล้านบาท เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๓ (ถ้าเทียบกับค่าของเงินใน
พ.ศ. ๒๕๕๙ ก็มากกว่า ๑ ล้านบาท) ตั้งเป็นกองทุนสมเด็จพระเจ้าฟ้าโลยอลงกรณ์
เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญูกตเวทิต์ที่เมื่อเยาว์วัยได้รับพระกรุณาธิคุณ
จากเจ้าฟ้าพระองค์นั้นเป็นเวลานานถึง ๒๐ ปี วัตถุประสงค์ของทุนนี้คือ ให้
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใช้ดอกผลในการส่งเสริมงาน
ด้านวิชาการ การบริหารงาน และสวัสดิการของบุคลากร และนิสิตครุศาสตร์
- บริจาคทรัพย์สมทบทุน ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์
ณ อยุธยา เป็นประจำ เพื่อจัดสรรดอกผลให้เป็นทุนการศึกษาแก่นิสิต
คณะครุศาสตร์ทุกปี ตั้งแต่ท่านเกษียณอายุราชการ ๓๖ ปีมาแล้ว มีนิสิต
ที่ได้รับทุนปีละประมาณ ๑๐ คน

- ใน พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้น้อมเกล้าฯ ถวายบ้านและที่ดิน (๑ ไร่ ๒ งาน ๒๒.๒ ตารางวา) ที่ซอยสุขุมวิท ๑๐๑/๑ ซึ่งท่านอยู่ในปัจจุบันแต่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ บ้านจิรายุ-พูนทรัพย์และพิพิธภัณฑ์หนังสือ เพื่อเป็นแหล่งหาความรู้ในชุมชนแห่งนั้น ตามปณิธานร่วมกันของศาสตราจารย์ ม.ล.จิรายุ นพวงศ์ และ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา

๗. คือ **สุภาพสตรีที่ได้รับเกียรติสำคัญ** หลายอย่าง อาทิ

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแต่งตั้งให้เป็นปุษนียาจารย์คนแรก
- กระทรวงศึกษาธิการจัดพิมพ์หนังสือเชิดชูเกียรติ “บุคคลที่ทำคุณประโยชน์แก่การศึกษาของชาติอย่างสูงยิ่ง” ในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี กระทรวงศึกษาธิการ และท่านเป็นสุภาพสตรีเพียงผู้เดียวในจำนวน ๗ ท่าน ที่ได้รับการยกย่อง
- ได้รับพระราชทานปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ และได้เป็นศาสตราจารย์อุปการคุณของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้ตั้งชื่ออาคารคณะครุศาสตร์หลังแรกว่า “อาคารพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา” และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินมาในการฉลองชื่ออาคารดังกล่าวด้วย
- ได้รับเกียรติจากคณะครุศาสตร์ ซึ่งจัดให้มี “ปาฐกถา ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา” ทุกปี ในวันคล้ายวันสถาปนา

คณะครุศาสตร์ ๑๐ กรกฎาคม ผู้มาแสดงปาฐกถานี้ล้วนเป็นบุคคลสำคัญทางการศึกษา และเป็นปาฐกถาที่มีคุณค่ายิ่ง

- พ.ศ. ๒๕๔๑ โครงการรณรงค์เพื่อภาษาไทย ซึ่ง ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิง

พูนทรัพย์ นพวงศ์
ณ อยุธยา เป็น
ประธานกรรมการ
ได้รับโล่จาก
รัฐบาลในฐานะ
เป็นโครงการ
ดีเด่นในสาขา
เชิดชูเกียรติภูมิ
ของไทย และใน

พ.ศ. ๒๕๔๒ รัฐบาลได้รับข้อเสนอของคณะกรรมการรณรงค์เพื่อภาษาไทย
ให้จัดวันที่ ๒๙ กรกฎาคมของทุกปีเป็นวันภาษาไทยแห่งชาติ (วันที่ ๒๙
กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ เป็นวันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จ
พระราชดำเนินไปทรงร่วมการประชุมวิชาการ เรื่อง “การใช้ภาษาไทย”
ที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

- ได้เป็นวุฒิสมาชิกในสมัยที่ ฯพณฯ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี
ได้เป็นประธานคณะกรรมการ ๒ คณะ คือ คณะกรรมาธิการทาง
การศึกษา และคณะกรรมาธิการทางสังคม นอกจากนี้ยังได้รับเลือกให้เป็น
ประธานคณะวุฒิสมาชิกสตรีไปเยือนคนสำคัญของประเทศจีนด้วย
- พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้รับพระราชทานโล่รางวัล “มหิตลวรานุสรณ์” ซึ่ง
สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ขอพระราชทาน
ให้แก่บุคคลที่มีผลงานดีเด่นในด้านสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาสังคม ใน
โอกาสวันมหิตลเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๐
- พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้รับประกาศเกียรติคุณบุคคลดีเด่นของชาติ สาขาพัฒนาสังคม
ด้านการศึกษา จากสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานปลัด
สำนักนายกรัฐมนตรี

รวมบทความของ

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา

นางจากฐานน้ำอัสสร้างตึกแรกของคณะศุภศาสตร์

ประวัติของคณะครุศาสตร์

แผนกวิชาครุศาสตร์ได้ยกฐานะขึ้นเป็นคณะ โดยพระราชกฤษฎีกา เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๐ นับเป็นคณะที่ ๗ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แม้จะเป็นคณะใหม่ที่สุดในตอนนั้น แต่งานด้านครุศาสตร์ในสถาบันแห่งนี้ได้จากกล่าวได้ว่าเก่าแก่ที่สุดอย่างหนึ่ง มีประวัติสืบย้อนไปได้ถึงสมัยที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็น “โรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๓ โดยพระราชทานที่ดินและเงินที่เหลือจากราชการเรียวกันสร้างพระบรมรูปทรงม้า โรงเรียนแห่งนี้จัดเป็นรูปแบบอุดมศึกษา โดยโอนเอาโรงเรียนต่างๆ มารวมกันเข้า ส่วนสถานศึกษาและการดำเนินงานยังคงแยกย้ายอยู่ที่เดิม ในขั้นต้นได้เปิดเฉพาะ ๕ แผนกก่อน ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๕๔ จึงได้ย้ายสถานศึกษาของ ๓ แผนกมาตั้งรวมกันขึ้นในที่ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ

๑. แผนกรัฐประศาสนศึกษา ย้ายจากโรงเรียนข้าราชการพลเรือน (ในพระบรมมหาราชวัง)
๒. แผนกชั้นตรีศึกษา ย้ายจากโรงเรียนชั้นตรีศึกษา (หอวัง)
๓. แผนกครูศึกษา ย้ายจากโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ (บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา)

ทั้ง ๓ แผนกนี้มีเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีเป็นผู้บัญชาการ และพระยาวิทยาปริชามาตย์ เป็นผู้อำนวยการแผนกครูศึกษา ส่วนอีก ๒ แผนก ได้แก่ แผนกเนติศึกษาคงอยู่ที่โรงเรียนกฎหมาย (สะพานผ่านพิภพลีลา) และแผนกเวชศึกษาอยู่ที่โรงเรียนราชแพทยาลัย (ศิริราช)

ใน พ.ศ. ๒๕๕๙ “โรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” ได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และโอนไปอยู่ในสังกัดกระทรวงธรรมการ ได้จัดตั้งคณะต่างๆ ขึ้น ๔ คณะ คือ

๑. คณะแพทยศาสตร์
๒. คณะรัฐประศาสนศาสตร์
๓. คณะวิศวกรรมศาสตร์
๔. คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ แบ่งออกเป็น ๒ แผนก คือ แผนกอักษรศาสตร์ และแผนกวิทยาศาสตร์ ในขั้นต้นมีการฝึกหัดครุรวมอยู่ด้วย แต่แล้วเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๑ ได้ย้ายสังกัดไปอยู่กรมศึกษาธิการ ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๗๑ สมัยที่พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากรทรงเป็นเสนาบดีกระทรวงธรรมการและพระยาพระภะรตราชา เป็นผู้บัญชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กระทรวงมีวัตถุประสงค์ที่จะเพิ่มพูนความรู้ของครู ทางวิชาอักษรศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และวิชาครู อีกทั้งส่งเสริมวิทยฐานะของครู จึงได้มอบให้คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรครุมัธยม (ป.ม.) โดยมีหลักสูตร ๓ ปี เป็นวิชาอักษรศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ ๒ ปี ต่อด้วยวิชาครู ๒ ปี ทั้งนี้ โดยเริ่มทางวิชาอักษรศาสตร์ก่อน ใน พ.ศ. ๒๔๗๑ และวิทยาศาสตร์ใน พ.ศ. ๒๔๗๓ การฝึกหัดครูจึงกลับมีขึ้นอีกครั้งหนึ่งในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และจัดเป็นแผนกหนึ่งใน คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เรียกว่าแผนกฝึกหัดครู ใน พ.ศ. ๒๔๗๓ มีผู้สำเร็จ การศึกษาวุฒิ ป.ม. รุ่นแรกจำนวน ๒๖ คน หลักสูตร ๓ ปีดังกล่าวนี้ได้ใช้มาจนถึง พ.ศ. ๒๔๗๗ คณะอักษรศาสตร์จึงได้ขยายหลักสูตรเป็นชั้นปริญญา ๔ ปี และผู้ที่สำเร็จหลักสูตร ประกาศนียบัตรได้กลับมาศึกษาต่อเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้มีผู้มวุฒิ ป.ม. แล้วสำเร็จปริญญา ครั้งแรกพร้อมๆ กันทั้ง ๔ รุ่น ส่วนวิชาครุศาสตร์ในเวลาต่อมาจึงกลายเป็นวิชาเลือกของ ผู้ที่สำเร็จปริญญาแล้ว หรือผู้ที่ประสงค์จะศึกษาแค่ระดับประกาศนียบัตรเท่านั้น

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๖ คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ได้แยกออกจากกันเป็น ๒ คณะ แผนกฝึกหัดครูเปลี่ยนชื่อเป็นแผนกครุศาสตร์ สังกัดอยู่ในคณะอักษรศาสตร์ มีศาสตราจารย์- รอง ศยามานนท์ เป็นคณบดี ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๙๑ คณะอักษรศาสตร์ได้เปลี่ยนชื่อเป็นคณะ อักษรศาสตร์และครุศาสตร์เพื่อให้บัณฑิตฝึกหัดครูมีสิทธิที่จะรับปริญญาทางครุศาสตร์ใน โอกาสต่อไป และวุฒิของผู้ที่สำเร็จหลักสูตร ๓ ปีจึงเปลี่ยนจากประกาศนียบัตรครุมัธยมเป็น อนุปริญญาครุมัธยม ซึ่งต่อมาเปลี่ยนเป็นอนุปริญญาครุศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๒ ส่วน ปริญญาครุศาสตร์ยังไม่ได้เปิดจนถึง พ.ศ. ๒๔๙๖ จึงได้ขยายหลักสูตรครุศาสตร์จาก ๑ ปี เป็นปริญญา ๒ ปี ต่อจากปริญญาหรืออนุปริญญาในสาขาวิชาอื่น ต่อมาภายหลังจึงมีหลักสูตร ครุศาสตร์ ๔ ปีเช่นเดียวกับปริญญาตรีในคณะอื่นๆ เมื่อคณะอักษรศาสตร์และครุศาสตร์ แยกออกเป็น ๒ คณะ

ในระหว่างเวลาที่มีแผนกฝึกหัดครูอยู่ในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และแผนก ครุศาสตร์ในคณะอักษรศาสตร์และครุศาสตร์นั้น มีหัวหน้าแผนกตามลำดับ ดังนี้

๑. นายเอช.เอส โอนิลล์
๒. หลวงปราโมทย์จรรยาวิภาช
๓. ม.ล.มานิช ชุมสาย
๔. ศาสตราจารย์ ม.ล.ปิ่น มาลากุล
๕. ศาสตราจารย์ ม.ล.ดุษฎี ชุมสาย
๖. นายประเสริฐ ชูรัตน์
๗. ศาสตราจารย์พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา

ตามที่กล่าวมาแล้วนี้ จะเห็นได้ว่า พัฒนาการของครุศาสตร์เป็นไปในขอบเขตจำกัด และกินเวลาเกือบ ๓๐ ปี หลังจากตั้งเป็นแผนกฝึกหัดครูในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จนถึงการมีฐานะเป็นคณะโดยสมบูรณ์ การแยกคณะเป็นทางหนึ่งที่ทำให้เกิดความคล่องตัว ในการดำเนินงาน แต่ก่อนที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวก็มีอุปสรรคที่จะต้องฟันฝ่ามากมาย ทั้งที่เกี่ยวกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและกระทรวงศึกษาธิการ โดยเฉพาะในด้านที่เห็นว่ายังไม่พร้อม แต่ขณะนั้นมีสัญญาช่วยการศึกษาระหว่างกระทรวงและมหาวิทยาลัยอินดีอานา อยู่แล้ว จึงมีการขอให้สัญญานั้นคลุมมาถึงคณะครุศาสตร์ที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ โดยแผ้วถางทางไว้ล่วงหน้า และในที่สุดเมื่อฝ่ายที่รับผิดชอบในระดับสูงคือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ หัวหน้าฝ่ายการศึกษาของการบริหารวิเทศกิจแห่งสหรัฐอเมริกา และผู้อำนวยการสัญญาฝ่าย มหาวิทยาลัยอินดีอานาสันับสนุน ทั้งยังส่งผู้เชี่ยวชาญมาศึกษาสภาวะของคณะที่จะตั้งใหม่ และรายงานว่าสมควร จึงเป็นอันว่าอุปสรรคได้หมดไป และวันสำคัญของครุศาสตร์ก็มาถึง คือ ประกาศพระราชกฤษฎีกาแยกคณะอักษรศาสตร์และครุศาสตร์ออกเป็น ๒ คณะ เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๐

เมื่อมีฐานะเป็นคณะที่สมบูรณ์แล้ว ครุศาสตร์ได้พยายามเร่งให้การฝึกหัดครูก้าวหน้า ไปรวดเร็วสอดคล้องกับกาลเวลาที่ผ่านไป และเพื่อให้เจริญทัดเทียมกับสถาบันที่ทันสมัยอื่นๆ ด้วยการขยายหลักสูตร ปรับปรุงการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ เสริมสร้างบุคลากร และอื่นๆ อีกหลายอย่าง พอจะแบ่งการพัฒนาออกได้เป็น 3 ระยะ คือ

๑. ระยะบุกเบิก
๒. ระยะขยายงาน
๓. ระยะที่ทำให้เป็นปึกแผ่นและปรับปรุงคุณภาพ

การเป็นคณะใหม่และมีโครงการขยายงานกว้างขวางนั้น สิ่งแรกที่จำเป็นต้องทำก็คือ การหาสถานที่สำหรับคณะและเงินสำหรับก่อสร้าง คณะต่างๆ มีที่อยู่แล้ว ๖ คณะนั้นตั้งอยู่ในบริเวณทิศตะวันตกของถนนพญาไท มีเนื้อที่ประมาณ ๕๐ ไร่ กำหนดไว้ใช้เฉพาะวิชาการ ซึ่งนับวันแต่ละแอดกักันยิ่งขึ้น ด้วยการเห็นการณ์ไกลคณะครุศาสตร์จึงขออนุญาตแยกออกไปตั้งอยู่ทางฝั่งตรงข้าม ซึ่งเดิมกะไว้เป็นที่เก็บผลประโยชน์ โดยให้เหตุผลด้านโครงการของคณะและด้านที่จะมีโรงเรียนสาธิตซึ่งแตกต่างกับคณะอื่นๆ และขอเนื้อที่ ๖ หมอน (ราว ๖๐ ไร่) ในที่สุดมหาวิทยาลัยได้อนุมัติให้ ๔ หมอน (ประมาณ ๔๐ ไร่) ซึ่งขณะนั้นไม่มีใครคิดว่าจะสามารถไล่ผู้เช่าออกไปได้ เพราะมีพระราชบัญญัติคุ้มครองอย่างเข้มแข็ง คณะได้หมายตาบบริเวณร้านเพาะชำซึ่งมีสิ่งปลูกสร้างอยู่น้อยเป็นจุดเริ่มแรกของอาคารใหม่ และได้รับงบประมาณก่อสร้างใน ๒ ปีแรก ๔,๓๕๑,๘๖๑ บาท ในระยะที่ของบประมาณก่อสร้างนั้น ได้มีระเบียบการห้ามการก่อสร้างอาคารใหม่ แต่คณะครุศาสตร์ได้ไปขอส่วนแบ่งเงินบำรุงการศึกษาและสาธารณสุข (ก.ศ.ส.) มาได้ ๕๐๐,๐๐๐ บาท ใช้เป็นค่ารั้วถอนและลงรากฐานตึกไว้บางส่วน จึงต้องอนุโลมว่าเป็นการสร้างเพิ่มเติมไม่ใช่สร้าง “ใหม่” คณะครุศาสตร์ทำพิธีเปิดตึกเรียนเมื่อ ๒๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๓

ส่วนสถานที่และอาคารเรียนของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญของงานฝึกหัดครูนั้น ในระยะแรกต้องอาศัยส่วนหนึ่งของอาคารหอพักนิสิต ต่อมามหาวิทยาลัยอนุมติให้ใช้บ้านพักอาจารย์ชาวต่างประเทศแทน โดยคณะได้เงินค่าซ่อมแซม ๕๐,๐๐๐ บาทมาจากองค์การบริหารวิเทศกิจแห่งสหรัฐอเมริกา และมีผู้ปกครองนักเรียนสร้างให้อีกหลังหนึ่ง

ในการขยายงานและปรับปรุงการฝึกหัดครูให้มีทั้งปริมาณและคุณภาพอย่างสูงนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ฉะนั้น สัญญาอินติอานาที่ตกลงให้คลุมถึงคณะครุศาสตร์โดยทำเป็นบทแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๕ จึงเป็นประโยชน์แก่โครงการของครุศาสตร์อย่างยิ่ง สัญญานี้ได้เริ่มใช้เมื่อวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๔ โดยได้จัดส่งผู้เชี่ยวชาญทางด้านต่างๆ ของมหาวิทยาลัยอินติอานามาช่วยปฏิบัติงานในคณะครุศาสตร์ และจัดส่งอาจารย์ในคณะครุศาสตร์และอาจารย์คณะอื่นๆ ที่คณะครุศาสตร์ต้องส่งนิสิตไปเรียนร่วมด้วยไปศึกษาต่อยังมหาวิทยาลัยอินติอานารวม ๒๐ คน เพื่อมาทำการสอนให้แก่คณะครุศาสตร์ สัญญาความช่วยเหลือของมหาวิทยาลัยอินติอานานี้ได้สิ้นสุดเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ แม้ว่าสัญญาดังกล่าวได้สิ้นสุดลงไปแล้วแต่มหาวิทยาลัยอินติอานาก็ยังตั้งทุนไว้สำหรับให้อาจารย์คณะครุศาสตร์ไปศึกษาต่อปีละ ๑ ทุน จนถึงปัจจุบันนี้

คณะครุศาสตร์ได้แบ่งแผนกวิชาออกเป็น ๔ แผนก ในระยะเริ่มแรก คือ

๑. แผนกวิชาสารัตถศึกษา
๒. แผนกวิชาประถมศึกษา
๓. แผนกวิชามัธยมศึกษา
๔. แผนกวิชาวิจัยการศึกษา

และต่อมาจนถึงปัจจุบัน คณะได้เพิ่มแผนกวิชาขึ้นอีก ๘ แผนก ได้แก่

๑. แผนกวิชาพลศึกษา (พ.ศ. ๒๕๐๒)
๒. แผนกวิชาจิตวิทยา (พ.ศ. ๒๕๐๖)
๓. แผนกวิชาบริหารการศึกษา (พ.ศ. ๒๕๐๖)
๔. แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา (พ.ศ. ๒๕๐๖)
๕. แผนกวิชาพยาบาลศึกษา (พ.ศ. ๒๕๑๐)
๖. แผนกวิชาศิลปศึกษา (พ.ศ. ๒๕๑๒)
๗. แผนกวิชาอุดมศึกษา (พ.ศ. ๒๕๒๐)
๘. ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน (พ.ศ. ๒๕๒๙)

ตามพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๒๒ เปลี่ยนแผนกวิชาเป็น
ภาควิชา คณะครุศาสตร์ปัจจุบันจึงมีภาควิชารวมทั้งหมด ๑๒ ภาควิชา

ในด้านหลักสูตร ได้จัดตั้งนี้ หลักสูตรใหม่ปริญญาตรี ๔ ปี หลักสูตรเก่าปริญญาตรี ๒ ปี
ต่อจากปริญญาหรืออนุปริญญาในสาขาวิชาอื่น และหลักสูตรอนุปริญญา ๓ ปี ต่อมาจึงขยาย
ไปถึงระดับปริญญาโทและประกาศนียบัตรชั้นสูง ซึ่งเป็นงานรวมในบัณฑิตวิทยาลัย ปัจจุบัน
ได้ขยายถึงขั้นดุษฎีบัณฑิตแล้ว

คณะครุศาสตร์ได้เริ่มกรรมวิธีและกิจการใหม่ๆ ขึ้น ในสถาบันแห่งนี้หลายอย่าง อาทิ

๑. เริ่มใช้หน่วยกิตคณะแรก
๒. เริ่มนำเอาการสัมมนาเข้ามาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน
๓. จัดให้มีห้องปฏิบัติการสอนภาษาอังกฤษ

๔. จัดให้มีห้องปฏิบัติการทางจิตวิทยาและศูนย์แนะแนว
๕. ใช้ชมรมวิชาการเป็นกิจกรรมร่วมหลักสูตร
๖. จัดให้มีศูนย์สารนิเทศ
๗. จัดให้มีห้องสมุดคณะที่ใช้ระบบสากล
๘. จัดประชุมนิเทศนิสิตใหม่และจัดปัจฉิมนิเทศนิสิตที่สำเร็จการศึกษา
๙. จัดอาจารย์ที่ปรึกษาให้แก่ นิสิต

นอกจากนั้นยังเป็นคณะที่ให้บริการแก่สถาบันศึกษาต่างๆ อย่างมาก อาทิ ภาควิชาบริหาร การศึกษา ให้การอบรมแก่เจ้าหน้าที่บริหารขององค์การศึกษาต่างๆ เป็นจำนวนมาก และ ภาควิชาประถมศึกษาร่วมมือกับกรมประชาสัมพันธ์และองค์การ UNESCO อบรมครู และผลิตหนังสือให้แก่ครูชาวเขา และภาควิชาอื่นๆ ยังให้บริการแก่สถาบันที่เกี่ยวข้องในการ จัดทำหลักสูตร ทำแบบเรียนทั้งระดับประถมและมัธยม และอบรมครูสาขาวิชาต่างๆ เป็นต้น

(ที่มา: หนังสือเพลิงชมพู, ๒๕๒๖, หน้า ๑๖-๒๑)

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เนื่องในการเปิดอาคารเรียน
คณะครุศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๐๓

นิสิตทั้งหลาย

บัดนี้ คณะครุศาสตร์ มีอาคารเรียนของตนเองสมกับที่พวกเธอ มุ่งมาดปรารถนามานานแล้ว และอาคารนี้ยังได้สร้างขึ้นตามแนวการฝึกหัดครูแผนใหม่ โดยจัดให้มีหน่วยบริการอันเป็นประโยชน์ยิ่งแก่พวกเธอ หลหลายอย่าง ดั่งนั้น ข้าพเจ้าจึงมั่นใจว่า นิสิตทุกคน คงจะภาคภูมิใจในอาคารเรียนหลังนี้เป็นอย่างยิ่ง และคงจะยิ่งชวนขวยแสวงหาความรู้ใส่ตนและปฏิบัติตน ตามคำอบรมสั่งสอนของอาจารย์ เพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็น สถานที่แห่งนี้ผลิตแต่ครูที่ดีและนักศึกษาชั้นนำ ซึ่งจะยังความเจริญก้าวหน้าให้เกิดแก่การศึกษาอันรัฐบาลนี้ ได้ส่งเสริมอย่างเต็มที่และนำความภาคภูมิใจมาสู่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันอันเป็นที่รักยิ่งของเราทุกคน

พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา

ครุศาสตร์@9เรา

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพนธ์ทวี นพฤงศ์ ณ อุบลฯ

เมื่อคณะอักษรศาสตร์ได้ขยายหลักสูตรชั้นปริญญาเป็น ๔ ปีนั้น ข้าพเจ้าเป็นรุ่นที่ ๔ ที่กำลังสำเร็จการศึกษาชั้นประกาศนียบัตรครุมัธยม จึงเป็นโอกาสที่ได้เรียนต่อไปอีก ๒ ปี และสำเร็จปริญญาอักษรศาสตร์บัณฑิตเป็นรุ่นแรก ในตอนนั้นพวกเราทุกคนรู้สึกภูมิใจว่าการศึกษาที่เราได้รับนั้นสูงมาก แต่ต่อมาเมื่อเป็นครูเข้าจริง โดยเฉพาะเมื่อมาสอนในสถาบันฝึกหัดครู ได้มาพบปัญหาต่างๆ ในการเรียนการสอนของนักเรียนและของโรงเรียนหลายอย่าง ทำให้รู้สึกว่าความรู้ทางวิชาครูเท่าที่เรียนมานั้นยังไม่เพียงพอกับความต้องการและเมื่อได้ศึกษาต่อในสหรัฐอเมริกา ได้เห็นความก้าวหน้าต่างๆ และวิธีการใหม่ๆ ที่น่าสนใจ จึงตั้งใจไว้ว่าถ้ามีโอกาสที่จะทำอะไรได้สำหรับครุศาสตร์ของเราแล้วก็จะพยายามรับใช้ทุกวิถีทาง เพื่อความเจริญก้าวหน้าของสถาบันแห่งนี้

เมื่อข้าพเจ้าได้เข้ามารับใช้ครุศาสตร์ สมดังความมุ่งหมายใน พ.ศ. ๒๔๙๑ นั้น ครุศาสตร์เป็นแผนกวิชาอยู่ในคณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ มีศาสตราจารย์หลวงประวดี วรวิชชุกาโร เป็นคณบดี และอาจารย์ประเสริฐ ชูรัตน์ เป็นหัวหน้าแผนกวิชา ข้าพเจ้าจำได้ว่า คุณละม่อม แยมวิมล ซึ่งเป็นเลขานุการคณะ ได้นัดให้ข้าพเจ้ามารับมอบเอกสารและอุปกรณ์ จากอาจารย์ผู้ดูแลสิ่งเหล่านั้น ซึ่งกำลังจะลาออกไป แต่ท่านผู้นั้นมาบอกว่าไม่มีอะไรที่จะมอบให้ จึงเป็นอันว่าต้องตั้งต้นเองทุกอย่าง

แผนกวิชานี้นับแต่เริ่มตั้งมามีบุคลากรอยู่เพียงคราวละไม่เกิน ๒ คน คือ หัวหน้าแผนก ๑ คน และอาจารย์ประจำ ๑ คนเท่านั้น เมื่ออาจารย์ประเสริฐลาออก ข้าพเจ้าก็ได้อาจารย์สุรางค์ ใคว์ตระกูล มาช่วย ในระยะนี้แผนกครุศาสตร์ขึ้นอยู่กับคณะอักษรศาสตร์ ซึ่งแยกมาจาก คณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์แล้ว โดยมีศาสตราจารย์รองศยามานนท์ เป็นคณบดี

เมื่อก่อนข้าพเจ้าจะโอนจากกองการฝึกหัดครูมาแผนกวิชาครุศาสตร์นั้น ได้มีผู้พูดถึง สภาพการณ์และอุปสรรคในการขยายงานให้พึงอยู่เสมอ และได้มาพบอุปสรรคเหล่านั้น ด้วยตนเองตลอดมา เมื่อเข้ามาถึงใหม่ๆ คุณหลวงประวดีฯ ท่านเตือนให้ใจเย็นๆ ไว้ ให้ค่อยทำ ค่อยไป ข้าพเจ้าก็พยายามที่จะใจเย็น และศึกษาหาช่องทางกับคณบดีคนใหม่ จนกระทั่ง

สบโอกาสระยะแรก คือกระทรวงศึกษาธิการได้ปรารถนาใครจะให้มีการอบรมวิชาครูชั้นสูงเพิ่มเติมให้แก่ครู อาจารย์ ทางฝ่ายเราจึงรีบรับทำให้ทันที โดยมีเงื่อนไขให้ช่วยเหลือทางการเงิน และขอโอน**อาจารย์จรรยาทัศน** **ทุกกะมาน** มาช่วย ผลของการอบรมคราวนี้ทำให้เห็นความจำเป็นที่จะสนับสนุนให้การสอนวิชาครูขยายถึงขั้นปริญญา ครุศาสตร์จึงเริ่มมีหลักสูตรปริญญาตรี ๒ ปี (ต่อจากอนุปริญญา และปริญญา) ตั้งแต่ปี ๒๔๙๗ เป็นต้นมา ส่วนการอบรมภาคบ่ายก็เลิกไป และได้จัดสรรโควตาให้อาจารย์จากกระทรวงศึกษาธิการมาศึกษาต่อทุกปีจนถึงบัดนี้ ผลอีกอันหนึ่งคือ เป็นจุดเริ่มต้นที่บุคลากรของแผนกเริ่มขยายตัวเป็น ๓ คน และได้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ในเวลาใกล้เคียงกันนี้ **กระทรวงศึกษาธิการได้วางโครงการขยายการฝึกหัดครูเป็นการใหญ่** โดยจัดตั้งวิทยาลัยการศึกษาขึ้นที่ประสานมิตร และต่อมาได้เปิดสาขาขึ้นที่ปทุมวันและที่บางแสน การฝึกหัดครูนี้ได้รับความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยอินเดียนา ซึ่งทำเป็นสัญญาาระยะยาวระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลอเมริกัน สัญญาดังกล่าวนี้ได้ทำให้วิทยาลัยที่ตั้งใหม่เป็นสถาบันฝึกหัดครูที่ทันสมัย มีทุนให้อาจารย์ไปศึกษาชั้นปริญญาเอกและโทเป็นจำนวนมาก และก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว

เป็นที่ประหลาดใจกันมากกว่า เหตุใดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยซึ่งสังกัดอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น และได้ทำการฝึกหัดครูให้แก่กระทรวงศึกษาธิการอยู่แล้วตลอดมาเป็นเวลาสี่สิบกว่าปี จึงมิได้อยู่ในข่ายการพิจารณาให้เป็นแหล่งปรับปรุงให้ก้าวหน้าสมกับเป็นงานในระดับมหาวิทยาลัย แต่ถูกปล่อยให้ดำเนินการตามกำลังงบประมาณของแผนกวิชา ซึ่งแสนที่จะไม่เพียงพอ ข้าพเจ้าในฐานะผู้หนึ่งของแผนก และเคยเสนอโครงการขยายงานไปแล้วแต่ยังไม่ได้รับการพิจารณา จึงใคร่ขอทราบข้อติดขัดของท่านผู้ใหญ่ของมหาวิทยาลัย ท่านได้กรุณาชี้แจงให้ฟัง ข้าพเจ้าพอจะเข้าใจในทัศนะที่ว่า การขยายงานแข่งกับผู้บังคับบัญชานั้น อาจไม่เป็นผลดี แต่ข้าพเจ้าก็ยังเชื่อว่าการแข่งขันทำงานให้ดีขึ้นควรจะได้รับส่งเสริมและด้วยความเชื่ออันนี้ ประกอบกับคิดว่าปัญหาและอุปสรรคข้อนี้แก้ได้ที่บุคคลคนเดียว ข้าพเจ้าจึงได้ไปขอพบท่านรัฐมนตรี **พลเอกมังกร พรหมโยธี** ซึ่งเป็นผู้ที่มีคนเกรงกลัวกันมาก ได้เรียนกับท่านว่า ทราบว่าท่านสนใจงานฝึกหัดครูมาก แต่ไม่แน่ใจว่าท่านเคยทราบโครงการครุศาสตร์ที่จะขยายงานบ้างหรือไม่ จึงนำมาให้ท่านดู และขอพิจารณาตัวเพื่อรับใช้ในเรื่องนี้

ท่านรัฐมนตรีได้ให้ความสนใจอย่างมาก และตรงกันข้ามกับที่ใครๆ ว่า ท่านเป็นบุคคลที่น่ากลัว ข้าพเจ้ากลับเห็นว่าท่านน่ารักและน่านับถือที่สุด และต่อมามีท่านก็ได้แจ้งให้ทางมหาวิทยาลัยทราบว่า ท่านยินดีสนับสนุนโครงการขยายงานของครุศาสตร์

การที่จะให้สัญญาช่วยเหลือของมหาวิทยาลัยอินเดียมาจนถึงครุศาสตร์นั้น ทางฝ่ายเราต้องพยายามทำให้ Dr. Willis P. Porter ซึ่งเป็นผู้อำนวยการเห็นชอบเสียก่อน และเราก็ได้รับการส่งเสริมจากท่านผู้นี้เพิ่มเติมที่ แต่แล้วก็ไปติดอุปสรรคที่บ้านทักของผู้ใหญ่ ในกระทรวงท่านหนึ่ง ซึ่งไม่เห็นด้วยโดยให้เหตุผลว่าเกรงใจฝรั่งเขาเพราะถ้าต้องช่วยหลายหน่วยงาน ทางฝ่ายไทยอาจจะบกพร่องทำให้เขาตำหนิได้ ตอนนี่ต้องขอขอบคุณอย่างยิ่งต่อ **คุณบุญถิ่น อัตถากร** อธิบดีกรมการฝึกหัดครู ซึ่งขณะนั้นเป็นหัวหน้ากองการสัมพันธ์ต่างประเทศ ที่ได้สนับสนุนแก้ข้อข้องใจอันนี้โดยรับรองว่าได้พูดกับหัวหน้าฝ่ายการศึกษาขององค์การ USOM เรียบร้อยแล้ว เขายินดีให้การสนับสนุนเต็มที่ และนี่คือจุดตั้งต้นที่แผนกครุศาสตร์ได้รับความช่วยเหลือทั้งทางด้านการเงิน ทุนการศึกษาสำหรับอาจารย์และการปรับปรุงทางวิชาการ ทั่วไป พร้อมกับยกฐานะแผนกวิชาขึ้นเป็นคณะครุศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๐๐

การแยกออกจากคณะอักษรศาสตร์ มาเป็นอีกคณะหนึ่ง พร้อมทั้งการขยายงาน ย่อมหมายถึงการต้องมีอาคารสถานที่เรียน ของตนเอง ในขั้นแรกมหาวิทยาลัยจะให้ปลูกอาคารใกล้กับคณะอักษรศาสตร์ ตรงที่เป็นโรงรถขณะนี้ แต่ข้าพเจ้ายินยอม ออกไปภายนอกทางปากสำนักเลขานุการ และได้ชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นให้

ศาสตราจารย์ ม.ร.ว.สลับ สดาวัลย์ ซึ่งขณะนั้นเป็นเลขาธิการฟังถึงขอบเขตของงานและ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่จะตั้งขึ้น จนท่านเห็นชอบ และเป็นปากเสียงสนับสนุน ให้เมื่อทางมหาวิทยาลัยคัดค้านว่า ที่ดินแถบนี้ได้ตกลงเป็นนโยบายที่จะใช้สำหรับผลประโยชน์ เท่านั้น คณะครุศาสตร์ได้ทำเรื่องขอที่ดินไปทั้งหมด ๖ หมอน เนื้อที่ ๖๐ ไร่ ทางฝ่ายกรรมการ ผลประโยชน์ค้านว่า คณะทั้ง ๖ ที่มีอยู่แล้ว ตั้งอยู่บนเนื้อที่เพียง ๖๐ ไร่ คณะใหม่คณะเดียว ทำไมจึงขอมากมายอย่างนั้น ในที่สุดก็ต่อรองกันได้ ๔๐ ไร่ (๔ หมอน) ไม่น่าใจนักที่ มหาวิทยาลัยยอมให้ถึงแค่นั้น จะเป็นเพราะไม่เชื่อว่าจะสามารถไล่ผู้เช่าอาศัยออกได้ถึง ๔๐ ไร่ หรือเป็นเพราะเห็นความสำคัญของงานฝึกหัดครู

ประวัติคณะครุศาสตร์ของเรา น่าจะแบ่งเป็น ๓ ระยะ คือ ระยะก่อร่างสร้างตัว ระยะขยายงาน ระยะหนักให้เป็นปึกแผ่น และปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

ระยะแรก เป็นระยะบุกเบิก ซึ่งต้องฟันฝ่าอุปสรรคนานาประการ อาจารย์ของเราแม้จะมีเพียงไม่กี่คน แต่ก็ได้ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ และสติปัญญา ตลอดจนอุทิศเวลาให้แก่งานของคณะทั้งในด้านนิสิตและนักเรียนสาธิต นับแต่ก่อตั้งเป็นคณะจนถึงระยะบุกเบิกดังกล่าวนี้มีอาจารย์ร่วมแรงร่วมใจกันมาคือ อาจารย์สุรางค์ อาจารย์จรูญทัศน์ อาจารย์กมลกาญจน์ อาจารย์ดวงเดือน อาจารย์อำไพ อาจารย์ประทุมสุข อาจารย์พวงเพชร อาจารย์อาภรณ์ อาจารย์สุภากร อาจารย์ประสาร อาจารย์สุรภี อาจารย์ประภาศรี และอาจารย์กิติยวดี

ระยะที่สอง ซึ่งเป็นระยะขยายงานนั้น ได้ดำเนินไปตามโครงการระยะยาวที่วางไว้ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งคณะ และซึ่งได้รับอนุมัติไปแล้ว การขยายงานในตอนนี้ได้ดำเนินไปพร้อมๆ กันทั้งด้านนิสิตและโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาทิ ได้ตั้งแผนกวิชาเพิ่มใหม่อีกหลายแผนกวิชา จนในปัจจุบันนี้คณะครุศาสตร์ มีถึง ๙ แผนกวิชา มีอาคารเรียนเพิ่มขึ้นอีกหลายหลัง ทั้งส่วนที่เป็นของแผนกวิชาต่างๆ และของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวนนิสิตเพิ่มขึ้นจนถึง ๑,๕๗๗ คน นับเป็นอันดับที่ ๓ ของมหาวิทยาลัย จำนวนนักเรียนสาธิตมีถึง ๒,๐๕๐ คน และจำนวนอาจารย์ประจำรวม ๒๐๘ คน (ไม่นับที่รอการบรรจุ)

ระยะที่สาม ซึ่งเป็นระยะที่ทำให้เป็นปึกแผ่น และปรับปรุงให้ดีขึ้น คือมุ่งสร้างคุณภาพ และแก้ไขข้อบกพร่องที่ยังมีอยู่ ปรับปรุงหลักสูตรทุกระดับ โดยเฉพาะระยะนี้หนักไปทางส่งเสริมวิชาการและบริการที่จะให้แก่สังคม

สำหรับโครงการในภายหน้านั้น ได้ดำริอยู่หลายเรื่อง เช่น เปิดแผนกวิชาอุดมศึกษาขึ้นอีกแผนกหนึ่ง จัดทำหลักสูตรจิตวิทยาในฐานะวิชาเอกในชั้นปริญญาตรี เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับปริญญาโทในแขนงจิตวิทยาซึ่งยังไม่มีในประเทศไทย รวมทั้งจัดตั้งศูนย์จิตวิทยาขึ้น กล่าวโดยสรุป นโยบายหลักของคณะนั้นจะมุ่งในการผลิตบัณฑิตระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี ได้แก่ ประกาศนียบัตรชั้นสูงและปริญญาโท รวมทั้งการจัดทำหลักสูตรถึงระดับปริญญาเอกอีกด้วย

(ที่มา: หนังสืองานมงคลครบแก้ว, จิรายุ-ทูนทรัพย์, ๒๕๕๓, หน้า ๑๑๑-๑๑๘)

งานเพ็ญชมพู ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๑๑

—————

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงเพ็ญชมพู นพวงศ์ ๘ อยุธยา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิสิตครุศาสตร์ทั้งเก่าและปัจจุบันได้ร่วมกันจัดงานรื่นเริงประเภท “งานบอล” ขึ้นเป็นครั้งแรก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพบปะสังสรรค์ระหว่างกัน และเพื่อหาทุนทรัพย์จัดซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด อันเป็นวัตถุประสงค์ที่ดียิ่ง คณะของเราได้เจริญเติบโตเร็วมาก และอาจจะเร็วเกินไป จนกระทั่งอุปสรรคการศึกษาที่สำคัญ เช่น หนังสือประกอบการเรียนและการค้นคว้า

เพิ่มขึ้นไม่ทันกับความต้องการของวิชาที่เปิดสอนและจำนวนนิสิตที่เพิ่มขึ้นทุกๆ ปี จากแรกเริ่มก่อตั้งเป็นคณะครุศาสตร์ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ซึ่งเปิดสอนเพียง ๔ แผนกวิชามาเป็น ๙ แผนกวิชา ในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ และขณะนี้แผนกวิชาที่ ๑๐ คือแผนกวิชาศิลปศึกษากำลังรอการอนุมัติจากสภาการศึกษาแห่งชาติ จำนวนนิสิตเมื่อเริ่มตั้งเป็นคณะมี ๒๓๔ คน ปัจจุบันมี ๑,๔๔๐ คน และได้เพิ่มโครงการสอนภาคค่ำขึ้น ทั้งหลักสูตรปริญญา ๔ ปี และปริญญา ๒ ปี ส่วนนิสิตปริญญาโท แม้จะลงทะเบียนเรียนในนามของบัณฑิตวิทยาลัย แต่การสอนและการค้นคว้าก็ต้องใช้หนังสือของห้องสมุดคณะครุศาสตร์ ฉะนั้น ถ้ารวมนิสิตปริญญาโทอีกประมาณ ๑๙๐ คน ในปีการศึกษานี้ ห้องสมุดครุศาสตร์ก็ต้องบริการนิสิตและอาจารย์ไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐ คน ทั้งนี้ไม่นับนิสิตคณะอื่นที่มาใช้บริการบ้าง

คณะครุศาสตร์ได้ขยายอาคารออกไปอีกมาก โดยเฉพาะห้องสมุดขยายออกไปเกือบเท่าตัว และตามสถิติเปรียบเทียบการใช้เงินซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดของคณะต่างๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปรากฏว่าคณะครุศาสตร์ซื้อมากเป็นอันดับที่ ๓ แต่กระนั้นก็ยังไม่เพียงพอเพราะนอกจากนิสิตเพิ่มขึ้นมากแล้ว การเรียนการสอนในคณะนี้ยังมุ่งใช้วิธีส่งเสริมการคิดและการค้นคว้า ตลอดจนการทำรายงานประกอบการเรียนในห้องเรียนอยู่เสมอ

ห้องสมุดนั้นเป็นประหนึ่งเหมืองแห่งวิชาความรู้ สำหรับนิสิตนักศึกษาจะขุดค้นเป็นส่วนสำคัญของสถาบันการศึกษาทุกแห่งโดยเฉพาะจัดได้ว่าเป็นหัวใจของสถาบันการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย หลักอันหนึ่งที่องค์การต่างประเทศ ซึ่งทำหน้าที่รับรองวิทยฐานะมหาวิทยาลัยใช้พิจารณาก็คือ ปริมาณและคุณภาพของหนังสือในห้องสมุด ดังนั้นการที่นิสิตครุศาสตร์ทั้งเก่าและปัจจุบันตระหนักถึงความสำคัญของปริมาณและคุณภาพของหนังสือที่พวกเราต้องใช้ ตลอดจนวิธีเรียนที่ส่งเสริมการค้นคว้า และได้พร้อมใจกันจัดหาทุนทรัพย์ในงานนี้ขึ้นเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม ข้าพเจ้าในฐานะคณบดี จึงรู้สึกยินดี และซาบซึ้งในน้ำใจอันงามของชาวครุศาสตร์ และขอขอบคุณแทนผู้ที่จะได้รับประโยชน์จากกำลังทรัพย์ กำลังกาย และกำลังใจที่พวกท่านทั้งหลายได้ร่วมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันบำเพ็ญกุศลกิจทางวิทยาการอันนี้

ผลของงานสังสรรค์ครั้งนี้ จะเป็นเกียรติประวัติที่พวกท่านฝากไว้ให้แก่ครุศาสตร์ และจะเป็นตัวอย่างอันดีงามสืบไป

ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อุทยาน กับสัญญาอันดีงาม

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุจริต เทพพรอุบล

หลังสงครามโลกครั้งที่สอง สหรัฐอเมริกาดำริที่จะช่วยเหลือพัฒนาประเทศต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่สหรัฐอเมริกาตั้งใจจะให้ความช่วยเหลือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาครูก็เป็นสิ่งสำคัญมาเป็นอันดับแรก เพื่อให้งานดำเนินไปด้วยดีกระทรวงการต่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกาได้ให้หน่วยงานที่ชื่อ USOM มาดำเนินงาน และ MSA ก็เป็นหน่วยงานภายใต้ชื่อ USOM มาดำเนินการนี้โดยได้ติดต่อกับกระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้ความช่วยเหลือจัดส่งครูไปศึกษาดูงาน ณ สหรัฐอเมริกา เป็นสัญญาที่ลงทุนร่วมกันระหว่างประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกา

ในตอนแรกได้มาช่วยพัฒนาคณาจารย์ที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยส่งอาจารย์ไปศึกษาในระดับปริญญาเอกและปริญญาโทประมาณ ปี ๒๕๔๙

ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อุทยาน ในขณะนั้นเป็นหัวหน้าแผนกวิชาครุศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์และครุศาสตร์กำลังดำเนินงานยกระดับภาควิชาเป็นคณะครุศาสตร์ ได้ทราบถึงความช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกาในครั้งนั้น จึงได้ไปติดต่อกับอาจารย์บุญถิ่น อัตถากร ผู้อำนวยการกองการต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ และท่านรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ ในขณะนั้นคือ พลเอก หลวงพรหมโยธี ซึ่งท่านก็ได้ให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเข้าร่วมในโครงการช่วยเหลือครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ได้รับการยกระดับจากแผนกวิชามาเป็นคณะเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๐ และในปีนี้อเองจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ได้ส่งอาจารย์รุ่นแรกไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ณ มหาวิทยาลัยอินเดียนา สหรัฐอเมริกา ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อุทยาน เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ท่านได้เปิดโอกาสให้คณาจารย์ในคณะต่างๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีโอกาสได้รับคัดเลือกไปศึกษาต่อ ณ มหาวิทยาลัยอินเดียนาด้วย

ในการคัดเลือกอาจารย์ไปศึกษาต่อ นั้น ผู้เขียนจำได้ว่าสถานที่ที่ใช้ในการคัดเลือกได้แก่ ห้องรับรองหน้าหอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีอาจารย์จากคณะต่างๆ มารับการคัดเลือกประมาณ ๕๐ คน ผู้สัมภาษณ์เป็นศาสตราจารย์จากมหาวิทยาลัยอินเดียนาประมาณ

๑๐ ท่าน ตั้งเป็น ๑๐ โต๊ะเรียงกัน ผู้รับการสัมภาษณ์ต้องให้สัมภาษณ์จนครบทั้ง ๑๐ ท่าน มีการสอบ TOEFL เป็นการทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษด้วย อาจารย์ชุดแรก ที่ผ่านการสอบได้ไปศึกษาต่อ ณ มหาวิทยาลัยอินเดียมี ๖ คนด้วยกัน คือ

๑. อาจารย์ทรงคุณ อัดถากร จากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
๒. ม.ร.ว.ชนาญวัต เทวกุล จากคณะวิทยาศาสตร์
๓. อาจารย์สุภาพ บุญยรัตเวช จากคณะวิทยาศาสตร์
๔. อาจารย์ศรีปริญญา रामโกมุท จากคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
๕. อาจารย์ทรงศनिया ศิลธรรมวิสุทธิ (กัลยาณมิตร) จากคณะครุศาสตร์
๖. อาจารย์สุจริต เอี่ยมอำนาญ (เพียรชอบ) จากคณะครุศาสตร์

อาจารย์อื่นที่ได้รับทุนการศึกษาในปีต่อๆ มา ก็ได้แก่

ศาสตราจารย์ ดร.จรรยาทัศน์ พุกกะมาน

ศาสตราจารย์บำรุงสุข สีหอำไพ

อาจารย์ประกาศศรี ศิริจรรยา

อาจารย์วิรุฬห์ ลีลาพฤทธิ์

อาจารย์พิบูลศรี วาสนสมลสิทธิ์

อาจารย์คณะอื่นๆ เท่าที่จำได้ คือ

ศาสตราจารย์ ดร.เกษม สุวรรณกุล (ทุนส่วนกลาง)

ศาสตราจารย์ ดร.วิทย์ วิศทเวทย์

อาจารย์อำพัน เพ็ญโรจน์

ศาสตราจารย์ ดร.วรศักดิ์ เพียรชอบ (ทุนส่วนกลาง)

จากวิสัยทัศน์อันกว้างไกลและความมีน้ำใจอันยิ่งใหญ่ของท่านผู้หญิงทุนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ทำให้คณาจารย์ในจุฬาลงกรณ์ ทั้งอาจารย์ในคณะครุศาสตร์และคณะ อื่นๆ ได้มีคุณสมบัติเพิ่มขึ้นจนได้รับปริญญาโทและปริญญาเอก และได้มาเป็นบุคลากรหลัก ในการพัฒนาคณะครุศาสตร์ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตลอดจนประเทศไทยในโอกาส ต่อมา

นอกจากการพัฒนาคุณวุฒิของคณาจารย์แล้ว ผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยอินเดียนายังได้มาช่วยในกิจการอื่นๆ อีก เช่น การจัดทำหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์ (๔ ปี) การพัฒนาห้องสมุด และการช่วยสอนเป็นบางวิชา ในการนี้บุคคลสำคัญที่เป็นผู้ประสานงานที่ควรกล่าวถึงอย่างยิ่งคือ *Dr. Willis P. Porter*

โครงการร่วมมือระหว่างประเทศไทยและกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา หรือที่เรียกว่า Counterpart Funds ได้ดำเนินการต่อมา และได้สิ้นสุดลงประมาณปี ค.ศ. ๑๙๖๓ การส่งอาจารย์ไปศึกษาต่อ ณ มหาวิทยาลัยอินเดียนาจึงหยุดลง

แม้ว่าความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาจะสิ้นสุดลงไปก็ตาม แต่ทางมหาวิทยาลัยอินเดียนายังประสงค์ที่จะให้ความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยอินเดียนากับมหาวิทยาลัยต่างๆ ในประเทศไทยที่เคยได้รับการช่วยเหลือจากโครงการนี้ได้ดำเนินต่อไปเหมือนเดิม โดยมหาวิทยาลัยอินเดียนาให้ทุนไปศึกษาต่อ แต่ด้วยเหตุบางประการ เช่น การขาดการติดต่อกัน หรือความไม่เข้าใจกันจึงไม่ได้มีผู้ใดติดตามแนวคิดของมหาวิทยาลัยอินเดียนานี้ จนกระทั่งระยะหนึ่ง *Dr. Willis P. Porter* เดินทางกลับมาประเทศไทย และได้พูดเรื่องนี้ขึ้นมา จึงได้มีการรื้อฟื้นในการติดต่อและส่งอาจารย์ไปศึกษาต่ออีกครั้งหนึ่ง ประมาณปี ๑๙๗๑ ทำให้ได้มีอาจารย์ไปศึกษาต่อและดูงานเรื่อยมาจนปัจจุบัน

ทำเนียบผู้หญิงกับพลศึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.พวงภาณี หอมสนิท

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสถาบันชั้นสูงแห่งแรกในประเทศไทย ที่เปิดทำการสอนพลศึกษาในระดับปริญญาตรี นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการพัฒนาวิชาชีพพลศึกษาต่อๆ มาให้มีการเปิดสอนในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกในสาขาวิชาพลศึกษาเป็นแห่งแรกในประเทศไทยเช่นกัน

ในสมัยที่ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นคณบดีคนแรกของคณะครุศาสตร์นั้น (พ.ศ. ๒๕๐๐-๒๕๑๓) ได้มีการอนุมัติให้จัดตั้งแผนกวิชาพลศึกษาเพื่อเปิดหลักสูตรปริญญาตรี ๔ ปี หลักสูตรปริญญาตรี ๒ ๑/๒ ปี หลักสูตรปริญญาโท และหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงสาขาวิชาพลศึกษา

วันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ แผนกวิชาพลศึกษาได้รับการจัดตั้งขึ้นเป็นแผนกวิชาหนึ่งในคณะครุศาสตร์ เพื่อผลิตบัณฑิตปริญญาตรีวิชาเอกพลศึกษาเป็นแห่งแรกในประเทศไทย ทั้งนี้ด้วยความมีวิสัยทัศน์และความใจกว้างของผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในขณะนั้น ซึ่งได้แก่ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา คณบดีคณะครุศาสตร์ และศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย วามิชาวัฒน์มา เลขานุการของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เห็นชอบอนุมัติให้ดำเนินการเปิดสอนปริญญาตรีทางพลศึกษาตามแนวความคิดริเริ่มและข้อเสนอของศาสตราจารย์นายแพทย์บุญสม มาร์ติน ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยพลศึกษาที่ต้องการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานวิชาชีพพลศึกษาให้สูงขึ้นเทียบเท่าวิชาชีพอื่นๆ และอารยประเทศ ท่านเสนอให้ความช่วยเหลือทางด้านอาจารย์ผู้สอน สถานที่ และอุปกรณ์การสอน โดยส่งศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.วรศักดิ์ เพียรชอบ ซึ่งขณะนั้นเป็นอาจารย์ตรีของวิทยาลัยพลศึกษามาเป็นผู้ประสานงานการจัดตั้งและทำหลักสูตรร่วมกับคณะครุศาสตร์ และโอนมาเป็นอาจารย์คนแรกและกำลังสำคัญของแผนกวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ ตั้งแต่นั้นมา

ในปีการศึกษา ๒๕๐๒ แผนกวิชาพลศึกษาได้เปิดรับนิสิตปริญญาตรีหลักสูตร ๔ ปี วิชาเอกพลศึกษารุ่นแรก จำนวน ๑๔ คน (ชาย ๑๓ คน หญิง ๑ คน) ซึ่งทุกคนได้เรียนจบ

การศึกษาตามกำหนดและแยกย้ายไปประกอบอาชีพครู และศึกษาต่อในระดับปริญญาโท แต่เป็นปริญญาโท สาขาอื่น ทั้งนี้เพราะวิชาเอกพลศึกษา มีอาจารย์อยู่เพียงท่านเดียว การเรียนการสอนในสมัยนั้นยังต้องพึ่งพากรมพลศึกษา ซึ่งอธิบดีกรมพลศึกษาดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าแผนกวิชาพลศึกษาด้วย ท่านได้ส่งผู้เชี่ยวชาญฟูลไทม์มาประจำที่กรมพลศึกษา รวมทั้งอาจารย์ของวิทยาลัยพลศึกษาและกรมพลศึกษามาช่วยสอน เช่น Mr.Domingo Los Banos, Prof.Dr.Paul Adams, Prof. Dr.Gingrick, Prof.Dr.Martinson อาจารย์อนิต คงมนต์ รศ.จันท์ ม่องศรี อาจารย์อนิต ขำวัฒน์พันธ์ อาจารย์พิพิธพร แก้วมุกดา อาจารย์สำเร็จ มณีเนตร ฯลฯ แม้กระทั่งอาจารย์ที่ปรึกษานิสิตรุ่นแรกๆ ก็ได้รับความเมตตาจากอาจารย์ในแผนกวิชาอื่น เช่น ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุจิต (เอี่ยมอำนาญ) เพียรชอบ ศาสตราจารย์กิตติคุณ สุมณ (สุดบรรทัด) ออมรวีวัฒน์ เป็นต้น

นิสิตรุ่นแรกของแผนกวิชาพลศึกษาหลังจากจบการศึกษาแล้ว ได้อยู่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนา วิชาชีพพลศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจนกระทั่งเกษียณอายุราชการ ได้แก่ รศ.ดร.อนันต์ อัดชู (อดีตคณบดีคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) ผศ.ดร.ศิลป์ชัย สุวรรณธาดา (อดีตหัวหน้าภาควิชาพลศึกษาและคณบดีสำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) ผศ.ดร.ลาวัณย์ (โทเจริญ) สุกกรี (อดีตหัวหน้าภาควิชาพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

นอกจากนิสิตปริญญาตรีหลักสูตร ๔ ปี รุ่นแรกๆ ของแผนกวิชาพลศึกษาจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาแผนกวิชาพลศึกษาในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้ว

นักวิ่งคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ ๑ ในการวิ่งผลัด ๔ x ๑๐๐ เมตร ในงานกรีฑากลางแจ้ง ปีการศึกษา ๒๕๐๔

ยังได้เป็นกำลังในการพัฒนาวิชาพลศึกษา กีฬา และการศึกษาในหน่วยงานอื่นๆ ด้วย เช่น รศ.ดร.ชวลิต พุทธวงศ์ (อดีตคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่) รศ.ดร.วิลาวัรรณ (สุวรรณสุภา) (อดีตคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น) ดร.สมชาย ประเสริฐศิริพันธ์ (อดีตผู้ว่าการกีฬาแห่งประเทศไทย) รศ.ดร.ประกอบ คุปรัตน์ (อดีตรองอธิการบดี ฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

รศ.ดร.สุพิตร์ สมานิติโต (อดีตคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์) ดร.จรวัยพร ธรรมินทร์ (รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการและอดีตอธิบดีกรมพลศึกษา) รศ.อุดร รัตนภักดิ์ (คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน) รศ.เทเวศร์ พิริยพจนท์ (อดีตคณบดีคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ) รศ.คมิต เขียววิชัย (คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร) ผศ.ดร.เฉลิม ชัยวัชราภรณ์ (คณบดีสำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา)

รศ.ดร.อนันต์ อัดชู คณบดีคณะครุศาสตร์ กลัดดอกไม้ แสดงความยินดีกับนิสิตวิชาเอกพลศึกษา นายธีรวัช โพธิ์พานิช นักกีฬายิมนาสตีกทีมชาติ เทรียนทองกีฬาซีเกมส์ ซึ่งเป็นนิสิต ในโครงการพัฒนากีฬาชาติของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รุ่นที่ ๑

ในปีการศึกษา ๒๕๐๓ แผนกวิชาพลศึกษาได้เปิดรับนิสิตปริญญาตรีหลักสูตร ๒ ๑/๒ ปี โดยรับจากผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยพลศึกษา วุฒิป.กศ.สูง (พลศึกษา) มาเรียนต่อ ทำให้อาจารย์พลศึกษาและข้าราชการกรมพลศึกษา มีโอกาสเลื่อนวิทยฐานะและก้าวหน้า ในวงการราชการต่อมา อาทิเช่น นายปรีดา รอดโพธิ์ทอง (อดีตอธิบดีกรมพลศึกษา) นายไพฑูรย์ จัยสิน (อดีตอธิบดีกรมพลศึกษา) รศ.ดร.ศักดิ์ชาย ทฬีสวรรณ (อดีตผู้ว่าการกีฬาแห่งประเทศไทย และอดีตคณบดีคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ) รศ.แผน เจียรนัย (คณบดี คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ) เป็นต้น

ในปีการศึกษา ๒๕๐๗ ได้มีการเปิดสอนปริญญาโทวิชาเอกพลศึกษา ในสาขาวิชา มัธยมศึกษาเป็นปีแรก นิสิตคนแรกในหลักสูตรนี้คือ ผศ.ดร.ลาวัญญ์ (โทเจริญ) สุกกรี ซึ่ง ต้องเรียนวิชาเอกตัวต่อตัวกับ Prof.Dr.Martinson ผู้เชี่ยวชาญฟูลไบรท์ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ ของ Oregon State University สหรัฐอเมริกา และศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.วรศักดิ์ เพียรชอบ

ในปีการศึกษา ๒๕๑๐ ท่านผู้หญิงได้สนับสนุนให้ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.วรศักดิ์ เพียรชอบ เปิดหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาเอกพลศึกษาเป็นแห่งแรกในประเทศไทย ซึ่ง มหาบัณฑิตรุ่นแรกนี้ได้เจริญก้าวหน้าเป็นผู้นำในวงการพลศึกษาและกีฬาของประเทศ หลายคน อาทิเช่น ดร.สมชาย ประเสริฐศิริพันธ์ รศ.ดร.รัชนี ขวัญบุญจัน

ในปีการศึกษา ๒๕๑๒ ท่านผู้หญิงได้สนับสนุนให้เปิดรับนิสิตหลักสูตรประกาศนียบัตร
ชั้นสูง (หลักสูตร ๑ ปี หลังปริญญาตรี หลักสูตรนี้ยกเลิกไปในปี ๒๕๑๓) ทำให้บัณฑิต
ปริญญาตรีมีโอกาสและทางเลือกในการศึกษาต่อมากยิ่งขึ้น

ตลอดระยะเวลาที่ท่านผู้หญิงดำรงตำแหน่งคณบดีคณะครุศาสตร์นานถึง ๑๓ ปี
(พ.ศ. ๒๕๐๐ - ๒๕๑๓) นั้น แผนกวิชาพลศึกษาได้รับอนุมัติจัดตั้งและได้รับการส่งเสริมให้
พัฒนาขึ้นทั้งด้านวิชาการและบุคลากร จนมีความเป็นปึกแผ่น มีความแข็งแกร่งและ
เป็นต้นแบบของมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในเรื่องของการจัดสอนวิชาพลศึกษาในระดับปริญญา
ต่างๆ ผู้บริหารพลศึกษาและวงการกีฬาตลอดจนด้านสุขศึกษา หลายท่านที่ประสบความสำเร็จ
ในการทำงานล้วนเป็นศิษย์เก่าของภาควิชาพลศึกษาทั้งสิ้น (แผนกวิชาพลศึกษาได้
เปลี่ยนชื่อเป็นภาควิชาพลศึกษาตาม พ.ร.บ.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๒๒)

อาคารสำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา

(จุฬาพัฒน์ ๗)

สาขาพลศึกษาและสุขศึกษาทั่วประเทศ นอกจากนี้ในปีการศึกษา ๒๕๔๑ ภาควิชาพลศึกษา
ได้พัฒนาไปเป็นสำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ซึ่งมีฐานะเทียบเท่าคณะ มีคณบดีและ
รองคณบดีบริหารงานเหมือนคณะอื่นๆ เพียงแต่ไม่แบ่งเป็นภาควิชา แต่มีหลายสาขาวิชา
สำนักวิชาฯ ได้เปิดรับนิสิตปริญญาตรีหลักสูตร ๔ ปี ในปีการศึกษา ๒๕๔๑ และปริญญาโท
ในปีการศึกษา ๒๕๔๗ ปัจจุบันสำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา มีสถานที่เรียนเป็นของตนเอง
คือ ตึกเดิมของวิทยาลัยพลศึกษาในบริเวณสนามกีฬาแห่งชาติ

จากพื้นฐานอันแข็งแกร่ง
ภายใต้การสนับสนุนส่งเสริม
และเอาใจใส่ของท่านผู้หญิง
ทำให้ภาควิชาพลศึกษาได้
พัฒนาขึ้นเรื่อยๆ จนสามารถ
เปิดหลักสูตรเพิ่มเติม ได้แก่
หลักสูตรปริญญาโทสาขาสุข-
ศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๒๖
และหลักสูตรปริญญาดุษฎี-
บัณฑิตสาขาพลศึกษาในปีการ
ศึกษา ๒๕๓๐ จนกระทั่งมี
บัณฑิตออกไปทำงานทั้งใน

แม้ว่าภาควิชาพลศึกษาจะแยกออกไปเป็นสำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬาแล้วก็ตาม แต่หลักสูตรปริญญาโทสาขาสุขศึกษา ปริญญาโทและปริญญาเอกสาขาพลศึกษายังคงเปิดสอนอยู่ในคณะครุศาสตร์ตามเดิม และในปีการศึกษา ๒๕๕๙ คณะครุศาสตร์ภายใต้ภาควิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยี (ตามโครงสร้างใหม่ของคณะครุศาสตร์) ได้เปิดรับนิสิตปริญญาตรีหลักสูตร ๕ ปี วิชาเอกพลศึกษา เข้ามาศึกษาเพื่อที่คณะครุศาสตร์จะสามารถผลิตครูได้ครบตามสาระการเรียนรู้ทั้งแปดของกระทรวงศึกษาธิการ

Mr.Domingo Los Banos

และภรรยา มาเยี่ยม

ศ.ดร.วรศักดิ์ เพียรชอบ

และลูกศิษย์ที่เคยสอน

ในปีการศึกษา ๒๕๐๓ และ

เพื่อนร่วมงานจากวิทยาลัย

พลศึกษา

คณาจารย์ บัณฑิต มหาบัณฑิต ดุษฎีบัณฑิตสาขาพลศึกษาและสุขศึกษารู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นผู้ได้บั้งคับบัญชาและเป็นลูกศิษย์ของท่านผู้หญิง ตลอดจนมีความซาบซึ้งในความเมตตาและบุญคุณของท่านที่มีต่อพวกเราและสาขาวิชาพลศึกษา-สุขศึกษา

เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันเกิดครบรอบ ๙๖ ปี ของท่านผู้หญิงในวันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ นี้ ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก รวมทั้งบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทุกพระองค์จงดลบันดาลให้ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ประสบแต่ความสุขความเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย มีสุขภาพพลามัยแข็งแรง มีอายุยืนนานเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของลูกศิษย์ต่อไปอีกนานเท่านาน

คำพูนคุณค่าแห่งปวงนพเคราะห์

ศรีอุตราจารย์ท่านผู้หญิงพวงนพเคราะห์ นพวงศ์ ณ อยุธยา

ในวาระมงคลอายุครบ ๘ รอบ

รองศรีอุตราจารย์ ตระประสูรา มาลาฤดี ณ อยุธยา

ศิษย์ครูศรีอุตรา รุ่นปี ๒๕๓๕-๒๕๓๐

คณบดีคณะศรีอุตรา พ.ศ. ๒๕๒๕-๒๕๒๗

เมื่อสมัยที่แผนกครุศาสตร์ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาเป็น คณะครุศาสตร์ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ นั้น การเรียนการสอนทางจิตวิทยา ทั้งด้านจิตวิทยาทั่วไป และจิตวิทยาเด็ก นับเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้หลักสูตรครุศาสตร์ และการผลิตบัณฑิตครุศาสตร์ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีลักษณะที่โดดเด่นแตกต่างจากหลักสูตรการผลิตอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันอื่นๆ ทั้งนี้ก็โดยที่ท่านผู้ก่อตั้งคณะครุศาสตร์ในขณะนั้น คือ อาจารย์พูนทรัพย์ ไกรยง (ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา) เป็นผู้วิสัยทัศน์กว้างไกล และตระหนักถึงบทบาทความสำคัญของจิตวิทยาในการพัฒนามนุษย์ และสังคม จึงได้สนับสนุนการออกแบบหลักสูตรครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้มีเนื้อหาสาระทางจิตวิทยาทั้งด้านรายวิชา จำนวนหน่วยกิต และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอย่าง เข้มข้น บัณฑิตครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่สำเร็จการศึกษาออกไป จึงมีพื้นฐาน ความรู้และคุณวุฒิทางจิตวิทยาเป็นอย่างมาก และได้ออกไปปฏิบัติงานประสบความสำเร็จอย่าง กว้างขวางทั้งในด้านการศึกษา การเรียน การสอน การฝึกอบรม และการพัฒนามนุษย์ในสังคม

ท่านผู้ก่อตั้งคณะครุศาสตร์ ซึ่งได้ดำรงตำแหน่งคณบดีท่านแรกของคณะครุศาสตร์ ได้ดูแลให้การเรียนการสอนวิชาทางจิตวิทยา ที่เริ่มแรกอยู่ในการดูแลของแผนกวิชา ศึกษาศาสตร์ ให้ได้รับการจัดตั้งเป็นแผนกวิชาจิตวิทยาขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๐๖ โดยในขณะนั้น ได้รับผิดชอบการสอนวิชาจิตวิทยา ๓ วิชาหลักในระดับปริญญาตรี และเปิดสอนหลักสูตร ปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนวขึ้นแล้วตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๕ งาน ทางด้านจิตวิทยาในคณะครุศาสตร์ได้พัฒนาขึ้นทั้งด้านการสอน การวิจัยและปฏิบัติการ ท่านคณบดีพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ได้สนับสนุนให้จัดตั้งห้องปฏิบัติการทางจิตวิทยาขึ้น ใน พ.ศ. ๒๕๑๑ นับเป็นห้องปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งแรกในประเทศไทย โดยที่ท่านเองได้กรุณา มอบเงินส่วนตัวจำนวนหนึ่งให้จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการทดลองทางจิตวิทยา

งานทางจิตวิทยาของคณะครุศาสตร์ได้ขยายขอบข่ายขึ้นอย่างรวดเร็ว จนได้เปิดหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ นับเป็นหลักสูตรปริญญาเอกทางจิตวิทยาหลักสูตรแรกของประเทศไทย หลังจากนั้นแผนกวิชาจิตวิทยาได้ปรับสถานะเป็นภาควิชาจิตวิทยาใน พ.ศ. ๒๕๒๒

จากการที่งานของภาควิชาจิตวิทยาซึ่งรับผิดชอบการสอนทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอก รวมทั้งรับผิดชอบการให้บริการการสอนวิชาจิตวิทยาในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปและหมวดวิชาเลือกเสรีสำหรับนิสิตคณะต่างๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เป็นที่ประจักษ์ชัดว่ามีบทบาท ความสำคัญและภาระงานความรับผิดชอบที่กว้างขวางลึกซึ้งต่อการพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ของสังคมไทย ในที่สุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงได้ดำเนินการให้จัดตั้งคณะจิตวิทยาขึ้นเป็นคณะที่ ๑๔ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยที่ส่วนงานด้านจิตวิทยาการศึกษายังคงอยู่ที่คณะครุศาสตร์ ตามที่ท่านผู้ก่อตั้งคณะครุศาสตร์ได้วางรากฐานอันมั่นคงไว้แต่เดิม

ดิฉันเองในฐานะที่เป็นลูกศิษย์จิตวิทยาของท่านปุษนิยาจารย์ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิง พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ ออยุธยา และเป็นผู้ที่ท่านได้กรุณามอบความไว้วางใจให้ดูแลบริหารงานเป็นหัวหน้าแผนกวิชาจิตวิทยา ในช่วง พ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๒๑ รวมทั้งได้มีโอกาส

บริหารงานหลักสูตรจิตวิทยา
การศึกษาระดับปริญญาเอก
ในช่วงที่ดำรงตำแหน่งคณบดี
คณะครุศาสตร์ และหลังจาก
นั้นจนถึงเกษียณอายุราชการ
จึงได้ตั้งใจรับสืบทอดเจตนารมณ์
และวิสัยทัศน์ของท่านมาเป็น
หลักสำคัญในการดำเนินงาน
แม้กระทั่งในปัจจุบันที่เกษียณ
อายุราชการแล้วมีโอกาสดำ

ไปทำงานกับมหาวิทยาลัยเอกชน ก็ได้พยายามสร้างและผลิตนักจิตวิทยาเพื่อพัฒนามนุษย์
และสังคมขึ้นตามปณิธานของท่าน โดยได้เปิดหลักสูตรระดับมหาบัณฑิตทางจิตวิทยาชั้น
รับนักศึกษาได้ถึงรุ่นที่ ๔ แล้ว และในปีนี้ (พ.ศ. ๒๕๔๙) ก็ได้เปิดสอนหลักสูตรปริญญา
คุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชั้นเป็นรุ่นแรก

ในวาระอันเป็นมงคลครบ ๘ รอบ อายุของท่านปูชนียาจารย์ที่รักและเคารพอย่างสูงสุด
ศิษย์ขอกราบเรียนท่านว่า ศิษย์จะตั้งใจปฏิบัติตามรอยปณิธานของท่านในการพัฒนางาน
ทางจิตวิทยาให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาต่อการพัฒนามนุษย์และพัฒนาสังคมต่อไป และ
จะยึดมั่นในคำสอนของท่านที่ได้กรุณามอบไว้ให้ว่า **ให้มีความศรัทธาเชื่อมั่นในสิ่งสำคัญ
๓ ประการ คือ**

- ศรัทธาในศาสตร์และวิชาชีพของตน
- ศรัทธาในครูอาจารย์และสถาบันของตน
- ศรัทธาในความสามารถและความตั้งใจมั่นของตนเอง

ในโอกาสนี้ ศิษย์ขออัญเชิญอำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยโปรดคลบบันดาลให้ท่านปูชนียาจารย์
เจริญด้วยสุขะ พละ และถึงพร้อมด้วยบารมีจากสรรพพลังที่เป็นสิริมงคลต่อชีวิตทุกประการ

จากภาคชีวิตวิทยาในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จนได้รับการสถาปนาเป็นคณะชีวิตวิทยา พ.ศ. ๒๕๓๙

รองศาสตราจารย์สุภาพพรรณ โคตรศรี
คณะชีวิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นผู้มิวสิคัลที่กว้างไกล เห็นปัญหาเป็นการท้าทาย มีความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะอุปสรรค และมีความกล้าที่จะทำ ท่านเคยให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “ทำงานต้องมี vision ต้องมองออกไปให้ไกล และต้องกล้าทำ ถ้าพบอุปสรรคต้องรีบแก้ไขให้ถูกจุด... มี vision และพยายามแก้ปัญหา เห็นปัญหาเป็นการท้าทาย แก้ไขให้ถูก แล้วต้องศึกษา ต้องวิเคราะห์ที่ผิดอยู่ที่จุดไหน แล้วก็แก้ไขให้ถูกจุด และต้องใช้วิธีนี้มันวอล”

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ มีความสนใจ และเห็นความสำคัญของวิชาจิตวิทยา ท่านเรียนทางด้านจิตวิทยาการศึกษา และต่อมาได้เรียนทางด้านการบริหารระดับอุดมศึกษา ท่านมีความปรารถนาที่จะพัฒนางานด้านการศึกษา และการฝึกหัดครูให้เจริญก้าวหน้า หลังจากกลับมาจากการศึกษาต่อในประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ. ๒๔๙๑ ท่านได้มารับราชการในแผนกวิชาครุศาสตร์ ซึ่งขณะนั้นสังกัดอยู่ในคณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ สมดังความมุ่งหมาย โดยทั้งแผนกวิชามีบุคลากรเพียง ๒ คน ท่านเริ่มงานด้วยการปรับปรุงหลักสูตรเพิ่มเติมวิชาใหม่ๆ ในขณะนั้นเข้าในหลักสูตรวิชาทางด้านจิตวิทยาที่ท่านสนใจที่สุดคือ การแนะแนว ท่านได้เปิดสอนวิชาการแนะแนวและเป็นผู้สอนวิชานี้เป็นคนแรก

จากความใฝ่ฝันที่จะเห็นแผนกครุศาสตร์เติบโตจนเป็นคณะ ท่านได้ดำเนินการขยายงาน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการได้บุคลากรเพิ่มเติม ท่านสามารถดำเนินการให้สัญญาช่วยเหลือของมหาวิทยาลัยอินเดียมาจนถึงครุศาสตร์ เป็นจุดเริ่มต้นที่แผนกครุศาสตร์ ได้รับความช่วยเหลือทั้งทางการเงิน ทุนการศึกษาสำหรับอาจารย์และการปรับปรุงทางวิชาการทั่วไป และแผนกวิชาครุศาสตร์ ได้รับสถาปนาเป็นคณะครุศาสตร์ในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ การเรียนการสอนของสาขาวิชาจิตวิทยาได้จัดอยู่ในความรับผิดชอบของแผนกวิชาวิจัยการศึกษา ได้สนับสนุนให้เปิดสอนรายวิชาทางจิตวิทยาเป็นวิชาบังคับและวิชาเลือกในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป หมวดวิชาครู และหมวดวิชาเลือกเสรีสำหรับนิสิตหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ ได้เห็นความสำคัญและความจำเป็นในการขยายงานด้านจิตวิทยา จึงสนับสนุนการพัฒนาทางด้านจิตวิทยาตลอดมา

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ศาสตราจารย์ ดร.สุรางค์ ไคว์ตระกูล ซึ่งได้รับการสนับสนุนให้ไปศึกษาต่อในสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ได้ดำเนินการเปิดสอนหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและแนะแนวขึ้น นับเป็นหลักสูตรแรกในประเทศไทย และในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ได้มีการจัดตั้งแผนกวิชาจิตวิทยาเพื่อรับผิดชอบการเรียนการสอนในสาขาวิชาจิตวิทยาแขนงต่างๆ สำหรับนิสิตปริญญาตรี โท และเอก ให้บริการการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับนิสิตคณะต่างๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และให้บริการวิชาการทางจิตวิทยาแก่สังคม และในระยะต่อมาได้มีการจัดตั้งศูนย์แนะแนวขึ้นในภาควิชาจิตวิทยา เพื่อให้บริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาสำหรับนิสิตนักศึกษา

ด้วยวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลของศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ ที่เล็งเห็นว่างานด้านจิตวิทยาไม่มีเฉพาะสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา แต่มีสาขาวิชาอีกเป็นจำนวนมากที่จะพัฒนาเติบโตได้ต่อไป ภาควิชาจิตวิทยาจึงได้กำเนิดขึ้นในคณะครุศาสตร์ และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนให้พัฒนาเติบโตต่อไป นอกจากงานของภาควิชาจิตวิทยาแล้ว ท่านยังสนับสนุนให้วิชาชีพจิตวิทยาตั้งแต่ระยะเริ่มแรก เมื่อสมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทยได้ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ สำนักงานของสมาคมตั้งอยู่ ณ ตึกครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมีท่านผู้หญิงเป็นกรรมการที่ปรึกษาของคณะกรรมการอำนวยการของสมาคม

ในการกล่าวเปิดงาน “เพลิงชมพู” ครั้งที่ ๒ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิง พูนทรัพย์ ได้กล่าวถึงโครงการในภายหน้า ที่ได้ดำริอยู่หลายเรื่อง ซึ่งสรุปได้ว่า คณะมีนโยบายหลักที่จะมุ่งผลิตบัณฑิตระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี ได้แก่ ประกาศนียบัตรชั้นสูงและปริญญาโท รวมทั้งการจัดทำหลักสูตรถึงระดับปริญญาเอก สำหรับงานด้านจิตวิทยาจะจัดทำหลักสูตรจิตวิทยาเป็นวิชาเอกในระดับปริญญาตรี เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับปริญญาโทในแขนงจิตวิทยาซึ่งยังไม่มีในประเทศไทย

งานด้านจิตวิทยาได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้เปิดโปรแกรมจิตวิทยาการศึกษา วิชาเอกจิตวิทยา ในระดับปริญญาตรี และในระยะต่อมา เพื่อสนองความต้องการของประเทศที่ต้องการครูแนะแนวในโรงเรียน จึงมีการปรับหลักสูตรดังกล่าวเป็นหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา นับได้ว่าเป็นหลักสูตรปริญญาเอกหลักสูตรแรกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว โดยแยกเป็นหลักสูตรสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา และปรับเปลี่ยนสาขาวิชาด้านการแนะแนวเป็นหลักสูตรสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา และในปี พ.ศ. ๒๕๒๙ ได้มีการเปิดสอนหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ และสาขาจิตวิทยาสังคม

ความคิดในการจัดตั้งคณะจิตวิทยา ได้เริ่มมีขึ้นในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๙) และได้มีความพยายามอย่างต่อเนื่อง ในการสัมมนาภาควิชาจิตวิทยา เรื่อง “ทิศทางการพัฒนาวิชาจิตวิทยา” ระหว่างวันที่ ๔-๕ สิงหาคม ๒๕๓๒ เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งคณะจิตวิทยานั้น มี ฯพณฯ องคมนตรี ศาสตราจารย์ ม.ล.จิรายุ นพวงศ์ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา และศาสตราจารย์ ดร.สุรางค์ คุ้มตระกูล เป็นที่ปรึกษาและวิทยากร ที่ประชุมมีมติให้ตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดตั้งคณะจิตวิทยาในระดับภาควิชา เพื่อดำเนินงานต่อไป โครงการจัดตั้งคณะจิตวิทยาได้รับความเห็นชอบจากคณะครุศาสตร์และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ และทบวงมหาวิทยาลัยได้ให้ความเห็นชอบและบรรจุโครงการจัดตั้งคณะจิตวิทยาขึ้นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๗ (๒๕๓๕-๒๕๓๙) และให้เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการจัดตั้งคณะจิตวิทยาขึ้น โดยมีท่านอธิการบดี (ศาสตราจารย์นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา) และศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นกรรมการที่ปรึกษา และเมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๓๙ คณะจิตวิทยาจึงได้รับการสถาปนาขึ้นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุดมุ่งหมายหลักของคณะจิตวิทยา คือ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ การศึกษาค้นคว้า เพื่อสร้างองค์ความรู้ทางจิตวิทยา และการให้บริการวิชาการทางจิตวิทยาแก่สังคม ในปัจจุบัน คณะจิตวิทยาได้เปิดสอนระดับปริญญาบัณฑิตในหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับผู้ที่จะเรียนในระดับปริญญาโทและเอกด้านจิตวิทยาในสาขาต่างๆ สมดังความมุ่งหมาย เปิดสอนระดับปริญญาโท ๔ หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรวิชาจิตวิทยาการปรึกษา สาขาจิตวิทยาสังคม สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ และสาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ และหลักสูตรปริญญาเอกสาขาวิชาจิตวิทยา รับผิดชอบการให้บริการการเรียนการสอนวิชาจิตวิทยาในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปและหมวดวิชาเลือกเสรี และเปิดโปรแกรมทางจิตวิทยาแก่สังคม สำหรับงานการศึกษา ค้นคว้า และเผยแพร่ผลงานวิจัยนั้น มีศูนย์วิจัยวิทยาศาสตร์จิตวิทยาตะวันออก-ตะวันตกของคณะจิตวิทยาเป็นศูนย์กลางในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ในบริบทของวัฒนธรรมตะวันออก

เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๙ นี้ คณะจิตวิทยาได้จัดงานวันคล้ายวันสถาปนา คณะจิตวิทยา ครบรอบ ๑๐ ปี ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิง พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ให้ความเมตตา กับคณะจิตวิทยา มาเป็นเกียรติ มาให้กำลังใจ และกำลังความคิด กับคณาจารย์คณะจิตวิทยา เช่นเคย พวกเราคณาจารย์ คณะจิตวิทยา รู้สึกซาบซึ้งในความรัก และความเมตตาของท่าน และภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่ได้สานต่อทางด้านจิตวิทยา ซึ่งศาสตราจารย์ท่านผู้หญิง พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา และศาสตราจารย์ ดร. สุรางค์ โค้วตระกูล ได้ริเริ่มและบุกเบิกงานไว้ในคณะครุศาสตร์ ได้สร้างรากฐานที่มั่นคงและสนับสนุนให้เติบโตและพัฒนาจนเป็นคณะจิตวิทยา

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา
ท่านผู้ก่อตั้งภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะครุศาสตร์ ซึ่งนำไปสู่
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพนธ์ รอดคำดี

ภาควิชาพยาบาลศึกษาเปิดดำเนินการเป็นภาควิชาหนึ่งของคณะครุศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ด้วยความเมตตาของท่านคณบดีผู้ก่อตั้งคณะพยาบาลศาสตร์ คือ ศาสตราจารย์ ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา มีความใจกว้างและมีวิสัยทัศน์ที่ตระหนักถึงความจำเป็นของการผลิตครูพยาบาลเพื่อพัฒนาวิชาชีพและแก้ปัญหาการขาดแคลนพยาบาลในสมัยนั้น ทางกระทรวงสาธารณสุขจึงได้มอบให้ คุณหญิงสำเนียง มุกสิกะภุมมะ ผู้อำนวยการกองพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้มาติดต่อขอความร่วมมือจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ (ท่านคณบดี) ก็ยินดีให้ความร่วมมือ ได้มอบให้ ศ.กิตติคุณ คุณดวงเดือน พิศาลบุตร ซึ่งเป็นผู้ดูแลครุศาสตร์หลักสูตร ๒ ปี ร่วมพิจารณากับ คุณหญิงสำเนียง ว่าทางพยาบาลต้องการเพิ่มพูนความรู้ด้านเนื้อหาสาระของพยาบาลเท่าใด ทางด้านวิชาครูควรเรียนวิชาใดบ้าง เพื่อผู้เรียนจะได้รู้วิธีการสอน นำวิชาพยาบาลไปถ่ายทอดความรู้ในวิทยาลัยพยาบาล หรือในโรงพยาบาลต่างๆ ได้ จึงได้ร่วมมือกับกองการพยาบาลสำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข และองค์การอนามัยโลก ซึ่งให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ การจัดหาผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศทำหน้าที่สอน รวมทั้งด้านการพัฒนาอาจารย์ และสนับสนุนอุปกรณ์สื่อการสอน โดยได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสงเคราะห์เด็กแห่งชาติ หัวหน้าภาควิชาพยาบาลศึกษา คณะครุศาสตร์ ท่านแรกคือ อาจารย์ประยงค์ สุวรรณพานิช นับได้ว่าเป็นก้าวแรกที่ได้รับรางวัลฐานอย่างมั่นคงจากคณะครุศาสตร์ตามเจตนารมณ์ของท่านผู้ก่อตั้งนี้ นับเป็นประวัติศาสตร์ของคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ต้องจารึกไว้ทั้งในเชิงวิชาการและวิชาชีพ ซึ่งมีผลต่อความก้าวหน้าในระยะต่อมา

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ภาควิชาพยาบาลศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพรัตน์ ผลาพิบูลย์ เป็นหัวหน้าภาควิชา ได้เปิดสอนหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ซึ่งเป็นหลักสูตรปริญญาโททางการพยาบาลหลักสูตรแรกในประเทศไทย โดยมีภารกิจหลักคือ การผลิตผู้นำทางพยาบาล ทำหน้าที่ทั้งในสถาบันการศึกษา

และการบริการพยาบาลโดยเปิดสอนปีละ ๑๕-๒๕ คน ผลสำเร็จที่เป็นที่ชื่นชมยินดีแก่หุ้คณะพยาบาลศาสตร์ สังคม และวิชาชีพคือ คิษฐ์เก้าคณะครูศาสตรในภาควิชาพยาบาลศึกษานันได้ทำหน้าที่ผู้นำสูงสุดขององค์กรพยาบาลเป็นจ้ำนวนมากในปัจจุบัน

ต่อมาภาควิชาได้เสนอโครงการจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์อย่างเป็นทางการไปยังทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อรับการพิจารณาจัดให้อยู่ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๒-๒๕๒๙) ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยดำเนินการภายใต้การบริหารของคณะครูศาสตร และได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๐๕ ตอนที่ ๒๓๙ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ คณะบดีรักษาราชการท่านแรกที่ได้รับ การมอบหมายจากสภามหาวิทยาลัยคือ ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ คณบดีคณะครูศาสตร ส่วนคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ท่านแรกที่ได้รับการสรรหาคือ รองศาสตราจารย์สมคิด รักษาสัตย์ ซึ่งระยะนั้นคณะพยาบาลศาสตร์ ยังได้รับความอนุเคราะห์ ให้ใช้สถานที่ของคณะครูศาสตร ดิถ ๖ เป็นเวลาหลายปี

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ดำเนินกิจการโดยยึดมั่นในพันธกิจ จุดมุ่งหมาย และมุ่งมั่นในภารกิจและหน้าที่ตลอดมา ได้สืบสานต่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาโทครูศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๑๖ มีการปรับหลักสูตรเป็นพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ในปีการศึกษา ๒๕๓๓ และได้เปิดสอนเพิ่มเติมในสาขาวิชาการพยาบาลศึกษา เริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๓๕ โดยที่คณะพยาบาลศาสตร์ตระหนักถึงการปฏิบัติตามพันธกิจในการเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงที่มุ่งผลิตผู้นำทางการพยาบาล บุกเบิก ค้นคว้า ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ทางพยาบาลศาสตร์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาวิชาการที่มุ่งสู่การพัฒนาสุขภาพประชาชน และเพื่อตอบสนอง

ความต้องการของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในวิชาชีพเพื่อนำความรู้ไปเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการบริการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ จึงได้เปิดหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล เป็นกรณีพิเศษ คือ จัดการเรียนการสอนนอกเวลาราชการในภาคปลาย ปีการศึกษา ๒๕๔๒ และสาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ในภาคต้นปีการศึกษา ๒๕๔๓ ต่อมาสังคมและวิชาชีพมีความต้องการบุคลากรพยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์มากยิ่งขึ้น คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงขยายการจัดการเรียนการสอนใน ๕ กลุ่มวิชา คือ การพยาบาลมารดา การพยาบาลเด็ก การพยาบาลผู้ใหญ่ การพยาบาลผู้สูงอายุ และการพยาบาลอนามัยชุมชน พร้อมทั้งมุ่งสู่การ

เป็นผู้นำในการจัดการศึกษาที่มีมาตรฐานในระดับสากล จึงเปิดสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ในภาคปลาย ปีการศึกษา ๒๕๔๔ นอกจากนี้ในปีการศึกษา ๒๕๔๖ คณะพยาบาลศาสตร์ ได้ประกาศเปิดรับสมัครหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ ในระบบการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่น (Flexible

learning) เพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาให้พยาบาลวิชาชีพที่อยู่ในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย โดยมีศูนย์ที่จังหวัดตรัง รับผิดชอบจากจังหวัดตรังและจังหวัดใกล้เคียง และมีนโยบายจะเปิดศูนย์ที่จังหวัดน่าน ในปีการศึกษาต่อไปตามแผนของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นที่น่ายินดี จำนวนนิสิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะพยาบาลศาสตร์ได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกปีเป็นลำดับ นอกจากนี้คณะพยาบาลศาสตร์ ยังได้ทำสัญญาความร่วมมือกับกรมสุขภาพจิต ผลิตพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ๕ รุ่น รุ่นละ ๓๐ คน ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๔๖-๒๕๕๐ และมีโครงการหลักสูตรระยะสั้นเฉพาะทางหลายหลักสูตร มีการฝึกอบรมบริการวิชาการอย่างต่อเนื่อง

สำหรับคณาจารย์รุ่นบุกเบิกของคณะพยาบาลศาสตร์ และศิษย์เก่าที่ได้ประกอบคุณความดีและคุณูปการในวงวิชาการและวิชาชีพจนเป็นที่ปรากฏ อาทิ

- รองศาสตราจารย์สมคิด รักษาสัตย์ คณบดีท่านแรกของคณะพยาบาลศาสตร์
(ศิษย์เก่าคณะครุศาสตร์ ภาควิชาพยาบาลศึกษา)
- ศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์ อดีตคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(ศิษย์เก่าคณะครุศาสตร์ การมัธยมศึกษา)
- พันเอกหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ อดีตประธานสภาสตรีแห่งชาติและอดีตนายก
สมาคมนิสิตเก่าพยาบาลศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
(ศิษย์เก่าครุศาสตร์บัณฑิต การบริหารการพยาบาล)
- นางลดาวัลย์ รวมเมฆ หัวหน้าพยาบาล โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
สภากาชาดไทย
(ศิษย์เก่าครุศาสตร์บัณฑิต การบริหาร
การพยาบาล)
- รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์ อดีตคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(ศิษย์เก่าครุศาสตร์บัณฑิต มัธยมศึกษา ภาคพิเศษ)
และนายกสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย
๒ สมัย (๒๕๔๕-๒๕๔๙)
- ร.ต.อ.หญิง รองศาสตราจารย์ ดร.ยุพิน อังสุโรจน์ คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(ศิษย์เก่าครุศาสตร์บัณฑิต พยาบาลศึกษา)

การที่คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความเจริญก้าวหน้าเป็นปึกแผ่น
ในวันนี้ได้ คณาจารย์ บุคลากร ศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบัน ต่างตระหนักถึงความอบอุ่นที่ได้รับ
จากการแผ่กิ่งก้านร่มเงา ตลอดจนการทะนุถนอมกลมเกลี้ยงในทุกวิถีทางให้ภาควิชา
พยาบาลศึกษาได้พัฒนาอย่างมีทิศทางที่ถูกที่ควรของ**ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์
นพวงศ์ ณ อยุธยา** ผู้ก่อตั้งคณะครุศาสตร์ และคณบดีทุกท่านของคณะครุศาสตร์ นอกเหนือ
จากนั้น เมื่อคณะพยาบาลศาสตร์เริ่มก่อร่างสร้างตัวในระยะแรก **ท่านองคมนตรี ศาสตราจารย์
ม.ล.จิรายุ นพวงศ์** และ **ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา** ยังได้
มอบเงินทุนก้อนหนึ่งให้คณะพยาบาลศาสตร์ สำหรับนำดอกผลไปใช้ประโยชน์เพื่อการ
จัดการศึกษา ความเมตตาที่ท่านผู้หญิงได้มีต่อคณะพยาบาลศาสตร์เสมอมา เป็นที่ประจักษ์ต่อ
ชาวคณะพยาบาลศาสตร์อย่างมีรูปลิ่ม

ในวาระครบ ๔ รอบของท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ชาวคณะพยาบาล-
ศาสตร์ขอมีส่วนร่วมในการแสดงมุทิตาจิตด้วยการสำนึกในพระคุณ และขอน้อมจิตคารวะ
ขอบุญบารมีที่ท่านได้สั่งสมมาตลอดเวลาอันยาวนาน ช่วยคลंबันดาลให้ ศาสตราจารย์
ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ที่เคารพยิ่ง มีสุขภาพพลานามัยดี เป็นมิ่งขวัญ
กำลังใจในการปฏิบัติการกิจที่สืบสานเจตนารมณ์ที่ท่านได้ริเริ่ม พุ่มพัก ให้มีความเจริญ
ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บุษนิยาจารย์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กับห้องสมุดคณะครุศาสตร์

ร่วมใจ

รองศาสตราจารย์บรรดนิยา กัญญาเมตร

ย้อนเวลากลับไปเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กำเนิดเป็นคณะใหม่ มีศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นผู้ก่อตั้ง และดำรงตำแหน่งคณบดีคนแรก ท่านตระหนักว่าห้องสมุดเป็นหัวใจของการให้การศึกษา นิสิตควรมีโอกาสเรียนรู้ทั้งจากคำสอนของครูอาจารย์ในห้องเรียน และจากการค้นคว้าเพิ่มเติมในห้องสมุดด้วย ท่านจึงมุ่งมั่นให้คณะมีห้องสมุดที่สามารถให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ อาจารย์ใหม่ๆ ที่ได้รับคัดเลือกบรรจุให้เข้าทำงาน จึงมีอาจารย์ทำหน้าที่บรรณารักษ์อยู่ด้วย ผู้ครองตำแหน่งนี้จะต้องมีทั้งวุฒิครูและวุฒิบรรณารักษ์ เพื่อจะได้มีคุณสมบัติของครูที่ดีและสามารถให้บริการในห้องสมุดได้

ท่านคณบดีคาดหวังว่านิสิตของคณะครุศาสตร์ควรได้รับการปลูกฝังให้เป็นผู้ใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุด อันเป็นแหล่งความรู้ทุกสาขาวิชา ทั้งภูมิปัญญาของบรรพชน ทั้งการค้นคว้าวิจัยใหม่ๆ ข้อมูลข่าวสาร สารพันความรู้ เพื่อจะได้เป็นครูที่ดีของเด็กนักเรียนต่อไป

ปัจจุบัน “ห้องสมุดไอเทค ยืม-คืนได้โดยไม่ต้องใช้บรรณารักษ์” (ผู้จัดการปริทรรศน์. ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๙: หน้า ๓๓) บริการ “ไอเทค” ดังว่า คือการใช้ระบบ RFID หรือ Radio Frequency Identification ใช้คลื่นวิทยุความถี่สูงตรวจจับวัตถุ หนังสือทุกเล่มในห้องสมุดจะติดแผ่น RFID Tag ที่บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือเล่มนั้นๆ ลงบนหน้าหนึ่งหน้าใดของหนังสือ หากมีการนำหนังสือออกจากห้องสมุดโดยไม่ผ่านเครื่องสแกน เครื่องตรวจจับสัญญาณที่ติดตั้งไว้ตรงประตูทางออกก็จะร้องขึ้น ทำให้เจ้าหน้าที่ทราบที่กำลังมีผู้นำหนังสือออกจากห้องสมุดอย่างไม่ถูกต้อง

ระบบ RFID นี้ นอกจากจะแก้ปัญหาเรื่องการลักลอบนำหนังสือออกจากห้องสมุด ยังช่วยให้ความสะดวกรวดเร็วแก่ผู้ใช้บริการยืม-ส่งหนังสืออีกด้วย

การใช้ห้องสมุดสะดวก ง่ายตาย และนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้ได้ ทำให้ผู้ใช้ห้องสมุดมีโอกาสเข้าถึง “ปัญญา” ได้อย่างกว้างขวาง และรวดเร็ว

เกือบ ๕๐ ปีผ่านไป บัณฑิตครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รุ่นแล้วรุ่นเล่าได้ออกไปปฏิบัติหน้าที่ของตนในฐานะครูผู้สอนบ้าง ผู้บริหารการศึกษาบ้าง หรือแม้แต่ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ ต่างก็ประสบความสำเร็จกันถ้วนหน้า สมดังความคาดหวังของท่านผู้ก่อตั้ง ท่านมีวิสัยทัศน์ริเริ่มให้มีห้องสมุดคณะ เพื่อเปิดโอกาสให้นักนิสิตเรียนและค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เพราะการอ่านหนังสือมากย่อมทำให้เกิดทั้งความรู้ และความรอบรู้อันเป็นคุณสมบัติที่ครูทุกคนควรมี ครูจะต้องตระหนักว่าตนจะต้องเรียนรู้ตลอดเวลา ตลอดชีวิต รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น ห้องสมุด เป็นอาทิ ครูย่อมเป็นความหวังของประเทศชาติที่จะเป็นผู้มีส่วนอบรมเยาวชนให้เติบโต เป็นทรัพยากร เป็นพลเมือง และเป็นผู้ทำนุบำรุงรักษาชาติให้เจริญรุ่งเรือง เป็นผู้ที่มีความเฉลียวฉลาดไม่ตกเป็นเครื่องมือของความชั่วร้ายต่างๆ ดังนั้น ครูจะต้องรู้จักใช้ห้องสมุดเพื่อแสวงหาความรู้เพิ่มเติมไปจนตลอดชีวิต

ดังนั้น คณะครุศาสตร์ จึงจำเป็นต้องมีห้องสมุดที่มีระบบระเบียบการจัดการบริหาร และการให้บริการตามหลักสากล

ในระยะแรกเรามี Miss Margaret Griffin จากภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัย Indiana, US. มาช่วยวางระบบ ตั้งแต่การจัดหาครุภัณฑ์ทุกประเภท เช่น ชั้นวางหนังสือ ชั้นวางวารสาร โต๊ะ เก้าอี้ ตู้บัตรรายการ ฯลฯ ให้มีมาตรฐานตามหลักวิชาการ และจะต้องคำนึงถึงสัดส่วนของคนไทยหรือนิสิตผู้ใช้บริการด้วย จัดทาสุดห้องสมุดให้มีหลากหลายประเภท มีทั้งหนังสือ วารสาร ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ ครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตร และความรู้ที่เกี่ยวข้อง มีสื่อทัศนวัสดุต่างๆ ล้วนเป็นแหล่งความรู้อันหาค่ามิได้ รวมทั้งการจัดบรรยากาศให้ห้องสมุดเป็นสถานที่ที่น่าเข้ามาอ่าน-ดู-ฟัง-ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

นั่นคือจุดเริ่มต้นของห้องสมุดคณะครุศาสตร์ เมื่อเกือบ ๕๐ ปีมาแล้ว ครั้งกระนั้นห้องสมุดมีหนังสือประมาณ ๒๐,๐๐๐-๓๐,๐๐๐ ชื่อ ปัจจุบันมีหนังสือประมาณ ๑๗๐,๐๐๐ ชื่อ แยกเป็นหนังสือภาษาไทยประมาณ ๑๒๐,๐๐๐ ชื่อ ภาษาอังกฤษ ๕๐,๐๐๐ ชื่อ ส่วนวารสารมีวารสารภาษาไทย ๔๙ ชื่อ และวารสารภาษาอังกฤษ ๑๔๗ ชื่อ มีเทคโนโลยีใหม่ๆ เพิ่มขึ้น การค้นคว้าสืบค้นข้อมูลใช้คอมพิวเตอร์ และบริการ Chula Li-net เพื่อเข้าถึงแหล่งข้อมูลจากห้องสมุดของมหาวิทยาลัยอื่นๆ ทั่วพระราชอาณาจักร ที่มีบริการ on-line ระบบเดียวกัน ยิ่งทำให้ค้นหาความรู้ได้กว้างขวางลึกซึ้งมากขึ้นเป็นหลายเท่าตัว

องค์ประกอบอีกประการหนึ่งในการจัดระบบบริการของห้องสมุด คือบุคลากรจะต้องมีคุณสมบัติสำคัญ คือ รักการอ่าน คำถามที่ท่านถามเพื่อทดสอบคุณสมบัตินี้ “เธอทำอะไรใน

เวลาว่าง” “อ่านหนังสือค่ะ” เป็นคำตอบ “ใช้ได้” ท่านพยักหน้า หลังจากนั้นก็นุญาตให้ไปเรียน
บรรณารักษศาสตร์ หลักสูตรอนุปริญญาเพิ่มเติม (เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีเพียงหลักสูตรอนุปริญญาบรรณารักษศาสตร์) เมื่อจบหลักสูตรนี้
แล้วท่านยังส่งเสริมให้เรียนถึงระดับปริญญาโท เพราะการเป็นอาจารย์ทำหน้าที่บรรณารักษ์
จะต้องเป็นทั้งครูเก่ง และเป็นบรรณารักษ์แกร่งด้วย

ด้วยเหตุที่มีวัตถุประสงค์ห้องสมุดหลากหลายชนิด จึงจำเป็นต้องมีอาจารย์ทำหน้าที่
บรรณารักษ์ ๓-๔ ท่าน แบ่งภาระหน้าที่กันอย่างชัดเจน ๑ ท่าน บริหารงานห้องสมุด ๑ ท่าน
รับผิดชอบวัสดุภาษาต่างประเทศ ๑ ท่าน รับผิดชอบวัสดุภาษาไทย ๑ ท่าน รับผิดชอบวัสดุ
“Curriculum Lab” หรือหนังสือแบบเรียนและหนังสือประกอบการเรียนตามหลักสูตรของ
กระทรวงศึกษาธิการ แม้โรงเรียนสาธิตซึ่งแต่เดิมมีวัตถุประสงค์ให้เป็นห้องทดลองการเรียน
การสอนของคณะครุศาสตร์ ก็มีครูบรรณารักษ์ประจำห้องสมุดของโรงเรียน ถือเป็นตัวอย่าง
ห้องสมุดโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพแห่งหนึ่ง

การจุดประกายให้คณะมีห้องสมุดเป็นเสมือนการเริ่มจุดเทียนแห่งปัญญาให้แก่วงการ
ผลิตบัณฑิตครุศาสตร์ แล้วเทียนดวงนี้ก็เปล่งประกายสว่างเจิดจ้าตราบชั่วกาลนาน

สมควรอย่างยิ่งที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสถาปนาให้ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิง
พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ ออยุธยา ดำรงตำแหน่ง “ปูนี้อาจารย์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การพัฒนาห้องสมุดคณะครุศาสตร์: การใช้เทคโนโลยีกับฐานข้อมูล

รายงาน

ดร. สุวิมล ชนะนฤเลิศ-บรรณารักษ์

อาจกล่าวได้ว่า พัฒนาการของห้องสมุดคณะครุศาสตร์ ได้พัฒนามาเป็นลำดับจนมาเป็นศูนย์บรรณสารสนเทศทางการศึกษาให้เป็นแหล่งข้อมูลทางการศึกษาชั้นแนวหน้า ที่ได้ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีมาจัดทำฐานข้อมูลทางการศึกษาให้คณาจารย์ นิสิตนักศึกษา นักวิจัย ตลอดจนประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ในเวลาอันรวดเร็ว ถูกต้องทันสมัย ครบถ้วน แต่ทั้งนี้คุณประโยชน์ของแหล่งวิทยาการแห่งนี้จะไม่บังเกิด ถ้าขาดการเอาใจใส่ให้การสนับสนุนทุกรูปแบบจากผู้บริหารของคณะครุศาสตร์ทุกยุคทุกสมัย ซึ่งมีศาสตราจารย์ ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นต้นแบบที่เป็นเลิศในการนำพาคณะครุศาสตร์ ให้เป็นแหล่งอ้างอิงของแผ่นดินตราบจนทุกวันนี้

ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ได้เกิดและเติบโตมาพร้อมกับคณะครุศาสตร์ เมื่อคอมพิวเตอร์เข้ามาประเทศไทย ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ ดร.บุญเรือง นิยมหอม ท่านได้บุกเบิกและนำวิทยาการเข้ามาใช้ในการจัดระบบฐานข้อมูล หนังสือ วารสาร และหนังสือพิมพ์เป็นอย่างดี และผู้เขียนก็ได้มารับช่วงต่อในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ จนถึงปัจจุบัน จึงขอฉายภาพของพัฒนาการการใช้เทคโนโลยีกับงานห้องสมุดดังต่อไปนี้

พ.ศ. ๒๕๓๓ ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ได้นำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในงานจัดเก็บและสืบค้นข้อมูล ได้แก่ วิทยานิพนธ์ วารสารการศึกษา ข่าวการศึกษา โดยใช้โปรแกรม CDS/ISIS และ Dbase III Plus เป็นระบบ Stand alone แต่ละฐานข้อมูลจะค้นได้เฉพาะเครื่องคอมพิวเตอร์แต่ละเครื่องเท่านั้น ต่อมาห้องสมุดคณะครุศาสตร์ได้ยกเลิกการพิมพ์บัตรรายการหนังสือทั้งหมด

พ.ศ. ๒๕๓๖ ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ได้จัดทำโครงการพัฒนาเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (LAN) เพื่อการพัฒนาปรับปรุงระบบการสืบค้น ใช้งบประมาณ ๑๔๓,๖๕๐ บาท จัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server) ในการจัดเก็บข้อมูล และสามารถเรียกดูได้จากทุกเครื่อง

พ.ศ. ๒๕๓๗ คณะครุศาสตร์ได้ปรับโครงสร้างการบริหารงาน และเปลี่ยนสถานภาพจากห้องสมุดคณะครุศาสตร์เป็นศูนย์บรรณสารสนเทศทางการศึกษา โดยมีตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์ฯ เป็นผู้บริหารจัดการ ตามคำสั่งคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ ๑๖๗/๒๕๓๘ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๓๘

พ.ศ. ๒๕๓๘ คณะครุศาสตร์ได้วางระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ศูนย์
บรรณสารสนเทศทางการศึกษา จึงได้ใช้งบประมาณ ๙๘,๐๑๒ บาท (เครื่องคอมพิวเตอร์ ๒ เครื่อง
พร้อมโมเด็มและสายโทรศัพท์) ทำให้ภาควิชาสามารถเรียกดูข้อมูลได้ เป็นการสืบค้นผ่าน
window base

พ.ศ. ๒๕๓๙ สถาบันวิทยบริการและห้องสมุดคณะได้ร่วมมือเสนอ โครงการพัฒนา
ระบบข่ายงานห้องสมุด จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (chulalinet) ได้จัดซื้อโปรแกรม
INNOPAC และจัดสรรเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ พรินเตอร์ และอุปกรณ์สื่อสารให้ทุก
ห้องสมุดในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พัฒนาเป็นห้องสมุดอัตโนมัติ (Automation Library)

จากการจัดทำฐานข้อมูลด้วยโปรแกรม CDS/ISIS และ Dbase III Plus ได้พบปัญหาการ
จัดทำฐานข้อมูลและการให้บริการ อีกทั้งสถาบันวิทยบริการได้ยกเลิกการใช้โปรแกรม CDS/
ISIS ศูนย์บรรณสารสนเทศทางการศึกษาจึงได้จัดทำโครงการพัฒนาระบบจัดเก็บเอกสาร
ข้อมูลอัตโนมัติ ในการจัดซื้อโปรแกรม INFOMA พร้อมเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย และอุปกรณ์
ต่างๆ ด้วยงบประมาณ ๔๙๙,๙๐๔ บาท และทำการพัฒนาโปรแกรม INFOMA ให้สามารถ
ใช้งานฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ ข้าราชการ และวารสารทางการศึกษาเป็นฐานข้อมูล
ที่สามารถดูได้ฉบับเต็ม นับเป็นห้องสมุดคณะแห่งแรกที่สามารถเรียกดูข้อมูลฉบับเต็มได้

พ.ศ. ๒๕๔๓ คณะครุศาสตร์ได้วางระบบอินเทอร์เน็ต ศูนย์บรรณสารสนเทศทาง
การศึกษาจึงได้จัดทำโครงการปรับปรุงระบบจัดเก็บเอกสารและข้อมูลเพื่อให้สามารถบริการ
ข้อมูลที่มีอยู่ผ่าน Web ทำให้สามารถบริการข้อมูลได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง ไม่จำกัดจำนวน
ผู้เข้าใช้และสถานที่ พร้อมทั้งจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ด้วยงบประมาณ
๑,๑๑๙,๗๐๐ บาท สามารถสืบค้นบน web browser ได้ โดยไม่จำกัดเวลา สถานที่ และจำนวน
การเข้าใช้ และเปิดกว้างให้ใช้บริการวิชาการแก่สังคมด้วย

พ.ศ. ๒๕๔๔ เนื่องจากเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (server) ใช้มาเป็นเวลาเกือบ ๑๐ ปี
ปริมาณข้อมูลที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งปริมาณการเข้าใช้งานก็เพิ่มมากขึ้น ทำให้ไม่สามารถรองรับการ
ใช้งานได้อย่างเพียงพอ จึงจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (server) ตัวใหม่ เพื่อเพิ่ม
ประสิทธิภาพและประสิทธิผลฐานข้อมูลทางการศึกษา ทำให้มีพื้นที่จัดเก็บข้อมูลได้มากกว่า
๓๕๐ GB ด้วยงบประมาณ ๔๕๐,๐๐๐ บาท

ปัจจุบันฐานข้อมูลทางการศึกษาที่ศูนย์บรรณสารสนเทศทางการศึกษาได้จัดทำและ
บริการสืบค้นข้อมูลบน Web ทั้งฉบับเต็มและบรรณานุกรม ประกอบด้วย

- ข่าวการศึกษา ๔๐,๕๙๕ เรื่อง
- วิทยานิพนธ์ ๙,๑๐๑ ชื่อเรื่อง
- วารสาร ๘,๒๔๒ เรื่อง
- ผลงานวิชาการ ๖๖๖ ชื่อเรื่อง

ผู้สนใจสามารถเข้าใช้ได้ที <http://lib.edu.chula.ac.th>

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต

การบุกเบิกริเริ่มฯ

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา

กรมศึกษา

ศาสตราจารย์กิตติคุณสุเมธ อมรวิวัฒน์

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ปุชนิยาจารย์ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีอายุ ๙๖ ปี ในพุทธศักราช ๒๕๔๙ นี้ ศิษย์ขอนำผลงานชิ้นเอกด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอนที่ท่านได้ริเริ่มไว้มาเขียนบทความนี้ต่างประทีปมาลาบูชาครู

กระบวนการการพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร ๔ ปี) นั้น หากจะเขียนตามหลักการและขั้นตอนให้ครบถ้วน คงต้องเขียนเรียบเรียงเชิงงานวิชาการเพื่อให้เป็นเอกสารอ้างอิง ซึ่งไม่ใช่จุดประสงค์ของบทความนี้ ผู้เขียนต้องการเล่าแต่เพียงประเด็น ซึ่งแสดงถึงความคิดริเริ่มและวิสัยทัศน์ทางการศึกษาของศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา

แต่เดิมนั้น แผนกวิชาครุศาสตร์ ในคณะอักษรศาสตร์ เปิดสอน ๒ หลักสูตร คือ หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต ๒ ปี รับจากผู้ที่จะจบปริญญาตรีหรืออนุปริญญาจากสาขาอื่น และหลักสูตรอนุปริญญาครุศาสตร์ ๑ ปี รับจากผู้ที่จะจบปริญญาตรีจากสาขาอื่นเช่นกัน เมื่อเริ่มเตรียมการขยายแผนกวิชาเพื่อตั้งเป็นคณะวิชา และเปิดหลักสูตร ๔ ปี เพื่อรับนักเรียนที่สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงต้องมีการวางแผนงานต่างๆ ทั้งทางด้านอาคารสถานที่ และด้านวิชาการโดยเฉพาะด้านการพัฒนาหลักสูตร

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นนักศึกษาที่เห็นการณ์ไกล และสามารถทำนายความก้าวหน้าของคณะครุศาสตร์ในอนาคตได้อย่างแม่นยำ ในบทความนี้ ผู้เขียนขอเว้นการเขียนถึงการเตรียมงาน การเจรจา การต่อสู้เพื่อให้ได้องค์ประกอบทางด้านกายภาพเพื่อสถาปนาคณะ แต่จะขอเน้นถึงความคิดริเริ่มของปฐมปุชนิยาจารย์ท่านนี้ ในด้านการพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ซึ่งมีจุดเด่นหลายประการทั้งในด้านการออกแบบหลักสูตร การเตรียมบุคลากร การวางแผนยุทธศาสตร์สร้างเครือข่ายทางวิชาการ และแนวทางการพัฒนาบัณฑิตที่มีคุณภาพ

การรับนิสิตเข้าศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ๔ ปีรุ่นแรก รับจากผู้สำเร็จการศึกษาชั้นประโยคเตรียมอุดมศึกษา หรือเท่ากับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย นิสิตรุ่นนี้สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๐๓ จำนวน ๖๑ คน

ต่อมาในปีการศึกษา ๒๕๐๔ ได้สนองนโยบายของรัฐในการเพิ่มคุณวุฒิทางวิชาชีพครูให้แก่ผู้ที่กำลังเป็นครูหรือผู้บริหารสถานศึกษา จึงได้เริ่มรับผู้สำเร็จการศึกษาวุฒิ พ.ม. และประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) ให้เข้าศึกษาในชั้นปีที่ ๓ ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (๔ ปี) โดยการสอบเทียบความรู้เพื่อคัดเลือกเข้าศึกษา ใช้เวลาศึกษาสองปีกับหนึ่งภาคการศึกษา (๒ ๑/๒ ปี) เรียกว่านิสิตหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (๔ ปีเทียบ) และได้ดำเนินการต่อมาอีกหลายรุ่น จนถึง พ.ศ. ๒๕๑๔ กระทรวงศึกษาธิการได้ขยายการพัฒนาครูไปยังวิทยาลัยต่างๆ ทั่วประเทศ คณะครุศาสตร์จึงหยุดดำเนินการหลักสูตร ๔ ปีเทียบนี้

ในปีการศึกษา ๒๕๐๔ คณะครุศาสตร์ได้จัดโครงการศึกษาระดับปริญญาตรีภาคค่ำขึ้นทั้งหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ๒ ปี (ภาคพิเศษ) และ ๔ ปี เรียกว่าเป็นหลักสูตรภาคสมทบจัดเวลาเรียนในภาคค่ำ มีศาสตราจารย์เกหลง ปภาวลลิตี เป็นผู้อำนวยการโครงการโครงการนี้ได้เปิดโอกาสให้ผู้ที่ต้องการพัฒนาคุณวุฒิทางครูได้ศึกษาต่อจำนวนมาก และสนองนโยบายของรัฐในการพัฒนาวิชาชีพของครูประจำการ

หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร ๒ ปี) เป็นหลักสูตรที่จัดฐานะสูงกว่าระดับปริญญาตรี แต่ยังไม่ถึงปริญญาโท จัดสำหรับผู้ที่สำเร็จปริญญาตรี หรืออนุปริญญาสาขาอื่นมาศึกษาต่อเพื่อเป็นครูหรือบุคลากรทางการศึกษา หลักสูตรนี้มีวิชาเฉพาะ ๔ สาขา ได้แก่ สาขาประถมศึกษา สาขามัธยมศึกษา สาขามัธยมศึกษาอาชีวศึกษา และสาขาพยาบาลศึกษา

หลักสูตรอนุปริญญาครุศาสตร์ ๑ ปี เป็นหลักสูตรวิชาครูเบ็ดเสร็จที่พัฒนามาจากหลักสูตรประโยคครุมัธยมศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดสำหรับผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือผู้ที่สอบได้ชั้นปีที่ ๓ ของสาขาอื่นๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และประสงค์จะมีวุฒิศูให้ได้ศึกษาหลักสูตรนี้

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตเกิดขึ้นได้อย่างไร

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๑ แผนกวิชาครุศาสตร์ ยังเป็นหน่วยงานหนึ่งของคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขณะนั้นแผนกวิชาครุศาสตร์มีหลักสูตรอนุปริญญา คือรับนิสิตต่อจากปีที่ ๒ ของคณะใดคณะหนึ่ง หรือจากผู้จบปริญญาตรีสาขาอื่นมาศึกษา

หลักสูตรอนุปริญญาครุศาสตร์ ๑ ปี มีอาจารย์ ๒ คน คือศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงทูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา และศาสตราจารย์ ดร.สุรางค์ ไคว์ตระกูล

ต่อมากระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายเร่งรัดการอบรมวิชาครูชั้นสูงแก่ครูอาจารย์ แผนกวิชาครุศาสตร์จึงรับจัดโครงการนี้ และขอโอนศาสตราจารย์ ดร.จรูญทัศน์ ทุกกะมาน มาช่วยการอบรมครั้งนั้นจึงประสบความสำเร็จมาก ทำให้เห็นความจำเป็นที่ต้องเปิดสอน วิชาครูชั้นสูงถึงระดับปริญญาตรี แผนกวิชาครุศาสตร์จึงพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ๒ ปี (ต่อจากอนุปริญญาและปริญญาตรีในสาขาอื่น) ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๗ เป็นต้นมา และมี บุคลากรของแผนกวิชาเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

ในเวลาใกล้เคียงกันนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้เริ่มขยายงานการฝึกหัดครูครั้งใหญ่ โดยได้รับความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยอินเดีย เป็นสัญญาาระยะยาวระหว่างรัฐบาลไทยกับ รัฐบาลอเมริกัน

ความเพียรพยายามและกลยุทธ์ในการติดต่อกับรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการและ อธิบดีกรมการฝึกหัดครู เพื่อขยายข้อสัญญาการช่วยเหลือทางวิชาการมาถึงแผนกวิชาครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น ท่านผู้หญิงได้เขียนไว้ในประวัติของคณะครุศาสตร์แล้ว ความสำเร็จ ในการเจรจาเพื่อขยายสัญญาการช่วยเหลือครั้งนี้ทำให้ครอบคลุมมาถึงครุศาสตร์ด้วย แผนกครุศาสตร์สามารถเตรียมการทั้งทางด้านงบประมาณ ทุนการศึกษาสำหรับอาจารย์ และการพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ๔ ปี พร้อมกับยกฐานะจากแผนกวิชาเป็น คณะครุศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๐๐ เริ่มต้นประกอบด้วยแผนกวิชา ๔ แผนก คือ แผนกวิชาสารัตถศึกษา แผนกวิชาประถมศึกษา แผนกวิชามัธยมศึกษา และแผนกวิชา วิจัยการศึกษา ซึ่งต่อมาได้มีการพัฒนาและขยายภาควิชาเพิ่มขึ้นมาก และบางภาควิชาได้ พัฒนาเป็นคณะวิชาในปัจจุบัน เช่น คณะจิตวิทยา คณะพยาบาลศาสตร์ สำนักวิทยาศาสตร์ การกีฬา

ศูนย์วิทยทรัพยากร

การพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (๔ ปี)

ผู้เขียนได้รับการบรรจุเป็นอาจารย์ในแผนกวิชาครุศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งเป็นช่วง เวลาที่มหาวิทยาลัยอินเดียได้ส่งบุคลากรมาช่วยวางแผนการพัฒนาหลักสูตร จึงได้มี ข้อสั่งเกิดการทำงานร่วมกันระหว่างคณาจารย์ของแผนกวิชากับคณาจารย์ต่างประเทศ ได้เรียนรู้วิธีการเตรียมงาน การวางแผน การสร้างความสัมพันธ์ในเชิงเครือข่ายวิชา ซึ่งผู้ทำงาน ทุกคนมีความมุ่งมั่นและทำงานเป็นที่มออย่างดียิ่ง

การเตรียมงานด้านอาคารสถานที่ และการเตรียมบุคลากรเพื่อสามารถสอนใน
หมวดวิชาการศึกษาทั่วไปและหมวดวิชาครู ได้ดำเนินควบคู่กันไปกับการพัฒนาหลักสูตร
ครุศาสตร์ได้รับอนุมัติให้ใช้ที่ดินถึง ๔๐ ไร่ เพื่อสร้างอาคารสถานที่ ได้รับงบประมาณ
เพื่อดำเนินการขยายงาน และได้ให้ทุนอาจารย์ของคณะครุศาสตร์ และอาจารย์จากคณะอื่น
ไปศึกษา ณ มหาวิทยาลัยอินเดียจำนวนมาก จนทำให้คณะครุศาสตร์มีความพร้อมในการ
เปิดสอนหลักสูตร ๔ ปี และก่อตั้งโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระยะเวลา
เดียวกัน

วัตถุประสงค์

หลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต ๔ ปี มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

๑. เพื่อสาธิตและทดลองการจัดหลักสูตรและประมวลการสอนฝึกหัดครูในระดับ
ปริญญาตรี สำหรับอาจารย์และนิสิตในระดับปริญญาชั้นสูง

๒. เพื่อเป็นรากฐานของการจัดหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์และประกาศนียบัตรทาง
ครุศาสตร์ที่มีระดับสูงกว่าปริญญาตรี

คณะกรรมการร่างหลักสูตร

กรรมการผู้ริเริ่ม

นางพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา	ดร.เฟรดเดอริก แอล. แอเยอร์
น.ส.จรรยาทัศน์ พุกกะมาน	น.ส.ดวงเดือน พิศาลบุตร
ดร.เรมอน ซี.คิมชัน	ดร.กมลกาญจน์ เกษไสว
นางพวงเพชร เอี่ยมสกุล	ดร.วิลลี่ พี.พอทเตอร์
นางประจุมสุข อาชาวอำรุง	ดร.โรเบอต ดับบลิว ริชชี

โครงสร้างของหลักสูตร

หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต ประกอบด้วย

- หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป
- หมวดวิชาเฉพาะ (ซึ่งมีวิชาเอก-โท)
- หมวดวิชาครู
- หมวดวิชาเลือกเสรี

(รายละเอียดของการจัดรายวิชาในหมวดวิชาต่างๆ นั้น สามารถศึกษาได้จากเล่มหลักสูตร ซึ่งจะไม่บรรยายไว้ในบทความนี้) ผู้เขียนต้องการวิเคราะห์ลักษณะเด่น ความคิดริเริ่ม และความเปลี่ยนแปลงเชิงปฏิรูปจากหลักสูตรดั้งเดิม ที่เห็นได้ชัดและเป็นประจักษ์พยานแสดงความสามารถของศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพันธุ์พยนต์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ดังนี้

๑. การรับนิสิตเข้าศึกษา

แม้ว่าหลักสูตรนี้จัดเฉพาะนิสิตผู้ต้องการเป็นครูโดยตรง รับจากผู้สำเร็จการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ก็ได้เปิดโอกาสให้นิสิตที่สอบได้ชั้นปีที่ ๒ จากคณะอื่นๆ ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และต้องการเป็นครูย้ายคณะมาเรียนหลักสูตรนี้ได้ด้วย อีกทั้งมีการเทียบโอนหน่วยกิตในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปและวิชาเฉพาะจากคณะเดิมมาได้ ส่วนหนึ่งด้วย การย้ายคณะและการเทียบโอนหน่วยกิตนี้นับเป็นเรื่องใหม่ในยุคสมัยนั้น

๒. การจัดหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปและวิชาเลือกเสรี

การที่หลักสูตรปริญญาตรี มีหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปและวิชาเลือกเสรีนั้น ดูจะไม่ใช่อะไรใหม่สำหรับนักวิชาการรุ่นปัจจุบัน แต่เมื่อย้อนอดีตกลับไป ๕ ทศวรรษ ซึ่งหลักสูตรเน้น วิชาการและวิชาชีพเท่านั้น การมีหมวดวิชาที่ช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจในสภาพแวดล้อม สังคม การดำเนินชีวิต การพัฒนาสุขภาพและสุนทรียภาพจึงเป็นการริเริ่มที่น่าสนใจ ยิ่งผู้เรียนสามารถเลือกเรียนวิชาที่ตนเองสนใจได้อย่างเสรีด้วยแล้ว ก็นับว่าเป็นเรื่องใหม่ที่เดียว

๓. การใช้ระบบหน่วยกิตและจัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษา

แต่เดิมนั้นหลักสูตรปริญญาบัณฑิต มีการให้ค่าในการวัดและประเมินผลเป็นเลข ร้อยละซึ่งเป็นการวัดอิงเกณฑ์ตัดสินว่าสอบได้หรือสอบตก อีกทั้งยังไม่มีระบบสากล ทำให้บัณฑิต ที่ไปศึกษาต่อต่างประเทศมีปัญหาในการเทียบค่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มีการวัดและประเมินผลโดยให้ค่าเป็นระดับและคิดแต้ม เฉลี่ยที่วัดแบบอิงเกณฑ์และอิงกลุ่ม มีการให้ค่าแต่ละวิชาเป็นหน่วยกิต ซึ่งนำไปสู่การจัดกระบวนการสอนที่นิสิตสามารถเก็บสะสมหน่วยกิต และเทียบโอนหน่วยกิตได้ตามเกณฑ์ที่ หลักสูตรกำหนดให้ อีกทั้งนิสิตยังสามารถเพิ่ม-ถอนรายวิชาต่างๆ ได้ ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องใหม่ ในเวลานั้นเช่นกัน

เนื่องจากหลักสูตรนี้มุ่งหวังให้นิสิตมีผู้ชี้แนะและช่วยเหลือทั้งทางด้านวิชาการและการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ คณะครุศาสตร์จึงเป็นคณะแรกที่ริเริ่มจัดระบบ อาจารย์ที่ปรึกษา การที่นิสิตแต่ละกลุ่มมีอาจารย์ที่ปรึกษาคอยแนะนำทั้งทางด้านการเรียนและ

การปฏิบัติตนตลอดระยะเวลา ๔ ปี นั้น นอกจากจะช่วยให้นิสิตประสบความสำเร็จทางการศึกษาเต็มตามศักยภาพของตนแล้ว ยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดียิ่งระหว่างอาจารย์กับนิสิต เกิดความรักและความผูกพัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จนแม้ว่ากาลเวลาจะผ่านไปเนิ่นนาน ความห่วงใยต่อกันและกันก็ยังคงอยู่

๔. การจัดวิธีการเรียนรู้ด้วยการสัมมนา

ผู้เขียนจำได้ว่า เมื่อศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ ได้ริเริ่มนำการสัมมนามาใช้ในการสอน และต่อมาเป็นวิชาต่อยอดจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนั้น ผู้เขียนรู้สึกแปลกใจมากและนึกภาพไม่ออกกว่าอาจารย์จะวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนิสิตอย่างไร เพราะวิธีการเรียนของนิสิตไทยเราแตกต่างจากการเรียนแบบ Seminar ในต่างประเทศ นิสิตคุ้นเคยกับการฟังบรรยาย แล้วจึงไปค้นคว้าเพิ่มเติมและเตรียมสอบ แต่เมื่อผู้เขียนได้มีส่วนในการจัดวิชาสัมมนาระยะแรกๆ ก็พบว่า ถ้าอาจารย์มีการเตรียมงานอย่างดี นิสิตก็สามารถศึกษาค้นคว้าและแสดงความคิดเห็นเชิงวิชาการได้ดีมาก ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ ได้แนะนำวิธีการเตรียมการสอน การรับฟังความคิดเห็นและสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของนิสิต การกำหนดประเด็นสัมมนา ความสมดุลระหว่างการมีส่วนร่วมและการทำรายงานสรุปของนิสิต เพื่อให้อาจารย์สามารถวัดผลการเรียนรู้ได้อย่างตรงตามวัตถุประสงค์ ต่อมาวิชาสัมมนาก็เป็นที่รู้จักและใช้กันแพร่หลายในระดับอุดมศึกษา

๕. การจัดศูนย์ปฏิบัติการเพื่อฝึกประสบการณ์ตรง

แต่เดิมนั้นมีความเข้าใจว่า วิชาทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์เท่านั้นที่ต้องอาศัยห้องปฏิบัติการ (laboratory) ส่วนวิชาทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์นั้นสามารถฝึกในชั้นเรียน หรือออกไปปฏิบัติในหน่วยงานที่มีอยู่แล้วในสังคมได้ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ เห็นว่านิสิตครุศาสตร์ ควรได้รับการฝึกทักษะและประสบการณ์ในศูนย์การเรียนรู้ที่มีการเตรียมความพร้อมอย่างดี ตรงกับวิชาชีพครู ท่านจึงได้ริเริ่ม (๑) ตั้งโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยขึ้น เพื่อให้นิสิตมีโอกาสสังเกตการเรียนการสอน สังเกตพฤติกรรมเด็ก มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทั้งด้านการจัดการและวิชาการ ตลอดจนใช้เป็นแหล่งฝึกสอนหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ค้นคว้าวิจัยความรู้ใหม่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน

จากกรณีที่ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ ได้พาเกียรติ ก่อตั้ง และสร้างสรรค์ ต่อเนื่องตลอดมา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงเป็นแบบอย่างโรงเรียนที่มีความเจริญก้าวหน้ามาจนถึงปัจจุบัน นับเวลาได้ถึง ๕๐ ปีแล้ว

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ (๒) ได้ริเริ่มจัดห้องปฏิบัติการทางจิตวิทยา ศูนย์แนะแนวการศึกษา (๓) ห้องปฏิบัติการฝึกทักษะภาษาต่างประเทศ (๔) ศูนย์บรรณ-
สารสนเทศทางการศึกษา ซึ่งพัฒนามาจากห้องสมุดที่นำระบบสากลมาใช้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๙
(๕) สนับสนุนให้จัดให้มีชมรมต่างๆ ทั้งที่เป็นชมรมวิชาการและชมรมสนองความสนใจ
ทางด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่
เกิดผลดีแก่นิสิตอย่างมาก สมาชิกของชมรมดังกล่าวได้เติบโตเป็นผู้นำทางวิชาการและผู้นำ
ทางสังคม วัฒนธรรมในปัจจุบัน

๖. การจัดโครงการปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศ

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ เป็นผู้รอบรู้ด้านจิตวิทยา ท่านเล็งเห็นปัญหา
การปรับตัวของนิสิตในระยะเปลี่ยนผ่านของชีวิต คือ เมื่อต้องเปลี่ยนสภาพจากการเป็น
นักเรียนมัธยมศึกษามาเป็นนิสิตในมหาวิทยาลัย วิธีการศึกษา สิ่งแวดล้อมและสังคมใน
สถานศึกษาได้เปลี่ยนไปอย่างมาก จำเป็นต้องให้ความรู้ ข้อมูล แนวปฏิบัติ และสร้างความ
สัมพันธ์อันดีแก่นิสิตใหม่ให้สามารถเตรียมตัวเตรียมใจ พร้อมทั้งจะปรับตัวตลอดเวลา ๔ ปี
จึงจัดให้มีการปฐมนิเทศนิสิตใหม่ขึ้น

เมื่อนิสิตสำเร็จการศึกษา นิสิตก็ต้องเตรียมตัวอีกครั้งหนึ่งให้พร้อมที่จะออกไปอยู่
และทำงานในวิชาชีพ ต้องเผชิญกับสังคมใหม่ เพื่อนร่วมงานใหม่ สิ่งแวดล้อมใหม่ วิธีการทำงาน
ที่แตกต่างจากการเรียนในชั้นเรียน เป็นการลาจากสภาพผู้เรียนและผู้อ่อนเยาว์ไปเป็นผู้ใหญ่ที่
ต้องเรียนรู้ไปตลอดชีวิต ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ ได้ริเริ่มจัดโครงการ
ปัจฉิมนิเทศขึ้น เป็นกิจกรรมที่เสริมความมั่นใจแก่บัณฑิตใหม่ และสานความผูกพันกับสถาบัน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตลอดไป

๗. เนื่องจากการเขียนบทความนี้ จำกัดขอบเขตเฉพาะเรื่องหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต
๔ ปี เท่านั้น ยังมีคุณูปการทางวิชาการอีกหลายเรื่องที่ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์
นพวงศ์ ณ อยุธยาได้ก่อร่างสร้างสรรคณคณะครุศาสตร์เป็นผู้นำของสถาบันวิชาชีพครูในปัจจุบัน
นี้ ซึ่งคงจะหาอ่านได้จากประวัติคณะครุศาสตร์และข้อเขียนเรื่องอื่นๆ

ผู้เขียนขอส่งท้ายเป็นปณิธานเกี่ยวกับหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตคือรายวิชาที่น่าสนใจ
ซึ่งบางวิชายังคงมีอยู่ และบางวิชาก็เปลี่ยนไป รายวิชาต่างๆ ที่ยกมาต่อไปนี้ นอกจากให้
ความรู้และทักษะแล้ว ยังปลูกฝังคุณธรรม สุขภาพ สุนทรียภาพ และพื้นฐานการดำเนิน
ชีวิตที่มีความสุข

๗.๑ นิสิตครูศาสตร์ทุกคนต้องเรียนวิชากิจกรรมพลศึกษา ๒ รายวิชา เป็น
อย่างต่ำ

วิชากิจกรรมพลศึกษาเป็นกิจกรรมที่เป็นรากฐานการเคลื่อนไหวร่างกาย นิสิต
ได้ฝึกกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นพื้นฐานทางกีฬา กรีฑาและการเล่นเกมต่างๆ รวมถึงนาฏศิลป์ไทย
การเต้นรำพื้นเมือง และกิจกรรมเข้าจังหวะ

นอกจากเป็นการสร้างสุขภาพทางกายและฝึกจิตใจเป็นนักกีฬาแล้ว ยังทำให้
นิสิตครูศาสตร์มีทักษะทางสังคมและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ทำงานเป็นทีมได้ จัดกิจกรรมนันทนาการ
เป็น และพัฒนากิจกรรมจากเกมพื้นฐานไปสู่กระบวนการเรียนการสอนที่มีชีวิตชีวา

๗.๒ ในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป มีวิชาบังคับและวิชาเลือกที่ใหม่ ช่วยสร้าง
พื้นฐานทางสุนทรียภาพและทักษะชีวิตหลายวิชา ที่นิสิตนิยมเรียนกันมากคือ สังคีตนิยม
(music appreciation) วิชาศิลปะนิยม (art appreciation) และวิชาการศึกษาเพื่อความเป็นอยู่
อันดีในครอบครัว (family living)

๗.๓ ในหมวดวิชาเฉพาะ ซึ่งนิสิตต้องเรียนเพื่อมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่จะไป
สอนนั้น นอกจากการออกแบบรายวิชาให้ตรงกับเนื้อหาวิชาของหลักสูตรแต่ละระดับ
การศึกษาแล้ว ยังมีวิชาที่น่าสนใจ ช่วยให้นิสิตรู้จักในธรรมชาติและลักษณะของวิชานั้นๆ เช่น
วิชานิยายและนิทานปรัมปรา วิชานวนิยายไทย ในสายวิชาภาษาไทย วิชาชีวิตและแนวคิด
(life and thought) ของคนในชาตินั้นๆ ในสายวิชาภาษาต่างประเทศ วิชาการสงวน
รักษาทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งนิสิตนิยมเรียนกันมากเพราะได้ไปตั้งค่ายศึกษาในแหล่ง
ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

๗.๔ หมวดวิชาครู มีการจัดรายวิชาที่นับว่าทันสมัยมาก นอกจากการจัดรายวิชา
พื้นฐานการศึกษาหลายวิชา ยังมีรายวิชาที่สำคัญทางด้านจิตวิทยา หลักสูตรและการสอน
สอดแทรกนักศึกษา การวัดและการประเมินผล การศึกษากับสังคม และการฝึกสอนรายวิชาเลือก
ในหมวดวิชาครูนั้นมีมาก และมีลักษณะรายวิชาที่สร้างและเสริมสมรรถภาพครู เช่น รายวิชา
การศึกษาของเด็กเล็ก นิรภัยศึกษา สุขวิทยาทางจิต หลักการแนะแนวการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ
มนุษยสัมพันธ์ กิจกรรมการเล่นและนันทนาการ

๘. การส่งนิสิตไปเรียนเนื้อหาวิชากับคณะอื่น

จากการที่มหาวิทยาลัยมีนโยบายไม่เปิดสอนวิชาที่ซ้ำซ้อนกันในคณะต่างๆ นิสิต
ครูศาสตร์รุ่นแรกๆ จึงต้องเดินเรียนหมวดวิชาเฉพาะกับคณะอักษรศาสตร์ วิทยาศาสตร์

รัฐศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ บัญชี วิศวกรรมศาสตร์ และวิทยาลัยพลศึกษา นิลิตจึงได้รับการฝึกฝนให้รับผิดชอบ อดทน มานะพยายาม รู้จักปรับตัวให้เข้ากับภาวะยากลำบาก และมีเพื่อนนิสิตต่างคณะมาก อันเป็นผลดีเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปเป็นครูในสถานศึกษา จึงสามารถติดต่อประสานงานกับหน่วยงานและชุมชนได้ดี

เพียงข้อสรุปจากการเก็บประเด็นสำคัญของหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิตในระยะเริ่มแรก ย่อมประจักษ์ชัดว่าการก่อตั้งสถาบันทางวิชาการระดับอุดมศึกษานั้น มิใช่สักแต่ว่ามีงบประมาณ เนรมิตขึ้นมาทำได้ ยิ่งในช่วงเวลาเมื่อ ๕๐ ปีที่แล้ว แนวคิดและการดำเนินงานในมหาวิทยาลัยยังมั่นคงอยู่กับระเบียบประเพณีวิถีดั้งเดิม ซึ่งก็คงความศักดิ์สิทธิ์และศักดิ์ศรีในรูปแบบหนึ่ง ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพันธุทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา สามารถริเริ่มพัฒนาหลักสูตร ก่อตั้งคณะวิชา และสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทั้งทางวิชาการและวิชาชีพ เป็นสถาบันที่มีรากฐานความเป็นไทย และริเริ่มวิสัยทัศน์ก้าวไกลสู่ระดับนานาชาติในปัจจุบัน

ในมงคลวารที่ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพันธุทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา มีอายุ ๙๖ ปี ศิษย์จึงขอรำลึกพระคุณด้วยบทร้อยกรองส่วนหนึ่ง ซึ่งแต่งบูชาครู เมื่อท่านอายุ ๘๐ ปีดังนี้

ดิษฐ์ประหม่นพบ	กราบเคารพอภิไฉน
ร้อยเรียงภาษาสุริยศัพท์	ศิษย์ไถ้กราบสักการะหมาย
พันธุพรพวงพพัฒน์	สุขสดีสดีทั้งใจกาย
หมั่นเมตตาญาติโยม	รจิตดีอมฤนอมขรม
แสร์แฉียงอะสุริยเสริญ	กัมเกนความดีดล
ถ้ำรสถินำสน	อะถอดถุณพหัยถิง
ทำนผู้หญิงพวงทรัพย์	นพวงศ์ อย่างสุดซึ้ง
ภักดีที่ตราตรึง	ดำรงมั่นมิเสียมสูญ
เชิญพระไตรรัตน์	เฉลิมเกียรติคุณ
“อาจารย์” ที่เกิดทาง	เป็นเมิ่งขวัญนิรันดร

ครุศาสตร์ภาคค่ำ

คณะครุศาสตร์ได้เปิดโอกาสให้ผู้ที่จะเพิ่มพูนความรู้มาเรียนในภาคค่ำ โดยเปิดสอนระดับปริญญาตรี ในปี พ.ศ.๒๕๐๘ มี ๒ หลักสูตร คือ หลักสูตร ๒ ปี ภาคพิเศษ และหลักสูตร ๔ ปี ภาคสมทบ

หลักสูตร ๒ ปี รับนิสิต นักศึกษาที่จบอนุปริญญา หรือปริญญาสาขาอื่นมาศึกษาต่อวิชาการศึกษาอีก ๒ ปี เพื่อรับปริญญาครุศาสตรบัณฑิต ส่วน**หลักสูตร ๔ ปี** รับนักเรียนที่จบประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายที่สอบผ่านการคัดเลือกของมหาวิทยาลัยหรือทบวงมหาวิทยาลัย โดยแจ้งในใบสมัครว่าเลือกภาคสมทบด้วย การเรียนทั้งสองหลักสูตรนี้ใช้หลักสูตรเดียวกับนิสิตในภาคปกติสอนกลางวัน เนื่องจากทั้งสองหลักสูตรเรียนระหว่างเวลา ๑๖.๐๐ ถึง ๒๐.๐๐ น. เป็นส่วนใหญ่ บางวิชาที่จำเป็นต้องเรียนกลางวัน เพราะเป็นวิชาต้องปฏิบัติกลางวัน เช่น พลศึกษา หรือการฝึกสอน หรือเพราะเป็นวิชาที่มีนิสิตเลือกเรียนจำนวนน้อยมากต่ำกว่าสิบคน นิสิตก็ต้องเข้าไปร่วมเรียนวิชานั้นกับนิสิตภาคปกติในตอนกลางวัน

ครุศาสตร์ภาคพิเศษ หลักสูตร ๒ ปี

ผู้ริเริ่มโครงการครุศาสตร์ภาคพิเศษ คือ **ศาสตราจารย์พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา** คณบดีสมัยนั้น ร่วมกับคณะกรรมการคณะครุศาสตร์ ซึ่งมีความคิดว่าถ้าส่งเสริมให้ผู้จบปริญญา หรืออนุปริญญาสาขาอื่นได้มาเรียนวิชาการศึกษาอีก ๒ ปี เพื่อรับปริญญาครุศาสตรบัณฑิต ก็จะช่วยให้ประเทศได้ครูอาจารย์ที่มีวุฒิสสูงในสาขาวิชาต่างๆ มากขึ้น เช่น สาขาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ พาณิชยศาสตร์และการบัญชี และพยาบาลศาสตร์ เป็นต้น และทั้งจะช่วยให้นิสิตที่เป็นผู้ปกครองเด็กเข้าใจการอบรม และฝึกฝนลูกหลานที่บ้าน ให้สนใจการเรียน และประพฤติตนเป็นพลเมืองดี ด้วยการเข้าศึกษาหลักสูตร ๒ ปีภาคค่ำ ไม่มีการสอบคัดเลือก แต่ใช้การพิจารณาหลักสูตรวุฒิการศึกษาเดิมเป็นหลัก

โครงการนี้ได้ผลิตบัณฑิตครุศาสตร์ที่สามารถหลายคนไปเป็นอาจารย์และผู้บริหารการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ทั่วประเทศ และอีกหลายคนที่เป็นผู้บริหารที่ไม่ใช่สถาบันการศึกษา ได้กล่าวว่า การศึกษาจากครุศาสตร์ทำให้เขามีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น ทำให้มีความสามารถในการพูดและการตัดสินใจดีขึ้น

สิ่งที่น่าภาคภูมิใจที่ได้จากโครงการนี้คือ ครุศาสตร์ภาคพิเศษเป็นสถาบันแรกของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ริเริ่มการเก็บค่าเล่าเรียนตามหน่วยกิตที่เรียน

ในงานวันคล้ายวันเกิดของศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ วันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ นิสิตภาคพิเศษและภาคสมทบ ได้ร่วมกันจัดตั้งทุน "ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิง พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา" (เมื่อแรกเริ่ม ชื่อ ศาสตราจารย์พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา) โดยนำเงินที่ได้รับจากนิสิตสำหรับซื้อดอกไม้เป็นของขวัญวันเกิดท่านคณบดีไปตั้งเป็นทุนให้ นิสิตครุศาสตร์ที่ประพฤติดีแต่ขาดแคลน รวมทั้งเงินที่ได้รับเพิ่มเติมร่วมทุนจากศาสตราจารย์ หม่อมหลวง จิรายุ นพวงศ์ และอาจารย์อีกหลายๆ ท่าน รวมทั้ง น.ส.จินตนา ปิ่นเฉลียว นิสิต ภาคพิเศษ ได้เชิญชวนผู้มาร่วมงาน ๑๒ ตุลาคม ๒๕๐๘ ให้ร่วมสมทบทุนนี้ด้วยค่ากลอนที่ ไพเราะดังนี้

ศุภกฤษเบ็ญตติวัณเฒ่า	เหมือนวันแก้วก้องจรรัสนักชดสมัย
ที่สถิตองคตูลา มหาชัย	พลัดดวงใจ นิสิตนบ ฌวัณท์
ด้วยกตัญญูตา อุตสาหะ	พร่อมกตเวที ทิ้งอรรถ
นิสิตพิเศษ สมทบ มาครบครัน	น้ำอมก้านใส คำพร สุภารพจน์
ขอพระไตรรัตน์ มหาอธิษฐาน	อภังองค์เทพดาอันปรากฏ
บันดาลท่านคณบดีวิโรด	เกษมอดสูสิริรัศมีวันเดรัจฉา
ด้วยซาบซึ้งพระคุณอันเอก	นิสิตสมทบ ภาคพิเศษในสถิต
อิมรอมอินต์ ร่มจิต คัดรอมงาน	ตั้งเป็นทุนแต่ท่านคณบดี
ให้ชื่อทุน "พูนทรัพย์ นพวงศ์"	เพื่อเสริมส่งเสริมการศึกษาอภังครี
นิสิตใตปากแค่น้ำสร้อย	ให้ทุนนี้เสด็จเป็นทุนเวียน
๒๕๐๘ ปีนี้ เริ่มเริ่ม	ขอประติมน้ำจิตสถิตเสถียร
ผู้ประสงค์เพิ่มทุนเงินหมื่นเวียน	ขอพิณเขียนความอันงามลงชื่อไว้
นิสิตพิเศษ สมทบ ครบทั้งผอง	ขอมอบขออภังการันต์ให้สมัย
ทุน "พูนทรัพย์ นพวงศ์" คืออภัง	จะช่วยให้ดวงนิสิตนิมิตดี...

(ที่มา: หนังสือสายธารครุศาสตร์ ๑๐๘ ปี. ๒๕๓๙)

รางวัลถึงครุศาสตร์บัณฑิต หลักสูตร ๒ ปี

รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา ไชยไธกุล

ดิฉันยังจำความรู้สึกที่รับทราบผลการสอบชั้นปีที่ ๓ จากคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ได้ว่า ผู้ที่สอบได้คะแนนรวมเฉลี่ยไม่ถึง ๗๐% ไม่สามารถศึกษาต่อในปีที่สี่ได้ ต้องรับอนุปริญญาไป หลายคนรู้สึกแค้นแค้นเสียใจ ผิดหวังอย่างยิ่งจากการที่จะมิได้เป็นบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในสมัยนั้นความเสียใจมิได้เกิดขึ้นเพียงตัวเรา แต่่วงขยายกว้างมาก เพราะเหมือนทำให้พ่อแม่พี่น้องต้องผิดหวังที่เราไม่ได้เป็นบัณฑิตจุฬาฯ พวกเราพากันนั่งรวมตัวที่คณะบัญชีทุกวัน จนรุ่นพี่แนะนำว่า คณะครุศาสตร์มีหลักสูตรปริญญาบัณฑิต ๒ ปี ที่เปิดโอกาสให้พวกเราศึกษาต่อได้ ช่างเป็นคอบเพลิงส่องทางในความมืดสนิทเสียจริงๆ

ดิฉันและเพื่อนๆ เข้าศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (๒ ปี) ในปีการศึกษา ๒๕๑๑ มีศาสตราจารย์พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นคณบดี เพื่อนร่วมรุ่นส่วนใหญ่ได้รับอนุปริญญา สาขาพยาบาลศาสตร์ อนุปริญญาวิทยาศาสตร์ และปริญญาตรีอักษรศาสตร์ ศิลปศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ รวมประมาณ ๒๔ คน มีศาสตราจารย์ดวงเดือน พิศาลบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา พวกเราเรียนหนังสือกันอย่างมีความสุขตลอดระยะเวลา ๒ ปี เมื่อเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์ดิฉันจึงได้รู้ถึงความใจกว้าง การมองการณ์ไกลของนักการศึกษา โดยเฉพาะท่านคณบดีผู้บริหารคณะ เพราะพบว่านอกจากหลักสูตร ๒ ปีที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความรู้เฉพาะทาง เช่น พยาบาล พาณิชย-บัญชี วิทยาศาสตร์ อักษรศาสตร์ ได้มีโอกาสเข้าถึงระบบการศึกษาและฝึกฝนวิชาอาชีพครูแล้ว คณะครุศาสตร์ยังเปิดหลักสูตรบัณฑิต ๔ ปีเทียบสำหรับข้าราชการทหาร ข้าราชการครูที่จบระดับ ป.กศ.สูง ให้เข้าศึกษาถึงระดับปริญญาตรีด้วย และยังเปิดสอนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ภาคพิเศษ) ใช้เวลาเรียนตอนเย็น ๑๗.๐๐-๒๐.๐๐ นาฬิกา และวันเสาร์ สำหรับผู้ที่ทำงานและสนใจวิชาชีพครูได้เข้าศึกษา

ผลผลิตในทุกหลักสูตรที่กล่าวมาแล้ว จากการติดตามผลพบว่า ได้มีโอกาสทำงานสำคัญ ด้านการศึกษา และด้านอื่นๆ ให้แก่ประเทศชาติ เช่น ประธานวุฒิสภา รัฐมนตรีผู้บริหารสถาบันการศึกษา เจ้าของสำนักพิมพ์ เป็นต้น ท่านคณบดียังเลือกสรรผู้ที่มีพื้นฐานต่างๆ นี้เป็นบุคลากรของคณะครุศาสตร์ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการขยายหลักสูตร

สาขาวิชาต่างๆ ที่หลากหลายในด้านการศึกษา นับเป็นกลยุทธ์ที่ชาญฉลาดในการสืบสาน
ครุศาสตร์ ด้วยมีพื้นฐานทางด้านการเงินและการบัญชี ดิฉันและผู้ช่วยศาสตราจารย์กอบกุล
พฤษะวัน ได้รับเลือกให้เป็นอาจารย์ดูแลการเงินการบัญชี งบประมาณของคณะโดยดิฉัน
ได้รับบรรจุเป็นอาจารย์ทำหน้าที่ดูแลงานการเงินและการบัญชีของภาคค่ำ ซึ่งศาสตราจารย์
เกหลง ปภาวสิทธิ์ เป็นผู้อำนวยการการสอนภาคค่ำ โดยบริหารหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์
ภาคสมทบ และหลักสูตร ๒ ปีภาคพิเศษ

ต่อมาดิฉันได้ปฏิบัติงานเป็นรองคณบดีฝ่ายวิชาการและฝ่ายบริหารของคณะครุศาสตร์ ได้
เห็นการพัฒนาของคณะครุศาสตร์จากพื้นฐานที่แข็งแกร่งทางวิชาการและการสอน
จนเป็นที่ยอมรับในความเป็นผู้นำทางด้านการศึกษาในระดับประเทศและนานาชาติ ทำให้
ดิฉันตระหนักและชื่นชมความมีวิสัยทัศน์อันกว้างไกลก่อปรดด้วยความมุ่งมั่นในการพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์ของชาติให้มีคุณภาพ และกลยุทธ์การบริหารงานของท่านผู้ก่อตั้งคณะ
ครุศาสตร์เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบวาทะท่านปูชนียาจารย์ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิง
ขุนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ท่านผู้ก่อตั้งคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้วย
ความเคารพอย่างสูง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กับโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ร่วมด้วย

รองศาสตราจารย์นิรมล สวัสดิ์บุตร

คำถาม: โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คืออะไร?

คำตอบ:

๑. คือ โรงเรียนที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สมัยที่อาจารย์พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นคณบดีคนแรก ตั้งขึ้นเพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาและปฏิบัติงานของนิสิตคณะครุศาสตร์ เช่นเดียวกับที่โรงเรียนแพทย์มีโรงพยาบาลไว้สำหรับนิสิตนักศึกษาแพทย์
๒. คือ โรงเรียนที่เริ่มตั้งเมื่อ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๑ หลังตั้งคณะครุศาสตร์ ประมาณ ๑ ปี ปีแรกมีชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และมีมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งเทียบได้กับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ในระบบการศึกษาปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๔๙) มีนักเรียน ทั้งโรงเรียนรวม ๕๖ คน อาจารย์ ๖ คน
๓. คือ โรงเรียนที่ในปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๔๙ แบ่งเป็น ๒ โรงเรียน คือ โรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม และโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม มีผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นรองคณบดีคณะครุศาสตร์โรงเรียนละคน นักเรียนในโรงเรียนประถมมีตั้งแต่ชั้นอนุบาล ๑-๓ กับประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ นักเรียนรวม ๑,๕๑๗ คน อาจารย์ ๑๑๑ คน บุคลากรอื่นๆ ๗๙ คน และในโรงเรียน มัธยมมีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ นักเรียน ๑,๔๑๓ คน อาจารย์ ๑๓๕ คน บุคลากรอื่นๆ ๗๕ คน
๔. คือ โรงเรียนซึ่งเป็นที่นิยมมากของบุคคลทั่วไป เพราะทั้งนักเรียนและอาจารย์ ทำให้สังคมเห็นประจักษ์ว่าโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นโรงเรียน ที่มีคุณภาพยอดเยี่ยม สามารถผลิตนักเรียนและอาจารย์ที่มีคุณภาพไปรับใช้ สังคมได้เป็นอย่างดี

นักเรียนส่วนใหญ่ มีลักษณะองอาจผึ่งผาย เชื้อมั่นในตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำงานในหน้าที่ต่างๆ ได้ดี ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนดีเด่น หรือปานกลาง หรือเพียงสอบผ่าน

นักเรียนหลายคน ได้รับรางวัลพระราชทานในฐานะเป็นนักเรียนดีเด่นของประเทศ ได้ทุนเล่าเรียนหลวง ทุนรัฐบาล ตามความต้องการของกระทรวง ทบวง กรม ทุนกระทรวงการต่างประเทศ ทุนธนาคารแห่งประเทศไทย ทุนรัฐบาลญี่ปุ่น ทุน U.W.C. ทุน ส.ส.อ.ท. ฯลฯ ได้รับรางวัลในการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการในต่างประเทศ

นักเรียนเก่า ซึ่งใน พ.ศ. ๒๕๕๙ นี้มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีลงมา ได้ไปทำหน้าที่สำคัญๆ ในบ้านเมือง เช่น เป็นรองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หัวหน้าพรรคการเมืองใหญ่ ผู้แทนราษฎร รองปลัดกระทรวง อธิบดี เอกอัครราชทูต นายพล นายแพทย์ นายช่าง นายธนาคาร คณบดี ศาสตราจารย์ อาจารย์ดีเด่น นักธุรกิจ นักแสดง นักสื่อสารมวลชน

อาจารย์ มีความเป็นครูที่ดีสำหรับนักเรียน ในขณะที่เดียวกันก็มีฐานะเป็นอาจารย์คณะครุศาสตร์ ได้เป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาของตน ได้ทำงานวิจัย เป็นวิทยากร เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา เผยแพร่ความรู้เพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ

โรงเรียนทำหน้าที่เป็นสถาบันที่ให้การศึกษาที่ดีแก่ทั้งเด็กนักเรียนและนิสิต คณะครุศาสตร์ ตลอดจนบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ ที่ขอเข้ามาศึกษาทำงาน ในโรงเรียนเป็นประจำหรือโรงเรียนจัดการอบรมความรู้ด้านต่างๆ ให้ทั้งที่ทำในโรงเรียนเองและที่อื่นๆ

โรงเรียนมีกิจกรรมหลากหลายซึ่งช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเติบโตขึ้นเป็นคนที่มีสมบูรณ์รอบด้าน มีใช้แก่แต่วิชาการอย่างเดียว

หลักฐานที่แสดงว่าโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นโรงเรียนดี คือ การได้รับรางวัลพระราชทานในฐานะเป็นโรงเรียนดีเด่นของประเทศมาแล้วหลายครั้ง

สมาคมนักเรียนเก่า และ สมาคมผู้ปกครองและครู โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยล้วนเข้มแข็ง มีกรรมการและสมาชิกที่สนใจร่วมมือกับโรงเรียน และสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างดีเสมอมา

คำถาม: ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพันทรัพย์ นพวงศ์ ณ อุรุยา เกี่ยวข้องกับโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอย่างไร?

คำตอบ:

๑. ท่านเป็นผู้ใฝ่ฝันจะให้มิโรงเรียนสาธิตตั้งแต่ท่านยังศึกษาอยู่ที่ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๔๗๙ ซึ่งปรากฏตามข้อเขียนของท่านเองในหน้า ๖ ของหนังสือ ๔๐ ปี สาธิตจุฬาฯ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ดังนี้

“...อายุของโรงเรียนนับว่ายาวนาน แต่ความคิด ความใฝ่ฝัน ความพยายามที่จะให้มีโรงเรียนสาธิตที่ทันสมัย...เป็นความคิดริเริ่มมาตั้งแต่ยังศึกษาอยู่ในต่างประเทศและเป็นความพยายามตั้งแต่เข้ามาเป็นอาจารย์ในแผนกวิชา ครุศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จนได้มีโอกาสลงมือดำเนินงานและได้บรรลุเป้าหมาย” และอีกตอนหนึ่งได้กล่าวถึงสิ่งที่ได้จากโรงเรียนสาธิต คือ “...คณะครุศาสตร์ได้ใช้ (ร.ร.สาธิต) เป็นห้องปฏิบัติการ (Laboratory) เป็นที่ทดลองแนวคิดในการเรียนการสอนใหม่ๆ เป็นที่ใช้ในการวิจัย เป็นที่ให้ผลิตไปสังเกตการสอนและไปฝึกสอน สำหรับสถาบันอื่นได้มาศึกษา ดูตัวอย่าง และได้รับผลงานวิจัยของเราไปเป็นความรู้...”

โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๔๙ นอกจากจะได้ทำหน้าที่ตามเจตนารมณ์ของท่านผู้ก่อตั้งแล้ว ยังได้ขยายขอบเขตของงานกว้างขวางยิ่งขึ้น และเป็นแหล่ง “ฝึกปรี้อ” อาจารย์ให้มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ทางการศึกษาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการศึกษาวิจัยข้อความรู้ใหม่ๆ ทางการศึกษา เขียนตำรา เขียนแบบเรียน เป็นวิทยากร ฯลฯ เผยแพร่ความรู้สู่สาธารณชน หรือช่วยพัฒนาการศึกษาของชาติให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น และกระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่างๆ ยังได้ใช้บริการจากอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้อยู่เสมอด้วย

๒. ท่านเป็นผู้วางแผนให้มีที่ดินเพียงพอสำหรับใช้ในงานของคณะครุศาสตร์ และโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพราะเมื่อแรกตั้งคณะครุศาสตร์ใน

พ.ศ. ๒๕๐๐ ที่ดินภายในรั้วจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสมัยนั้น เป็นที่ตั้งของคณะอื่นๆ ๖ คณะ ที่ตั้งมาก่อนเต็มไปหมดแล้ว ท่านจึงทำสิ่งที่ไม่มีความคิดมาก่อน คือ ขอใช้ที่ดินของมหาวิทยาลัยอีกฟากหนึ่งของถนนพญาไท ซึ่งขณะนั้นเต็มไปด้วยบ้านเล็กบ้านน้อย ซึ่งไม่มีที่ท่าว่าจะยอมย้ายออกไปง่ายๆ เพลงพวงมาลัยที่ร้อง และรำกันในงานฉลองอายุ ๖๐ ปีของท่านยังก้องอยู่ในหูของผู้เขียนจนถึงบัดนี้ว่า “ตั้ง ๔๐ ไร่ ขอทำไมมากมาย แต่ผลสุดท้ายก็ไม่ยับยั้ง” คณะครุศาสตร์และโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงมีอาณาบริเวณกว้างขวางกว่า คณะอื่นๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้วยสายตาที่ยาวไกลของ ศาสตราจารย์ ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา

๓. ท่านเป็นผู้วางแผนให้โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแยกเป็นโรงเรียนฝ่ายประถมและฝ่ายมัธยมใน พ.ศ. ๒๕๑๒ เพื่อให้มีความคล่องตัวในการบริหารงาน และผู้บริหารกับอาจารย์สามารถดูแลโรงเรียนและนักเรียน ตลอดจนนิสิตที่เข้ามาศึกษางานได้อย่างใกล้ชิดทั่วถึง ซึ่งโยงไปถึงคุณภาพที่ดีของทุกอย่างในโรงเรียน
๔. ท่านเป็นผู้สนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำงานได้โดยสะดวกและอิสระเท่าที่ควรจะเป็น
๕. ท่านเป็นผู้ให้ความเมตตาแก่ผู้ทำงานทุกคนในโรงเรียนสาธิตฯ เช่นเดียวกับที่ท่านให้แก่ผู้ทำงานทุกคนในคณะครุศาสตร์ ไม่เคยปรากฏว่าท่านปฏิเสธที่จะไปร่วมงานทั้งสุขและทุกข์ของผู้ได้บังคับบัญชาเลย
๖. ท่านเป็นผู้มีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาฯ นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนไม่น้อยยังติดต่อเยี่ยมเยียนท่านอยู่จนถึงทุกวันนี้ ทั้งๆ ที่ท่านพ้นจากหน้าที่ราชการมานานถึง ๓๖ ปีแล้ว

สรุป

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เกี่ยวข้องกับโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแง่ของการเป็นผู้ก่อตั้งโรงเรียนเมื่อ ๔๔ ปีที่ผ่านมา ขณะท่านเป็นคณบดีคณะครุศาสตร์ และได้วางกรอบหน้าที่ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไว้ให้คนรุ่นหลังดำเนินงานให้เป็นประโยชน์แก่ทั้งนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นิสิต และอาจารย์คณะครุศาสตร์ ตลอดจนการศึกษาของประเทศโดยส่วนรวม

ห้องภาษาไทย(สาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) ฝ่ายประถม

ศาสตราจารย์(๕๕๕) วิชาพิเศษ

ห้องภาษาไทยของโรงเรียนสาธิตจุฬาฯ ฝ่ายประถม จัดสร้างขึ้นจากการดำริของศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา โดยมุ่งหวังให้เป็นของขวัญในโอกาสที่โรงเรียนก่อตั้งมาครบ ๔๐ ปี ในวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ โดยท่านผู้หญิง และท่านองคมนตรี ศาสตราจารย์ ม.ล.จิรายุ นพวงศ์ ได้มอบทุนประเดิมไว้เป็นจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาท) นอกจากนี้คณะกรรมการจัดทำห้องภาษาไทยในระยะนั้นประกอบด้วย คณาจารย์ และผู้ปกครอง รวมทั้งศิษย์เก่าได้ช่วยกันดำเนินการออกแบบ และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ภายในห้องเพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการใช้งานอย่างมีคุณค่า โดยมุ่งหวังให้ห้องภาษาไทยเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางดังนี้

๑. ศูนย์พัฒนาทักษะทางภาษา
๒. ศูนย์ตำราและวิทยาการ
๓. ศูนย์สืบสานวัฒนธรรมไทย
๔. ศูนย์ภูมิใจในความสามารถ

๑. ศูนย์พัฒนาทักษะทางภาษา ภายในห้องจะมีเวทียกระดับจากพื้นเพื่อให้นักเรียนได้ใช้สำหรับการแสดงละคร มีบานกระฉากใหญ่อยู่ด้านหลังเพื่อใช้สำหรับฝึกพูด ผู้พูดสามารถดูตนเองว่ามีบุคลิกภาพอย่างไร เมื่อปิดฉากโดยเลื่อนบานประตูปิด ก็จะใช้เป็นฉากตกแต่งให้สอดคล้องกับการแสดง นอกจากนี้ยังอาจใช้การสอนในกิจการต่างๆ ได้

๒. ศูนย์ตำราและวิทยาการ คณาจารย์ภาษาไทยได้รวบรวมหนังสือภาษาไทยที่มีคุณค่าเพื่อใช้ในการค้นคว้าเพิ่มเติม รวมทั้งสื่อการสอนประเภทต่างๆ เช่น วีดิทัศน์ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม

๓. ศูนย์สืบสานวัฒนธรรมไทย ในด้านนี้ทางห้องภาษาไทยได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองช่วยกันจัดหาวัสดุอุปกรณ์ประเภทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย วัฒนธรรมไทยประเภทเครื่องปั้นดินเผา เครื่องจักสานและของจำลองมามอบไว้ เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้ นอกจากนี้คณาจารย์ในสายภาษาไทยก็ได้ร่วมมือกันจัดหาจัดนิทรรศการไว้

๔. ศูนย์ภูมิใจในความสามารถ ทางสายภาษาไทยได้จัดรวบรวมรางวัลประเภทต่างๆ ที่นักเรียนได้เข้าร่วมประกวดหรือแข่งขันกับหน่วยงานต่างๆ นำมาจัดนิทรรศการไว้ เช่น รางวัล

พระเกษavn้อย ซึ่งศาสตราจารย์อัจฉรา ชิวพันธ์ ได้ริเริ่มจัดทำขึ้นมอบให้นักเรียนระดับ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่มีคุณลักษณะในการอนุรักษ์ภาษาไทย รวมทั้งรางวัล โล่ และ
เกียรติบัตรจากหน่วยงานต่างๆ นอกจากนี้ยังจัดนิทรรศการประมวลภาพการทำงานของคุณอาจารย์
ในโอกาสต่างๆ ตลอดถึงนิทรรศการความภูมิใจในผลงานความสามารถของอาจารย์สายภาษา
ไทย

ทางโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักในพระคุณของศาสตราจารย์
ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ผู้ที่จุดประกายความคิดในการรังสรรค์ห้อง
ภาษาไทยขึ้นมา และหวังว่าจะได้รับความร่วมมือจากฝ่ายต่างๆ ทั้งผู้ปกครองและศิษย์เก่า
ที่จะพัฒนาห้องภาษาไทยต่อไป

สุดท้ายนี้ดิฉันในนามของคณะกรรมการผู้ริเริ่มจัดทำห้องภาษาไทยขอกราบอาราธนา
สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก ได้โปรดอำนวยการให้ท่านผู้หญิงมีความสุข ปราศจากโรคภัย และ
ภัยอันตรายทั้งปวง

โครงการส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษ
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๑... คู่มือวิจัยและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาสำหรับเด็ก
ที่มีความสามารถพิเศษ

รองศาสตราจารย์ ดร. มลิวัลย์ อภัยไพโร

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาหลักสูตรการศึกษา

ในสมัยที่ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงทูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ดำรงตำแหน่งคณบดี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๐ ท่านได้คำนึงถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กเก่ง เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศอยู่ตลอด จึงได้ริเริ่มการแยกห้องเรียนสำหรับเด็กเก่งออกมา ๑ ห้อง และสอนแบบ team teaching ระยะเวลาหนึ่งเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนเหล่านั้นให้เกิดขั้นสูงสุด ก่อนที่จะมีการจัดชั้นเรียนแบบคละดังเช่นในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงทูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ได้ทุ่มเทในการพัฒนา คณะครุศาสตร์ให้เป็นสถาบันการศึกษาชั้นนำของประเทศ โดยมุ่งผลิตกำลังคนตั้งแต่ระดับโรงเรียน จนถึงการผลิตอาจารย์ให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาการสอนของตน โดยสนับสนุนทั้งในเรื่องของการให้ทุนการศึกษา และการให้รางวัลเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจต่ออาจารย์ผู้ปฏิบัติงานมาโดยตลอด ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นต้นแบบของนโยบายด้านการบริหารที่คณะครุศาสตร์นำมาใช้อย่างต่อเนื่องในการผลิตกำลังคนเพื่อพัฒนาคณะและประเทศชาติมาโดยตลอด ในขณะที่รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และรองศาสตราจารย์รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์ ดำรงตำแหน่งรองคณบดีปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ก็ได้นำหลักการบริหารดังกล่าวมาประยุกต์ใช้เพื่อเตรียมกำลังคนในการรับใช้สังคม โดยมุ่งให้นักเรียนสามารถพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา จึงนับเป็นจุดเริ่มต้นในการก่อตั้งโครงการเด็กปัญญาเลิศขึ้นในระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๔ ถึง ๒๕๓๔ ในขณะที่เดียวกันจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญทางด้านจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเพื่อพัฒนา

ประเทศต่อไป ได้สนับสนุนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถมให้เสนอแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรและการสอนสำหรับเด็กเหล่านี้ ตลอดจนเร่งจัดเตรียมบุคลากรเพื่อจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรดังกล่าว โดยการส่งอาจารย์ไปศึกษาดูงานต่างประเทศ โนมหาวิทยาลัยบริติชโคลัมเบีย (British Columbia หรือ U.B.C.) ประเทศแคนาดา เป็นคนแรกคือ รองศาสตราจารย์ ดร.มลิวลัย ลับไพรี นับเป็นจุดเริ่มต้นของโครงการเด็กปัญญาเลิศ และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด

โครงการเด็กปัญญาเลิศ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม เป็นที่รู้จักแพร่หลายมากขึ้น และต่อมาโครงการเด็กปัญญาเลิศได้เปลี่ยนชื่อมาเป็น **โครงการส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษ** เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และได้ร่วมมือกับคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชมรมจุฬาพหุฒาจารย์ ชมรมผู้ปกครอง และครูสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ดำเนินโครงการนี้เพื่อพัฒนาความสามารถพิเศษของเด็กเหล่านี้ต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษในโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๒. ร่วมมือกับศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา สำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ คณะครุศาสตร์ เพื่อดำเนินการในการส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้เกิดการพัฒนาศักยภาพตนเองอย่างเต็มความสามารถ

งบประมาณ

ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองนักเรียนในโครงการส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษ และชมรมผู้ปกครองและครูสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ

จากผลการดำเนินโครงการตลอดระยะเวลา ๑๐ กว่าปีที่ผ่านมา นั้น นักเรียนในโครงการส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษสามารถสอบเข้าเรียนต่อในคณะและสถาบันที่มีชื่อเสียงของประเทศมากมาย และมีส่วนหนึ่งที่ได้รับทุนเล่าเรียนหลวงและทุนไปศึกษาต่อยังต่างประเทศอีกด้วย

ความสำเร็จที่ผ่านมาในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากความร่วมมือที่เกิดขึ้นระหว่างโครงการส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษ และคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้ดำเนินการตามนโยบายในการผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพในการรับใช้สังคมของ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิง พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา มาโดยตลอดนั้น ได้ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลอย่างแท้จริง ดังจะเห็นได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถพิเศษของนักเรียนในด้านต่างๆ มากมายที่ผ่านมา ทำให้คณะครุศาสตร์ตระหนักถึงความสำคัญในการที่จะพัฒนาศักยภาพของเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้เกิดขึ้นสูงสุด รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิศิริบรรณพิทักษ์ คณบดีคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงได้จัดตั้ง “ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ” ขึ้นเมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๔๘ และแต่งตั้งรองศาสตราจารย์ ดร.มลิวลัย ลับไพรี ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษเป็นคนแรก เพื่อให้เป็นศูนย์วิจัยชั้นนำระดับแนวหน้าของประเทศในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน และพัฒนานวัตกรรมการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านต่างๆ อันจะมีผลต่อการพัฒนาประเทศแบบบูรณาการ

ศูนย์วิทย์ทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สิทธิจากนายคนแรก

สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทยฯ

กรมประชาสัมพันธ์

ศาสตราจารย์คุณหญิงอรุณทิพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา

พ.ศ. ๒๕๕๐

สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย ได้ก่อตั้งมาแล้วครบ ๓๐ ปี ถ้าจะเทียบกับอายุของคนที่จะต้องจัดว่าอยู่ในวัยผู้ใหญ่ที่สุขุม เป็นบัณฑิตที่เข้มแข็งและผ่านประสบการณ์มามาก ซึ่งน่าจะเรียกว่า เป็นช่วงเอกแห่งชีวิต

ส.ส.อ.ท. ได้ปฏิบัติงานที่เรียกได้ว่า “ริเริ่ม” ในบรรดาสมาคมสตรี ซึ่งเป็นงานดีแต่เดิมมาแล้วหลายอย่าง เป็นต้นว่า เข้าเป็นสมาชิกในเครือข่ายขององค์การระดับโลก เป็นสมาคมแรก ทำให้ได้รับทุนการศึกษาและทุนการวิจัยจากต่างประเทศให้แก่สตรีไทยจำนวนกว่า ๕๐ คน ซึ่งในปัจจุบันหลายท่านดำรงตำแหน่งหน้าที่ชั้นนำ ได้ส่งเสริมและเผยแพร่งานด้านวิชาการที่สำคัญๆ รวมทั้งการแนะนำวิชาชีพให้แก่นักเรียนและการจัดสัมมนาในปัญหาระดับชาติ เช่น บทบาทของสตรีมหาวิทยาลัยในการช่วยพัฒนาประเทศ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งขณะนี้การพัฒนากำลังคนเป็นหัวข้อที่ติดปากกันทั่วไป ด้านสังคมสงเคราะห์ก็ได้ปฏิบัติไปหลายอย่าง ได้แก่ การจัดตั้งหอพักให้นักเรียนและนิสิตหญิงแบบมีรายการอบรมและช่วยการศึกษา ซึ่งได้เริ่มปฏิบัติมาพร้อมกับการตั้งสมาคม งานที่ได้ริเริ่มและปฏิบัติมาแล้วด้วยดีตลอดมานี้เป็นความสำเร็จของสมาชิกทุกคนอันเป็นผู้มีส่วนร่วมอย่างน่าภูมิใจ และเป็นเครื่องเตือนใจให้ระลึกถึงงานที่จะก้าวหน้าต่อไปในอนาคต ซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากมวลสมาชิก จากกรรมการมูลนิธิและกรรมการของสมาคมอย่างใกล้ชิด ดังที่ได้แสดงให้เห็นประจักษ์แล้วในการจัดหาทุนสร้างศูนย์ปฏิบัติงานของ ส.ส.อ.ท. อันเป็นผลสำเร็จอย่างงดงาม ระยะเวลาที่ปัญหาสำคัญของประเทศกำลังรุมทำทลายอยู่เบื้องหน้า ข้าพเจ้ามั่นใจว่า ส.ส.อ.ท. ในวัย ๓๐ ปีนี้จะเผชิญกับปัญหาเหล่านั้นด้วยบทบาทอันสำคัญยิ่ง

ขออวยพรให้ ส.ส.อ.ท. ปฏิบัติงานด้วยความสำเร็จทุกประการ สมกับเป็นศูนย์รวมแห่งบัณฑิตสตรีจากหลายสาขาวิชาชีพ

(ที่มา: หนังสือสมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทยฯ ครบรอบ ๓๐ ปี. 2521. หน้า 5)

ด้วยความเคารพรักและภาคภูมิใจ

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา

จาก... สมาคมและมูลนิธิสมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย ในพระอุปถัมภ์
สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ยงกิตติกุล

นายกสมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย และ

คณะกรรมการอำนวยการ ส.ส.อ.ท. พ.ศ. ๒๕๔๗-๒๕๕๔

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ สตรีไทยกลุ่มหนึ่งที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษา และมีความคิด
ก้าวหน้า ล้ำสมัย ได้รวมตัวกันก่อตั้งสมาคมขึ้นเพื่อช่วยสังคมด้านพัฒนาสถานภาพสตรี
หนึ่งในผู้นำของสตรีกลุ่มนี้คือ นางสาวพูนทรัพย์ ไกรยง ปัจจุบันคือ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิง
พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา สตรีกลุ่มนี้มีทั้งผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในประเทศไทย
และต่างประเทศ จำนวน ๔๗ คน ได้ร่วมประชุมกันเป็นครั้งแรกที่โรงเรียนสตรีวิทยา และได้ร่วม
กันจัดตั้งคณะกรรมการชั่วคราวขึ้น ๑๑ คน เพื่อร่างหลักการและขออนุญาตตั้งสมาคมสตรี
อุดมศึกษาแห่งประเทศไทย นางสาวพูนทรัพย์ ไกรยง (ขณะนั้น) เป็นประธานกรรมการ
ม.ร.ว.เสริมศรี เกษมศรี เป็นรองประธาน คณะกรรมการชุดนี้ได้วางวัตถุประสงค์และกำหนด
ข้อบังคับของสมาคม แล้วจัดประชุมสามัญครั้งแรกของสมาชิกที่ลงทะเบียนแล้ว โดย
จัดประชุมที่ตึกคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๑
ที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์ รับหลักการและใช้ชื่อสมาคมเป็นภาษาไทยว่า “สมาคมสตรี
อุดมศึกษาแห่งประเทศไทย” (ส.ส.อ.ท.) ชื่อภาษาอังกฤษคือ “The Siamese Association
of University Women” (S.A.U.W.) จัดทะเบียนอนุญาตตั้งเป็นสมาคมเมื่อวันที่ 22 เมษายน
พ.ศ. ๒๕๔๑ ปัจจุบันนี้สมาคมใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า “The Thai Association of University
Women” T.A.U.W. มีสถานที่ทำการถาวรอยู่ที่ ๒๔ ซอยอ่อนนุช ๒๔ ถนนสุขุมวิท ๗๗
เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ ๑๐๒๕๐

นายกสมาคม ส.ส.อ.ท. คนแรกในปี พ.ศ.๒๕๔๑ คือ นางสาวพูนทรัพย์ ไกรยง
(ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา) พร้อมด้วยคณะกรรมการอีก ๒๐ ท่าน
ในตำแหน่งต่างๆ เช่น นางสาวสุภัทรา มีชูชน (คุณหญิงสุภัทรา สิงหลกะ) เป็นอุปนายก

นางสาวนิลวรรณ ปิ่นทอง (คุณนิลวรรณ ปิ่นทอง) เป็นเลขานุการ นางอาภรณ์ กฤษณามระ (คุณหญิงอาภรณ์ กฤษณามระ) นางอัมพร มีสุข (คุณหญิงอัมพร มีสุข) เป็นต้น ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๙๕ สมัยที่ ม.ล.บุญเหลือ กุญชร เทพยสุวรรณ เป็นนายกสมาคมฯ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา (พระยศตอนนั้น) ทรงพระกรุณารับสมาคมไว้ในพระอุปถัมภ์

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ เป็นนายก ส.ส.อ.ท. ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๙๑-๒๔๙๔ ด้วยวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลของท่านและคณะผู้ก่อตั้ง ส.ส.อ.ท. ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๑ ท่านได้นำ ส.ส.อ.ท. เข้าเป็นภาคีสมาชิกของสหพันธ์สตรีอุดมศึกษานานาชาติ (The International Federation of University Women, I.F.U.W.) และเข้าร่วมประชุมครั้งที่ ๒๙ ของ I.F.U.W. ที่ประเทศอังกฤษ I.F.U.W. ตั้งขึ้นครั้งแรกในประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นศูนย์กลางของสมาคมสตรีอุดมศึกษาของประเทศต่างๆ ทั่วโลก และจัดการประชุมใหญ่สมาชิกองค์กรทุก ๓ ปี ส.ส.อ.ท. ได้เข้าร่วมประชุมนับตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบัน การเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกของ I.F.U.W. ทำให้งานของ ส.ส.อ.ท. เผยแพร่ไปในต่างประเทศ และสมาชิกได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่ ศาสตราจารย์คุณดวงเดือน พิศาลบุตร เป็นนายกสมาคม ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๓-๒๕๐๗ และ ๒๕๒๒-๒๕๓๑ สมาคมได้ร่วมทำงานหลายโครงการร่วมกับสมาคมสตรีอุดมศึกษาทั้งระดับนานาชาติและระดับภูมิภาค ได้ก่อตั้งสตรีอุดมศึกษาภาคพื้นเอเชียขึ้น ที่สำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่งคือ I.F.U.W. ให้ทุนสตรีไทยจำนวนมากไปศึกษาต่อชั้นสูงในต่างประเทศ บางคนก็ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยในขณะที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยต่างประเทศ โดยผ่านการพิจารณาสนับสนุนจาก ส.ส.อ.ท. สตรีที่ได้รับทุนได้กลับมาปฏิบัติงานในสถานที่ต่างๆ ในระดับผู้บริหารและระดับชั้นนำ ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน จึงถือได้ว่า ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นายกสมาคมคนแรกของ ส.ส.อ.ท. พร้อมคณะกรรมการก่อตั้งได้เอื้อประโยชน์เป็นคุณูปการต่อสังคมในการพัฒนาการศึกษาและสถานภาพของสตรีไทย

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นายกสมาคมคนแรก และคณะผู้ก่อตั้งสมาคมฯ มีแนวคิดในการดำเนินงานหอพักนิสิตนักศึกษาสตรี เพื่อเป็นที่พักของนิสิตนักศึกษาสตรี และสตรีอุดมศึกษาผู้ขาดที่พักในกรุงเทพฯ และเป็นที่ยอมรับของบัณฑิตสตรีจากมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ซึ่งสมัยนั้นในกรุงเทพฯ มีหอพักสตรีน้อยมาก เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ต่อมาจึงก่อตั้งมูลนิธิสมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทยขึ้น (มูลนิธิ ส.ส.อ.ท.) เมื่อวันที่ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๙ สมัยที่ คุณหญิงอัมพร มีสุข เป็นนายกสมาคมฯ ทั้งนี้เพื่อแสวงหาทุนและรับบริจาคเงินได้โดยถูกต้องตามกฎหมาย มูลนิธิ ส.ส.อ.ท. ได้รับพระกรุณาจากสมเด็จพระเจ้า

ทรงรับไว้ในพระอุปถัมภ์เช่นเดียวกับสมาคม ประธานมูลนิธิท่านแรกคือ **ม.ร.ว.เสริมศรี เกษมศรี** ซึ่งต่อมาท่านได้บริจาคที่ดินในซอยอ่อนนุช ๒๔ ถนนสุขุมวิท ๓๗ จำนวน ๒ ไร่ ๗๔ ตารางวา ให้เป็นสมบัติของมูลนิธิ สำหรับสร้างหอพักสตรีและที่ทำการถาวรของสมาคม และมูลนิธิ ประธานหาทุนสร้างอาคารคือ **คุณหญิงมณี สิริวราสาร** ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ ร่วมก่อตั้งมูลนิธิ และต่อมาท่านก็เป็นประธานมูลนิธิสืบต่อจาก **ม.ร.ว.เสริมศรี เกษมศรี** คณะกรรมการได้ระดมทุนจนสามารถสร้างตึกเป็นอาคาร ๒ ชั้นได้ในเดือนมีนาคม ๒๕๑๔ สมัยที่ **คุณนิลวรรณ บินทอง** เป็นนายกสมาคม และท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ ได้กราบทูลเชิญเสด็จสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศราชวรวิหาร ทรงเปิดอาคารและทรงรับเข็มทองคำเครื่องหมาย ส.ส.อ.ท. และทรงปลูกต้นพิบูล ไว้หน้าอาคาร เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๕ มูลนิธิ ส.ส.อ.ท. จึงเป็นองค์การ คู่กับสมาคม ทำงานสนับสนุนเกื้อกูลกิจการซึ่งกันและกันสืบต่อมา ปัจจุบันนี้ **เกสัชกร (ญ) ลำดวน เสวตมาลย์** เป็นประธานมูลนิธิ ส.ส.อ.ท.

เมื่อครบวาระการเป็นนายก ส.ส.อ.ท. **ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา** ก็รับเชิญเป็นที่ปรึกษาของสมาคมฯ ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน ท่านมีความผูกพันกับ ส.ส.อ.ท. และให้การสนับสนุนงาน ส.ส.อ.ท. ให้แนวคิดและส่งเสริมให้คณะกรรมการและสมาชิกของ ส.ส.อ.ท. รวมพลังสตรีที่จบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้ทำงานอาสาสมัคร ช่วยเหลือสังคมตามความต้องการและจำเป็นของสังคม ให้มุ่งบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสตรีและผู้ด้อยโอกาสในสังคม **ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา** จะมาร่วมงานประชุมใหญ่ประจำปีของ ส.ส.อ.ท. อย่างสม่ำเสมอ จนถึงปัจจุบันนี้ และเข้าร่วมงานสำคัญของสมาคมฯ เป็นประจำ พวกเราสมาชิก ส.ส.อ.ท. มีความภาคภูมิใจอย่างยิ่ง และถือท่านเป็นแบบอย่างของการปฏิบัติงานอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือสังคม **ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา** ได้เป็นผู้ก่อตั้งสมาคม สโมสร มูลนิธิ อีกหลายแห่ง ซึ่งดำเนินงานมาอย่างได้ผลดีตลอดมา

ในโอกาสที่ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา มีอายุครบ ๘ รอบ พวกเราขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ โปรดคุ้มครองให้ท่านผู้หญิง มีสุขภาพและพลานามัยแข็งแรง อยู่เป็นมิ่งขวัญของบุคคลทั้งหลายที่รักท่านตราบนานเท่านาน

ทำางผู้หญิงพจนทรัพย์ กับข๑นต้า

กรมพจนทรัพย์

สมณ ปราณประชาพิท

ข๑นต้าสากล เป็นองค์กรระหว่างประเทศที่ให้บริการด้านสาธารณสุขโดยทั่วไป แต่ไม่มีฐานะเป็นหน่วยราชการ (Non Government Organization) หรือ NGO มีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนสตรีผู้มีอาชีพในวงการต่างๆ กัน อาทิเช่น ในทางเศรษฐกิจ และในการบริหารขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับสตรีโดยตรง เป็นต้น เพื่อยกระดับมาตรฐานทางด้านจริยธรรมและสังคมต่างๆ ไปในส่วนรวม

สมาชิกของสโมสรข๑นต้าสากล ประกอบด้วยสตรีระดับผู้บริหารจากวงการอาชีพต่างๆ สตรีเหล่านี้มีคุณสมบัติพร้อมมูลในการเป็นผู้นำชุมชน และพร้อมที่จะอุทิศเวลาให้แก่สังคมในโอกาสต่างๆ กัน ข๑นต้าสากลจึงได้รับเกียรติอย่างสูงจากสหประชาชาติ อาทิ UNICEF, ECOSOC, UNESCO, ILO และยังเป็นทีปรึกษาของสภาแห่งยุโรป (COUNCIL OF EUROPE) ซึ่งมีสมาชิกอยู่ทั่วโลก

ข๑นต้าสากลก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๑๙ (พ.ศ. ๒๔๖๒) ทีมลรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา สมาชิกภาพมาจากการรับเชิญและได้รับการกลั่นกรองแล้วว่าเป็นผู้ที่มีเกียรติ เป็นผู้ทีประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจหรือรับราชการจนประสบความสำเร็จในชีวิต และพร้อมทีจะคินสิ่งดีๆ ให้แก่สังคมและประเทศชาติ สตรีดังกล่าวมานี้จึงได้รวมตัวกันขึ้นตั้งเป็นสโมสรข๑นต้าและร่วมมือร่วมใจกันบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่สังคม ผู้ทีได้รับเชิญเข้ามาเป็นสมาชิกจึงเป็นผู้ทีมีเกียรติ เป็นผู้ทีมีคุณค่า และเป็นคนดีของสังคม เพราะเป็นผู้ทีผ่านการเลือกสรรมาแล้วเป็นอย่างดี สมาชิกสโมสรข๑นต้า จะเรียกว่า ข๑นเซียน (ZONTIAN)

สำนักงานใหญ่ของข๑นต้าสากล ตั้งอยู่ที่ CHICAGO, ILLINOIS ประเทศสหรัฐอเมริกา การบริหารแบ่งออกเป็นภาค (DISTRICT) จากภาคแบ่งออกเป็นเขต (AREA) ในเขตแบ่งออกเป็นสโมสร (CLUB) และในแต่ละสโมสรจะมีผู้บริหารหลักคือ นายกสโมสร นายกรับเลือก อุปนายก เทร่ญญิก และเลขาธิการ ร่วมด้วยประธานฝ่ายต่างๆ ตามกฎและระเบียบข้อบังคับของสโมสรข๑นต้าสากล

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพจนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งสโมสรข๑นต้าขึ้นเป็นแห่งแรกในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๓ นับว่าท่านเป็นผู้ทีมีสายตา

กว้างไกลในการที่จะสนับสนุนสตรีไทยให้มีโอกาสแสดงออกซึ่งความสามารถและเอกลักษณ์ของสตรีไทยให้เป็นที่ประจักษ์แก่สายตาคนทั่วโลก ไม่เฉพาะแต่ในประเทศไทยเท่านั้น แต่ยังสามารถให้เป็นที่ประจักษ์แก่สายตาโลกอีกด้วยเช่นกัน ปัจจุบันนี้สโมสรซอนต้าสากล ประเทศไทย ได้เพิ่มเป็น ๑๒ สโมสร คือ สโมสรซอนต้าสากลกรุงเทพฯ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗ สโมสรซอนต้าสากลเชียงใหม่ ขอนแก่น เชียงราย พิษณุโลก และราชบุรี จึงนับว่าท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นผู้ที่มีคุณูปการแก่สโมสรซอนต้าสากลแห่งประเทศไทย และต่อประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นที่ประจักษ์แก่ประชาชนทั่วไปอย่างเด่นชัดว่า สมาชิกของสโมสรซอนต้าได้บำเพ็ญประโยชน์แก่สังคมด้วยดีตลอดมานับเป็นเวลากว่า ๕๐ ปี ทั้งในด้านการศึกษา การสาธารณูปโภค และในการยกสถานะภาพของสตรีไทยให้เท่าเทียมสตรีนานาชาติอีกโสดหนึ่งด้วย

ในวาระอันเป็นมงคลยิ่งที่ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา จะมียุครบ ๘ รอบในปีนี้นั้น มวลสมาชิกทั้งหมดของสโมสรซอนต้าสากลประเทศไทย ขอกราบอาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก จงโปรดประทานพรและอำนวยพรชัยให้ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ ที่รักและเคารพยิ่งของพวกเรา จงเป็นผู้ที่มีอายุยืน ปราศจากโรคพยาธิ มีจิตแจ่มใส สุขภาพลลานามัยดีเยี่ยม เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรแก่มวลสมาชิกซอนต้าทั้งหลายตลอดไปชั่วกาลนานเทอญ

มูลนิธิกตเวทินในพระบรมราชูปถัมภ์

กรมพระ

รองศาสตราจารย์พิทยพร ณ พงศ์ ณ อยุธยา

“มูลนิธิกตเวทิน” ในพระบรมราชูปถัมภ์ จัดตั้งขึ้นเมื่อ พุทธศักราช ๒๕๒๑ โดยการริเริ่มการก่อตั้งของ ศาสตราจารย์คุณหญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา (ปัจจุบันเป็นศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา) และได้เชื้อเชิญบรรดาผู้ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สกุลจุลจอมเกล้ากลุ่มหนึ่งผู้เปี่ยมด้วยความจงรักภักดี มีปณิธานอันแน่วแน่ที่จะส่งเสริมพระราชกรณียกิจ โดยรวบรวมบุคคลที่มีเจตนารมณ์ตรงกันเป็นพลังส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานเพื่อความมั่นคงของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

ประธานมูลนิธิกตเวทิน คนแรกคือ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา และยังคงดำรงตำแหน่งนี้อยู่จนถึงปัจจุบัน

การดำเนินงานของมูลนิธิกตเวทินนอกจากกิจกรรมประจำในการแสดงความจงรักภักดีด้วยรายการถวายพระพรทางโทรทัศน์ของคณะกรรมการมูลนิธิฯ เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทุกปีตลอดมาแล้ว ยังได้จัดกิจกรรมพิเศษเพื่อเฉลิมฉลองเนื่องในวโรกาสสำคัญต่างๆ ด้วย ขอยกตัวอย่างเฉพาะบางรายการดังต่อไปนี้

โครงการกิจกรรมหาทุนสนับสนุน “วังปลา” พิพิธภัณฑสถานน้ำจืด ศูนย์ศิลปะบางไทร เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ เนื่องในมหามงคลวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ ประมาณค่าก่อสร้างในขั้นต้น ๔ ล้านบาท และได้มอบเงินงวดแรกให้ ฯพณฯ ศาสตราจารย์ธานินทร์ กรัยวิเชียร รองประธานมูลนิธิส่งเสริมศิลปะจำนวน ๒ ล้านบาท ในการปรับพื้นที่ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๒ ต่อมากรมประมงผู้รับผิดชอบได้รับงบประมาณ ๑๓๙ ล้านบาท ให้ก่อสร้างตามแบบมาตรฐานสากลที่แก้ไขใหม่แทนโดยเงินของมูลนิธิฯ ที่จัดหาไว้ให้อีก ๓ ล้านบาทให้นำมาตั้งเป็น “กองทุนช่วยบำรุงรักษาวังปลา” ณ ศูนย์ศิลปะบางไทร ซึ่งกำหนดที่จะทูลเกล้าฯ ถวายในโอกาสต่อไป

ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี คณะกรรมการมูลนิธิกตเวทินฯ ได้จัดกิจกรรมต่างๆ เช่น จัดทำเหรียญคามิโอจัดการแสดงกายกรรมจากต่างประเทศ เป็นต้น เพื่อเฉลิมพระเกียรติ และทรงพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ ให้คณะกรรมการมูลนิธิฯ นำเงินรายได้จากกิจกรรมดังกล่าวเป็นจำนวน

๑๘,๒๐๐,๐๐๐ บาท (สิบแปดล้านสองแสนบาท) ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อโดยเสด็จพระราชกุศล ตามพระราชอัธยาศัย

นอกจากนั้น ในวโรกาสเดียวกันนี้ คณะกรรมการมูลนิธิฯ ยังได้ร่วมใจกันจัดหาทุน การศึกษาให้แก่นักศึกษาที่จบหลักสูตร ปวส. ได้ศึกษาต่อระดับปริญญาตรีอีก ๒ ปี เริ่มใน ปีการศึกษา ๒๕๓๘ จนจบหลักสูตรในปีการศึกษา ๒๕๓๙ จำนวนทั้งสิ้น ๕๐ ทุน โดย คัดเลือกจากนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิค และวิทยาลัยเกษตรกรรมจาก ๕๖ จังหวัด สถานศึกษา ๘๔ แห่ง ที่ส่งนักศึกษามาให้พิจารณาจำนวนทั้งสิ้น ๒๑๘ คน นักศึกษา ที่ได้รับการคัดเลือกไว้ ๕๐ คน ได้รับทุนการศึกษาปีละ ๑๐,๐๐๐ บาท รวม ๒ ปี เป็นเงิน คนละ ๒๐,๐๐๐ บาท เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล และเป็นการส่งเสริมพระราชกรณียกิจ ตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิฯ ที่พระองค์ทรงห่วงใยและส่งเสริมการศึกษาด้านวิชาชีพของ พลสกนิกรตลอดมา

เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๗๐ พรรษา ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๐ ด้วย ความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงแผ่พระเมตตาบารมีปกเกล้าฯ พลสกนิกร ภายใต้ ร่วมพระบรมโพธิสมภารอย่างทั่วถึง คณะกรรมการมูลนิธิฯ จึงพร้อมใจกันมีส่วนร่วมในการ เฉลิมฉลอง และแสดงออกถึงความจงรักภักดี โดยจัดทำโครงการให้รางวัลการศึกษาระดับสนุน และส่งเสริมเยาวชนที่ศึกษาวิชาช่างอุตสาหกรรมหรือเกษตรกรรมระดับ ปวส. (หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง) แล้วมีโอกาสดำเนินการต่อหลักสูตรปริญญาตรี (หลักสูตร ๒ ปี) ในสถาบันการศึกษาต่างๆ โดยพิจารณาถึงคุณสมบัติของนักศึกษาที่มีผลการเรียนดีเด่น และมีความประพฤติดีคู่ควรแก่การยกย่อง เฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ (สำหรับหลักสูตรนี้) เมื่อสิ้นปีการศึกษา ๒๕๔๐ จำนวน ๒๐ รางวัล รางวัลละ ๕,๐๐๐ บาท เพื่อถวายเป็น พระราชกุศล และส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาและประกอบอาชีพที่ขาดแคลน เพื่อเป็นกำลัง ที่สำคัญของประเทศชาติสืบไป

ในมหามงคลวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงเจริญ พระชนมพรรษา ๖ รอบ ในพุทธศักราช ๒๕๔๒ คณะกรรมการมูลนิธิฯ เห็นชอบให้มี ส่วนร่วมเฉลิมฉลอง และแสดงความจงรักภักดี โดยร่วมใจกันจัดทุนช่วยเหลือเยาวชนที่มี ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ หรือของเอกชนสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย หรือสังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้มีโอกาสดำเนินการต่อเนื่องถึงขั้นปีสุดท้ายของหลักสูตร ปริญญาตรี ของแต่ละคณะในปีการศึกษา ๒๕๔๒ จำนวนรวมทั้งสิ้น ๙๙ ทุน ทุนละ ๑๐,๐๐๐ บาท เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศล

เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗ คณะกรรมการมูลนิธิฯ ได้จัดโครงการทำ “หนังสือประวัติศาสตร์ชาติไทย” สนองพระราชดำริในการสร้างจิตสำนึกให้เยาวชนและคนทั้งชาติได้รู้คุณแผ่นดิน ได้ตระหนักถึงความเสียสละ ความทุกข์ยากของบรรพบุรุษผู้กอบกู้แผ่นดินเกิด ให้ดำรงความเป็นไทยได้อย่างมั่นคงจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะพระมหากษัตริย์ไทยทุกยุคทุกสมัยผู้ทรงมีพระอัจฉริยภาพล้ำเลิศ ทรงสามารถคลี่คลายปัญหาวิกฤตนานาประการของบ้านเมืองให้ผ่านพ้นมาได้อย่างงดงาม ได้สำนึกถึงหน้าที่ของคนไทยทั้งชาติที่พึงปฏิบัติในการรู้จักสามัคคี ร่วมมือ ร่วมใจกันผืนภูกำลังเจริญรอยตามพระบรมราชาโชวาท และพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ผู้ทรงคุณอันประเสริฐเหนือสิ่งอื่นใดคือ ทรงสถิตเป็นศูนย์รวมใจของคนไทยทั้งชาติ

มูลนิธิฯ ได้จัดพิมพ์ “หนังสือประวัติศาสตร์ชาติไทย” จำนวน ๗๒,๐๐๐ เล่ม ซึ่งคณะกรรมการมูลนิธิฯ และสมาชิกร่วมมือกันโดยเสด็จพระราชกุศลในการดำเนินงานค่าจัดพิมพ์เป็นเงิน ๒,๓๘๐,๐๐๐ บาท

นอกจากนี้ คณะกรรมการมูลนิธิฯ ยังได้จัดโครงการงานเวทีเสวนาเฉลิมพระเกียรติ “พระอัจฉริยภาพพิเศษสุดในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ” ในวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๗ ณ โรงแรมมณเฑียร กรุงเทพฯ ทั้งนี้เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในมหามงคลวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ครบ ๖ รอบ มีรายได้จากการจัดงานเพื่อทูลเกล้าฯ ถวายโดยเสด็จพระราชกุศล จำนวน ๒,๒๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งกำลังอยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้าฯ ต่อไป

เนื่องในมหามงคลวโรกาสมีพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ พุทธศักราช ๒๕๕๙ นี้ คณะกรรมการมูลนิธิกตเวทินในพระบรมราชูปถัมภ์ ดำริจะจัดทำ “โครงการส่งเสริมการขยายพันธุ์และปลูกต้นตาล” ในจังหวัดที่มีสภาพภูมิประเทศ และภูมิอากาศเหมาะสม เพื่อส่งเสริมพระราชกรณียกิจด้านการเกษตรอันเป็นรากฐานความมั่นคงของเศรษฐกิจแห่งชาติ

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ประธานมูลนิธิกตเวทิน ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นแบบอย่างของผู้เป็นหลักและผู้นำที่ทรงไว้ซึ่งคุณธรรมอันประเสริฐสามารถรวมใจผู้ร่วมงานให้เกิดความศรัทธา รู้รักสามัคคี พร้อมใจกันประกอบคุณงามความดีบำเพ็ญคุณประโยชน์แก่สังคมส่วนรวมได้อย่างสม่ำเสมอ โดยไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยสืบเนื่องตลอดมาและตลอดไป

มูลนิธิวิชาชีพการศึกษาศาสตร์

รองศาสตราจารย์ทิพย์พรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา

การก่อตั้ง

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงทุนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ได้มอบทุนก่อตั้งให้มูลนิธิวิชาชีพการศึกษาศาสตร์ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งได้เริ่มจดทะเบียนก่อตั้งเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๓๕ โดยมีผู้บริจาคให้จนครบสองแสนบาทตามข้อกำหนดการจดทะเบียนก่อตั้งมูลนิธิ คือ สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๖๕,๘๑๒ บาท ดร.ปรีชา อมาตยกุล และครอบครัว ๓๐,๐๐๐ บาท และกรรมการบริหารสมาคมสมัยนั้นได้ร่วมให้เงินส่วนที่เหลือจนครบ ต่อมาได้มีผู้มีจิตศรัทธาร่วมสมทบทุนอีกหลายท่าน จึงล้วนเป็นสมาชิกอาวุโสและสมาชิก รุ่นต่างๆ ของสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย รวมทั้งหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และมีผู้มีจิตเป็นกุศลในการช่วยเหลือกิจกรรมทางการศึกษา

วัตถุประสงค์

มูลนิธิฯ ตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย ร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ ในการส่งเสริมการศึกษาและสาธารณประโยชน์ ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย บริจาคเพื่อสาธารณกุศล และไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองแต่ประการใด

คณะกรรมการบริหารปัจจุบัน (๒๕๔๗-๒๕๕๑)

ประธาน: ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงทุนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา

รองประธาน: รองศาสตราจารย์ ดร.ชม ภูมิภาค

กรรมการ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเจตน์ อภิรมย์รักษา คุณณัฐฉัตร อุดมเกียรติกุล
คุณณรงค์ฤทธิ์ เขี่ยมเจริญยิ่ง คุณหญิงโรส บริบาลบุรีภัณฑ์
คุณหญิงพรรณฉวี รื่นศิริ คุณนลิน นรินทร์รัตน์
คุณอโณทัย คุณากรไพโรจน์ คุณอุษา มนต์เสริญสรณ์
คุณผ่องศรี คล้ายมณี

กรรมการและเลขานุการ: รองศาสตราจารย์ทิพย์พรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ: อาจารย์เยาวรัตน์ พูลมัทธจะ

กิจกรรม:

มูลนิธิฯ ได้ให้เงินสนับสนุนการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๓๖ สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย เป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท ปี ๒๕๓๗ ให้ทุนสนับสนุนการทำปริญญาบัตรแก่นักนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยขอนแก่น แห่งละ ๑ ทุน รวม ๓ ทุน ทุนละ ๕,๐๐๐ บาท ปี ๒๕๓๘ ให้ทุนสนับสนุนการผลิตครูวิทยาศาสตร์ เนื่องในปีกาญจนาภิเษก แก่นักศึกษา ๑ คน จากสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา ชั้นปีที่ ๒ จนสำเร็จการศึกษา เป็นเวลา ๓ ปี รวม ๓๐,๐๐๐ บาท ปี ๒๕๔๒ จัดทำโครงการฝึกอบรมอาชีพเพื่อชีวิตใหม่ ร่วมกับสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร เนื่องในปิมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระชนมพรรษาครบ ๗๒ พรรษา ช่วยเหลือผู้ว่างงานหรือถูกเลิกจ้าง จำนวน ๗๔ คน ให้ทุนคนละ ๕,๐๐๐ บาท รวม ๓๗๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเงินสนับสนุนจำนวน ๗๔ ราย โครงการนี้ได้ดำเนินการต่อมาเพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาชรักขิตสมัยมหามงคล วโรกาสที่มีพระชนมพรรษาครบ ๗๔ พรรษา ๗๗ พรรษา และ ๗๘ พรรษา ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ๒๕๔๗ และ ๒๕๔๘ ปีละ ๕๔ ทุน ทุนละ ๓,๐๐๐ บาท เป็นเงินปีละ ๑๖๒,๐๐๐ บาท ตลอดมา มูลนิธิฯ ขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้โครงการนี้สำเร็จได้ด้วยดีมา ณ โอกาสนี้

มูลนิธิศาสตราจารย์หม่อมหลวงจิรายุ - ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์

รองศาสตราจารย์ทิพย์พรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา
เลขาธิการมูลนิธิ

การก่อตั้ง

มูลนิธิศาสตราจารย์หม่อมหลวงจิรายุ - ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ได้เริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๓๕ โดยคณาญาติ ศิษย์ มิตรสหายและผู้สนใจส่งเสริมการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง ในโอกาสที่ศาสตราจารย์หม่อมหลวงจิรายุ มีอายุครบ ๘๐ ปีบริบูรณ์ ในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๓๕ เพื่อแสดงมุทิตาจิตต่อท่านด้วยความรำลึกถึงพระคุณท่านที่ได้อุปถัมภ์การณรงคเพื่อการสอนและการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องตลอดมา อีกทั้งยังเคยเป็นหัวหน้าภาควิชาภาษาไทยและคณบดีคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านและศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ยังได้มอบเงินทุนก่อตั้งมูลนิธิ จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท คุณหญิงโรส บริบาลบุรีภัณฑ์ ได้มอบให้ ๑๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อจดทะเบียนเป็นมูลนิธิ ต่อจากนั้น ญาติ ศิษย์ มิตรสหายและผู้สนใจภาษาไทยมีจิตศรัทธาบริจาคเงินให้แก่มูลนิธิทุกปีเสมอมา ทำให้มูลนิธิ สามารถดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ครูอาจารย์ นักเรียน และผู้สนใจในสาขาวิชาชีพต่างๆ เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องตลอดมา หลังจาก ฯพณฯ องคมนตรี ศาสตราจารย์หม่อมหลวงจิรายุ ได้ถึงแก่อนิจกรรมแล้วศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ ก็ยังคงสืบสานเจตนารมณ์ของ ฯพณฯ ในการส่งเสริมการสอนและการใช้ภาษาไทยตลอดมา คณะกรรมการบริหารมูลนิธิฯ จึงได้มีมติให้เปลี่ยนชื่อมูลนิธิฯ จาก "มูลนิธิหม่อมหลวงจิรายุ นพวงศ์" เป็น "มูลนิธิศาสตราจารย์หม่อมหลวงจิรายุ-ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์"

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมการศึกษา การเรียน การสอน และการใช้ภาษาไทยที่ดีและถูกต้อง การค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาภาษาไทย สนับสนุนการจัดพิมพ์หนังสือ ตำรา และเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งดำเนินการเพื่อสาธารณประโยชน์ หรือร่วมกับองค์การกุศลอื่นๆ เพื่อบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ โดยไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองแต่ประการใด

คณะกรรมการบริหารปัจจุบัน (๒๕๔๔-๒๕๕๒)

ประธาน: ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา

รองประธาน: ศาสตราจารย์อ่ำไพ สุจริตกุล ศาสตราจารย์เกหลง ปภาวสิทธิ์

กรรมการ: ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เพียรชอบ ศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา นาคสกุล

คุณสมน ปราณิประชาชน คุณอุษา มนต์เสรินทร์

ผศ.ดร.อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล คุณสุนทร เอี่ยมสุรีย์

ศ.ดร.วัลลภา เทพทัสดิน ณ อยุธยา

กรรมการและเหรัญญิก: คุณหญิงโรส บริบาลบุรีภัณฑ์

กรรมการและเลขาธิการ: รศ.ทิพย์พรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา

กรรมการและผู้ช่วยเลขาธิการ: ผศ.ดร.สุรกี รุโจปการ

กิจกรรม

๑. ให้งานวัลครู อาจารย์ผู้สอนภาษาไทยดีเด่นระดับประถมต้นและปลาย ระดับมัธยมต้นและปลาย รวม ๔ รางวัล รางวัลละ ๕,๐๐๐ บาท รวม ๒๐,๐๐๐ บาท

๒. ให้ทุนสนับสนุนการศึกษามหาบัณฑิตแก่นิสิตภาควิชาภาษาไทย ๑ คน ตลอดหลักสูตร ๒ ปี ปีละ ๓๖,๐๐๐ บาท รวม ๗๒,๐๐๐ บาท และให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัยเป็นวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยทั้งระดับปริญญาโทและเอก จากมหาวิทยาลัยต่างๆ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหิดล ศิลปากร ปี ๒๕๓๔-๕ จำนวน ๒๒ ทุน ปี ๒๕๔๑-๔๓ อีก ๔ ทุน รวม ๒๖ ทุน ทุนละ ๑๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๒๖๐,๐๐๐ บาท โดยไม่มีข้อผูกมัดใดๆ

๓. ด้านการจัดประชุมและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง: ให้เงินจำนวน ๓๑,๖๓๓ บาท สนับสนุนการจัดประชุมวิชาการสำหรับครูภาษาไทย จำนวน ๑๖๗ คน เรื่อง “วรรณกรรมนิยมเพื่อการสอนภาษาไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฉลองสิริราชสมบัติเป็นปีที่ ๕๐” ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๐ ให้เงินประมาณ ๔๐,๐๐๐ บาท จัดอภิปรายเพื่อฉลองวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระชนมพรรษาครบ ๗๒ พรรษา เรื่อง “พระบารมีแผ่ปกพสกไทย” ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๒ มีผู้เข้าฟังประมาณ ๔๐๐ คน และให้เงินประมาณ ๗๐,๐๐๐ บาท จัดประชุมวิชาการ

เรื่อง “การสอนภาษาไทยในยุคคลิปรูปการศึกษา” ระหว่างวันที่ ๑๒-๑๓ กันยายน ๒๕๔๓ ณ ห้องประชุม ๑๐๑ อาคาร ๓ คณะครุศาสตร์ มีผู้เข้าร่วมประมาณ ๓๐๐ คน กิจกรรมทั้งสามรายการนี้ได้ ร่วมกับศูนย์บริการวิชาการจรัญ-พูนทรัพย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้ทุน ๖๐,๐๐๐ บาท สนับสนุนการประชุมปฏิบัติการเรื่อง “ธรรมจริยาจารย์” สำหรับครูทั้งระดับประถมและมัธยม จำนวน ๑๒๐ คน ระหว่างวันที่ ๓-๖ พฤษภาคม ๒๕๔๐ ณ ศูนย์วิปัสสนา ลอนพุทธธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้เงินจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท แก่คณะกรรมการรณรงค์เพื่อภาษาไทย ในการดำเนินการจัดประชุมเรื่อง “พระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้านภาษาไทย” วันพุธที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๔๑ ณ หอประชุม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๓,๐๐๐ คนและให้รางวัลการจัดประกวดเรียงความ หัวข้อเรื่อง “พระบารมีแผ่ปกพสกไทย” สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและปลาย จาก ๑๒ เขตการศึกษา รวม ๓๕ คน คนละ ๓,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๒๕,๐๐๐ บาท และให้เงินจำนวน ๙,๗๗๕ บาท เพื่อจัดพิมพ์บทความประกอบการประชุมวิชาการเรื่อง “ราชาศัพท์กับสังคมไทย” ในวารสารสมาคมนักวิจัยภาษาไทยระหว่างวันที่ ๒๒-๒๓ สิงหาคม ๒๕๓๙ ณ ห้องประชุม ๑๐๑ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๔. จัดพิมพ์เอกสารคำสอนภาษาสันสกฤตจากสมุดบันทึกของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เมื่อครั้งทรงศึกษากับศาสตราจารย์หม่อมหลวงจรัญ นพวงศ์ โดยมี ดร.ประพจน์ ย์ศวีรวิฑูการ เป็นผู้ช่วยถอดความ

๕. ร่วมกับคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดประชุมวิชาการสำหรับครูอาจารย์ที่สอนระดับประถมและมัธยมศึกษา เรื่อง “แนวคิดในการสอนภาษาไทยเพื่อการปฏิรูปการศึกษา” วันที่ ๓-๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ เรื่อง “สอนภาษาไทยให้ถูกต้อง ผู้เรียนเป็นสุขกับการเรียน” วันที่ ๒๒-๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๗ และเรื่อง “การสอนภาษาไทยแบบบูรณาการ” วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๔๙ ณ ห้องประชุม ๑๐๑ อาคาร ๓ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีผู้เข้าประชุมคร่าวละประมาณ ๕๐๐ คน นอกจากนี้ยังให้ทุนการศึกษาในระดับปริญญาตรีแก่ผู้ที่เรียนภาษาไทยเป็นวิชาเอก และให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัยเพื่อเป็นวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตด้านภาษาไทย อีกปีละ ๑๐-๒๐ ทุน

ศูนย์บริการวิชาการ จิรายุ-พูนทรัพย์ จังหวัดระยอง

ศูนย์บริการวิชาการ จิรายุ-พูนทรัพย์

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา และ ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงจิรายุ นพวงศ์ เป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งศูนย์บริการวิชาการ-พูนทรัพย์ จังหวัดระยอง โดยมอบที่ดินจำนวน ๒ ไร่ ๕๔.๓ ตารางวา ณ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ให้ คณะครุศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๑ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในกิจการของคณะครุศาสตร์ เช่น ค่ายฝึกอบรม ค่ายลูกเสือและเนตรนารี กิจกรรมด้านสันตนาการ สำหรับนิสิตและนักเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้งกิจการอื่นของมหาวิทยาลัยตามที่ตกลงกับ คณะครุศาสตร์

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมี คุณชนะ รุ่งแสง เป็นนายกสมาคมฯ ได้ซื้อที่ดินบริเวณข้างเคียงเพิ่มให้อีกจำนวน ๒ แปลง ขนาด ๓ งาน ๓๓.๗ ตารางวา และ ๓ งาน ๑๙.๕ ตารางวา และยกให้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๒๒ ศูนย์บริการวิชาการ - พูนทรัพย์ จึงมีพื้นที่รวมทั้งหมด ๓ ไร่ ๓ งาน ๗.๕ ตารางวา

คุณหญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา (ราชทินนามขณะนั้น) ได้ทำหนังสือแสดงเจตจำนงที่จะยกที่ดินดังกล่าวให้แก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อใช้ในกิจการของคณะครุศาสตร์ ตั้งแต่วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๒๑ และได้ดำเนินการเรื่อยมา โดยในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ คุณหญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ได้ลงนามในหนังสืออนุญาตให้คณะครุศาสตร์เข้าดำเนินการใช้ที่ดินก่อนจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์

ศูนย์บริการวิชาการ จิรายุ - พูนทรัพย์ เริ่มจากที่ดินผืนเปล่า การก่อสร้างอาคารเป็นเรื่องนอกงบประมาณของมหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ต้องดำเนินการเอง โดยหาเงินอุดหนุนจากผู้มีจิตศรัทธาหรือจากกิจกรรมอื่นๆ ในปีพุทธศักราช ๒๕๒๙ รองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ อัฒธุ (คนบดสมัยนั้น) ได้จัดสร้างพระนางพญาวัตระสังโฆสิตาราม เพื่อจัดหาทุนปรับปรุงห้องสมุดคณะครุศาสตร์ และสร้างศูนย์ฝึกอบรมทางวิชาการ พร้อมค่ายพักแรมบนพื้นที่ดังกล่าว

อาคารที่ก่อสร้างมีด้วยกัน ๔ หลัง คือ บ้านพักรับรอง ๒ หลัง อาคารอเนกประสงค์ ๑ หลัง และอาคารห้องน้ำรวมอีก ๑ หลัง

ศูนย์บริการวิชาการ
จิรายุ-พุนทรพิสัย จังหวัดระยอง
ได้ทำพิธีเปิดเป็นทางการใน
วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๓๓ ซึ่งมี
ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง
พิธิยานุวัฒน์ เป็นคนบตี
ในสมัยนั้น เนื่องในโอกาสฉลอง
วันคล้ายวันเกิด ศาสตราจารย์
ท่านผู้หญิงพุนทรพิสัย นพวงศ์
ณ อยู่ธยา ครบรอบ ๘๐ ปี

และในวันที่ ๑๒ ตุลาคม ปีเดียวกันนี้คณะครุศาสตร์ได้ตั้ง “คณะกรรมการจัดหาทุนเพื่อพัฒนาศูนย์บริการวิชาการจิรายุ-พุนทรพิสัย โดยเฉพาะอาคารอเนกประสงค์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สมัยรองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สีนลาร์ตน์ (พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๓๙) เป็นคนบตีได้จัดหาทุนพัฒนาศูนย์บริการวิชาการจิรายุ-พุนทรพิสัย โดยจัดการแข่งขันกอล์ฟการกุศลจัดงานแสดงสินค้า ณ กรมพาณิชย์สัมพันธ์ เงินที่ได้นำมาต่อเติมฝาผนัง ฝ้าเพดาน ปูกระเบื้องอาคารชั้นล่างให้เป็นห้องประชุม แก๊สตัดแปลงอาคารห้องน้ำรวม ปรับปรุงบ้านพัก ๒ หลัง ปรับปรุงระบบไฟฟ้า ระบบน้ำ สร้างบ้านพักคนงาน ปรับปรุงพื้นที่สนาม และพื้นที่รอบตัวอาคาร พร้อมทั้งล้อมรั้วลวดหนาม

สมัยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พทุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ เป็นคนบตี (ตำแหน่งทางวิชาการขณะนั้น) สมัยแรกในปี ๒๕๓๙-๒๕๔๓ คณะครุศาสตร์ ได้พัฒนาศูนย์บริการวิชาการจิรายุ-พุนทรพิสัย ครั้งใหญ่ โดยซ่อมแซมและปรับปรุงอาคารอเนกประสงค์ทั้ง ๒ ชั้น ได้แก่ ทาสี ซ่อมฝ้าเพดาน เปลี่ยนพัดลมเพดานที่ไม่เป็นสนิม เปลี่ยนมุ้งลวดหน้าต่าง และติดเครื่องปรับอากาศทั้งห้องนอนรวมชาย ห้องนอนรวมหญิง และห้องประชุมสัมมนาชั้นล่าง พร้อมทั้งได้ติดตั้งฉากกันห้องสัมมนาให้เป็น ๒ ห้อง เพื่อจัดประชุมกลุ่มย่อย หรือจัดเลี้ยง นอกจากนี้ยังได้ปรับปรุงระบบไฟฟ้า โดยการติดตั้งหม้อแปลงไฟฟ้า เปลี่ยนสายไฟฟ้าให้มีขนาดใหญ่ขึ้นเพื่อรองรับระบบปรับอากาศ สำหรับอาคารอเนกประสงค์และบ้านพัก ๒ หลัง และติดตั้งถังเก็บน้ำสำรองให้เพียงพอสำหรับผู้ใช้งานจำนวนมาก นอกจากนี้ได้ตกแต่งภูมิทัศน์รอบๆ ตัวอาคาร และบริเวณลานอเนกประสงค์สำหรับตั้งค่ายพักแรม และกิจกรรมนอกอาคารอื่นๆ และยังได้เพิ่มทางเข้า-ออก และปรับปรุงถนนอีกด้วย

สำหรับการตกแต่งภายในบ้านพัก ๒ หลัง คือ บ้านหลังเล็ก “บ้านวิบลม” ขนาด ๒ ห้องนอน ๒ ห้องน้ำ ห้องรับประทานอาหาร ห้องรับแขก ห้องครัว ซึ่งแยกออกไปจากตัวบ้านหลังใหญ่ “บ้านชมคลื่น” ขนาด ๔ ห้องนอน ๒ ห้องน้ำ พร้อมห้องครัว ห้องรับประทานอาหารนั้น ได้รับความอนุเคราะห์จากนักเรียนเก่าโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาคารนอนและห้องประชุม

ห้อง “วิบลม” ๒ ห้องนอน

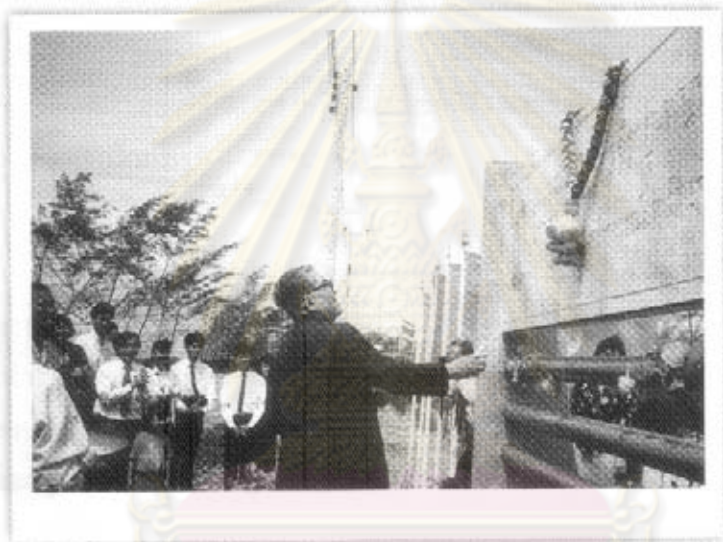
บ้าน “ชมคลื่น” ๔ ห้องนอน

ห้องประชุม

นอกจากการปรับปรุงทางกายภาพของศูนย์บริการวิชาการ จิราญ-พูนทรัพย์ แล้ว รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบริรมพิทักษ์ ยังได้ขอให้สำนักงานจัดการทรัพย์สิน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินการรับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินของ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิง พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาที่ดินต่อไป สำนักงานทรัพย์สินฯ ได้ดำเนินการจดทะเบียนทำนิติกรรมรับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดิน โฉนดเลขที่ ๑๕๒๙๖ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๒ ตามความประสงค์ของผู้ให้ คือมหาวิทยาลัยสามารถใช้ประโยชน์และจัดหาประโยชน์ เพื่อคณะครุศาสตร์

ปัจฉิมลิขิต

หลังจากศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา และ ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงจิราญ นพวงศ์ ได้เดินทางไปทำพิธีเปิดศูนย์บริการวิชาการจิราญ - พูนทรัพย์ เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๓๓ แล้ว อาจารย์ทั้งสองท่านไม่ได้มีโอกาสไปพักผ่อน ณ ศูนย์บริการ วิชาการฯ อีกเลย ดังนั้น เมื่อครบปี (รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบริรมพิทักษ์) ได้ทำการ ปรับปรุงให้สวยงาม สบาย น่ายู่ จึงได้เรียนเชิญท่านทั้งสองไปพักผ่อน ณ บ้านชมคลื่นเมื่อ ปีพุทธศักราช ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นการเดินทางไปพักผ่อนครั้งแรกและครั้งสุดท้ายของชีวิต ฯพณฯ องคมนตรีศาสตราจารย์หม่อมหลวงจิราญ นพวงศ์

โครงการจัดตั้งห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ “บ้านจิรายุ-พุนทรพ์ย์”

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรวิรุฬห์ ไร่โพธิ์

โครงการจัดตั้งห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ “บ้านจิรายุ-พุนทรพ์ย์” จะใช้พื้นที่บ้านเลขที่ ๑๑๖๖ ซอยสุขุมวิท ๑๐๑/๑ จัดเป็นห้องสมุดเพื่อเป็นประโยชน์แก่ชุมชน บ้านหลังนี้เป็น บ้านที่ ฯพณฯ องคมนตรี ศาสตราจารย์หม่อมหลวงจิรายุ นพวงศ์ และศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ได้ใช้เป็นที่พักอาศัยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ท่านอาจารย์ทั้งสองเป็นผู้ที่ทำประโยชน์แก่ส่วนรวมมาตลอด แม้แต่บ้านที่ท่านพักอาศัยท่านก็มีปณิธานที่ให้เป็นที่ประโยชน์แก่ส่วนรวม เมื่อ ฯพณฯ องคมนตรีถึงแก่อสัญกรรม ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ จึงได้นำความคิดนี้มาทำให้บรรลุผล โดยดำริที่จะน้อมเกล้าฯ ถวายบ้านและที่ดินดังกล่าวแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อทรงจัดทำเป็นห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์ เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าด้านภาษาไทย ภาษาสันสกฤต และด้านการศึกษา

จากดำริของท่านอาจารย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ เช่น คณะจิตวิทยา คณะพยาบาลศาสตร์ สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา สมาคมครุศาสตร์สัมพันธ์ สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้น ได้ร่วมกันจัดการเดินการกุศลเพื่อหารายได้สมทบเป็นทุนโดยเสด็จพระราชกุศล เพื่อปรับปรุงพัฒนาบ้านเลขที่ ๑๑๖๖ ซอยสุขุมวิท ๑๐๑/๑ ให้เป็นห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์ ตามที่ท่านอาจารย์ทั้งสองได้ตั้งปณิธานไว้ รายได้ดังกล่าว รวมกับปัจจัยที่ญาติมิตร ลูกศิษย์ ลูกหาได้ร่วมกันทำบุญในงานพระราชทานเพลิงศพ ฯพณฯ องคมนตรี มีรวมกันทั้งสิ้น ประมาณ ๓,๘๐๐,๐๐๐ บาท

นอกจากนี้ คณะครุศาสตร์ยังได้ดำเนินงานเตรียมการจัดตั้งห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์บ้าน ท่านอาจารย์ให้เป็นที่แห่งเรียนรู้ที่ทันสมัยและมีการบริหารที่ยั่งยืน โดยได้ตั้งคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ “บ้านจิรายุ-พุนทรพ์ย์” ขึ้น ประกอบด้วยกรรมการจาก กรุงเทพมหานคร ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมาคมพิพิธภัณฑ์ไทย คณะครุศาสตร์ และหน่วยงานพันธมิตร คณะกรรมการได้ประชุมหลายครั้ง และได้รูปแบบของการจัดห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์ที่จะกราบบังคมทูลถวายรายงานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อทรงมีพระราชวินิจฉัยได้ชัดเจนพอสมควร

ห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ ขณะนี้ยังไม่มีชื่อเรียกที่เป็นทางการ แต่ใช้ชื่อเรียกในเบื้องต้นว่า ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ “บ้านจิรายุ-พูนทรัพย์”

ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ “บ้านจิรายุ-พูนทรัพย์” จะประกอบด้วยอาคาร ๒ หลัง คือ

๑. อาคารพิพิธภัณฑ์ คือ อาคารบ้านที่ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ อยู่ในปัจจุบัน จะมีการปรับพื้นที่ใช้สอยใหม่ให้เป็นสัดส่วน สามารถให้ผู้สนใจเข้าศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย ภาษาสันสกฤต และการศึกษา อาคารนี้จะจัดแสดงนิทรรศการถาวรเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระปิตุจฉา เจ้าฟ้าฯ โฉมฉายฯ กรมหลวงเพชรบุรีราชสิรินธร และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าฟ้า ๒ พระองค์แห่งพระราชวงศ์จักรีผู้ทรงมีพระกรุณาธิคุณอันอนันต์ต่อท่านอาจารย์ทั้งสอง นอกจากนี้ยังจะมีการจัดแสดงประวัติและผลงานของ ศาสตราจารย์หม่อมหลวงจิรายุ และ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ การจัดให้เป็นแหล่งค้นคว้าด้านภาษาไทย ภาษาสันสกฤต และด้านการศึกษา การจัดเสวนา การจัดประชุมกลุ่มย่อย ประชุมวิชาการในสาขาวิชาที่ได้กล่าวมา

๒. อาคารห้องสมุด ซึ่งจะก่อสร้างใหม่ใช้แทนอาคารห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ของกรุงเทพมหานคร ห้องสมุดนี้จะจัดให้ประชาชนได้ค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จัดแสดงหนังสือใหม่ จัดมุมความรู้เกี่ยวกับตลาดทุน มุมความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง และมุมความรู้เกี่ยวกับศาสนา จัดนิทรรศการถาวร และนิทรรศการตามโอกาสพิเศษต่างๆ จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และจัดกิจกรรมตามวันสำคัญของชาติ เป็นต้น

ศูนย์วิทยพัทยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บางมุมที่น้อยคนจะเคยเห็น

ศาสตราจารย์กิตติคุณเจ้าไฟ สุจริตกุล

อะซันเตา อองห้วย บุกว่าโชน
 เหมือนแม่-พ่อ ซังใจ ไดยีนยล

มีหลายมุมที่น้อยคนจะเคยเห็น
 ผลิตห้วยแล้ว อองอาน้ำ ในอิวธาร

เดินทางผ่าน ภูเขาถล่ม แลห้วยลาดเสียด
 ยามหนึ่งแพ อองแก่ง แม่กกควา
 ได้หมาแม่ "อุ๊ง" น้อยมาพมพิก
 พระคุณท่านอุตบรยาย ให้เอ็ดเอ็ด
 **สาวปะด่อง หรือ "กะเหียงคอบาว"

"ท่าน" ตามไป บำรุงช่วยเหลือทุกแห่งหน
 ซะเท็ดไว้ในกรมอุตราบวาชปราน
 ซี่มาเซ็น ซันดอย อย่างอุสาหาญ
 ฝ่าสายฝน เพื่อพบพาน ฮวดคดลาด**
 มีครั้งเดียว หลอบลูกเก็บ อย่างเหน็บหนาว
 เยี่ยมพวเขา เจ้า อาก้า ลากู มุเซอ
 ท่านเลี้ยงรัก พิดกาษา เมตตาเสมอ
 ซะเสือน ภาพให้เห็น เป็งพยาบาล

เมื่อครั้งถนนนี้ขึ้นยังไม่ถึง
 ท่านผู้หญิงทุนทรัพย์ ต้องซี่มา
 ซึบคอยสูงเพื่อไปเยี่ยมกิจการรวม
 ของโครงการซึ่งเรียกสั้นๆ ว่า
 "ฝึกชาวเขาให้เป็นครู"

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทรัพยากร

ถึงแล้วก็ทำพิธีเปิดแพรคลุมป้าย
 หน่วยพัฒนาชาวเขา
 บ้านห้วยโต้ง อำเภอเวียงป่าเป้า
 จังหวัดเชียงราย

เมื่อเริ่มมีการล่องแก่งแม่กกด้วยแพใหญ่
ได้เรียนเชิญท่านองคมนตรี ม.ล.จิรายุ
นพงศ์ และท่านผู้หญิงทุนทรัพย์
ผู้เสมือนคุณพ่อและคุณแม่ของพวกเขา
ล่องแพ ประธานในขบวนล่องไป
ช้าๆ ถึง ๓ วัน ๓ คืน และเยี่ยมหน่วย
พัฒนาชาวเขาเผ่าต่างๆ สองฝั่งน้ำ
แม่กก ทั้งสองท่านสุข สดชื่นมาก

ขึ้นฝั่งที่ อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงราย
เดินทางถึงอำเภอแม่จัน
เยี่ยมชาวเขาเผ่าเย้า

พยาบาล มหาวิทยาลัย

แล้วก็เข้าสู่ศูนย์พัฒนาชาวเขา
จังหวัดเชียงราย ซึ่งดูแลลงเคราะห์
ชาวเขามากกว่า ๖ เผ่า ในพื้นที่
จังหวัดนี้

ครั้งหนึ่งที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในโครงการเตรียมชุมชนเพื่อพัฒนาชนบท (ชาวเขา) ของชาติซึ่งร่วมมือกัน ๔ กระทรวงหลักคือ มหาดไทย ศึกษาธิการ สาธารณสุข และเกษตร ศ.อำไพ ได้รับเชิญเป็นหัวหน้าคณะวิทยากร ไปจัดอบรมข้าราชการที่อำเภอแม่ละเรียง ท่านองคมนตรี ศาสตราจารย์หม่อมหลวง จิรายุ กรุณาเป็นประธานเปิดงานให้ อบรมเสร็จแล้ว พาท่านชมทุ่งดอกบัวตอง ผ่านทาง แสนวทวนจนถึงอำเภอเมือง แม่ฮ่องสอน ระหว่างพักแรมที่นั่น ได้เชิญทั้งสองท่านลง เรือหางยาว บังเอิญฝนตกหนักตกฝนไป ตลอดทาง ถึงหมู่บ้านน้ำเพียงดินเพื่อพบกับ สาวกะเหรี่ยงคอยยาว จึงได้ทราบเหตุผล ของการได้มีกำไรสวมคอถึงขนาดนั้น ต่าง กับสมัยนี้ที่มีผู้นำกะเหรี่ยงคอยยาวลงมาใน งานให้เราได้เห็นอยู่บ่อย

บนยอดคอกออำเภอป่ามื่นเอง
ท่านผู้หญิงพันธุ์พวย ก็ได้หามาแล้ว
ตัวดำ หางกุด จมูกขาว น่ารัก
หนักหนา ได้ชื่อว่า "จูกัง" ภาษา
ม้งแปลว่า หมา ทั้งสองท่านรัก
และเมตตามันมาก ด้วยความ
จงรักภักดีอย่างสูง อยู่กับท่าน
จนสิ้นอายุขัย

ที่เชือนครินทร์ กกาญจนบุรี
เมื่อพาคณะอาจารย์และนิสิต
ปริญญาโทออกภาคสนาม ฝึก
เทคนิคการสอนให้แก่ครูโรงเรียน
ตามเขื่อนต่างๆ ของการไฟฟ้า
ฝ่ายผลิต ท่านผู้หญิงทุนทรัพย์
กรุณามาเยี่ยมให้กำลังใจและร่วม
กิจกรรมด้วย ในภาพเมื่อเสร็จ
กิจกรรมค่านี้แล้ว ผศ.กิตติยวดี
บุญเชื้อ ได้ถือโอกาสกราบลา
ท่านผู้หญิงทุนทรัพย์ เพราะต้องย้าย
ตามสามีซึ่งไปปฏิบัติงานใน
ต่างประเทศ ทุกคนนำตาชั่งด้วยความ
ความรักอาลัยอย่างสุดซึ้ง

ถึงแฉล้มล้วน ดารา ดารดาช
รวมเอาทศย์ สันตรา อ่าโศฬาร
อะหาใคร ยิ่งกว่า เสมือน
ทั้งปัญญา เจริญญา ๒๑๑๑๑๑
ท่านผู้หญิงทุนทรัพย์ นพวงศ์
ศรีลาภา สกทศย์ ของจักรวาล
ผู้ยิ่งใหญ่ ได้เคยอ่าน ตั้งอกแม่
อาสหาญกล้า ดั่งเวลา ๒๑๑๑๑๑
ขอเชิญเชิญ พระไตรรัตน์ อันเรืองเลิศ พหุประเสริฐ ๑๑๑๑๑๑
เจริญพรม เจริญสุข ทุกคืนวัน

นากาศ กวางไกล เกินใจชาน
ทุกจักรวาล มาประมอด ให้คุณครบ
พรหมวิหาร ธรรมแท้ ๒๑๑๑๑๑
ของน้อยเม บุญ ศรีสุธาธารีย์
ถ้าเปรียบตรง ตามพระศุกรี อันลาปลาช
อันทรคปต์ อันตระการ ๒๑๑๑๑๑
อันแท้แท้ มธุรส ๑๑๑๑๑๑
ประลาตภัย ไร้ปัญหา ๒๑๑๑๑๑
คุ้มครองท่าน ๑๑๑๑๑๑๑๑๑๑

ยิ่งกว่าน้อง เหนือกว่าพี่สุดที่รัก

~~~~~

ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นพี่สาวร่วมบิดาเดียวกันกับดิฉัน คือ นาย อันสโกเยอร์ พี่พูนทรัพย์มีอายุมากกว่าดิฉัน ถึง ๒๑ ปี ดิฉันจึงมีความรักและเคารพเปรียบ ประดุจแม่คนหนึ่งที่เดียว

พี่พูนทรัพย์เป็นที่ประเลาธุระของน้องๆ ทุกคนที่ท่านอุปการะเลี้ยงดูมา ซึ่งมากกว่า ๓๐ คน ในส่วนตัวของดิฉันเอง ถึงแม้ว่าจะ อยู่ห่างออกมาแต่ก็ได้รับความเมตตาจาก ท่านอย่างสม่ำเสมอมีสีเสื่อมคล้าย ท่านจะให้ คำแนะนำปรึกษาแก่ดิฉันอย่างดีเยี่ยม ไม่ว่า ในยามสุขหรือยามทุกข์ ดิฉันจะยึดท่านไว้ เป็นที่พึ่งทางใจเสมอมา และท่านจะชมเชย ให้กำลังใจ แก่ดิฉันอยู่เนืองๆ ว่า “โรส เป็น

น้องที่ดีที่สุดคนหนึ่งของฉัน โรสจะเอาใจใส่จัดหาเสื้อผ้าสวยๆ งามๆ มาให้อยู่เสมอ ชอบใจมากๆ นะโรส” ดิฉันปีติยินดีเป็นที่สุดเพราะรำลึกถึงคำที่คุณพ่อเคยพูดกับพี่พูนทรัพย์ไว้ว่า “Rose is a nice child to live with”

ความสัมพันธ์ระหว่างเราที่น้อง มีความลึกซึ้งเกินกว่าที่จะบรรยายออกมาเป็นคำพูดได้ แต่เราจะสัมผัสกันได้ด้วยภาษาใจ

ในวโรกาสที่พี่พูนทรัพย์ของน้องจะเจริญอายุครบ ๘ รอบ ในปีนี้ น้องขอกราบ อารธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก ได้โปรดอำนวยพรชัยและ ประทานพรให้พี่พูนทรัพย์ที่รักยิ่งของน้องๆ จงประสบแต่สิ่งดีเจริญตาเจริญใจ สุขภาพ พละนาถมัยดีเยี่ยม และมีพลังใจอันเข้มแข็งยิ่งขึ้นทุกๆ วัน เป็นร่มโพธิ์ทองแก่น้องๆ และลูกศิษย์ ลูกหาตลอดไปชั่วกาลนาน

กราบพี่พูนทรัพย์ ด้วยความรักและเคารพยิ่ง
น้องโรส

ปาฐกถา ชุด

ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา

—————

“ปาฐกถาชุด ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา” เป็นปาฐกถา ที่คณะครุศาสตร์ จัดขึ้นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๒๔ ซึ่งเป็นวันคล้ายวันสถาปนา คณะครุศาสตร์ และจัดต่อมาในวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ของทุกๆ ปี เพื่อประกาศเกียรติคุณและ ระลึกถึงศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ผู้ก่อตั้งคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยกำหนดไว้ว่าปาฐกถานี้จะเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้นำทาง วิชาการการศึกษา เป็นผู้บรรยายเพื่อชี้แนะสังคมด้านการศึกษา และมีการจัดพิมพ์เผยแพร่ โดยศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ ได้จัดปาฐกถาดังกล่าวมาแล้ว ๒๑ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่	พ.ศ.	เรื่อง	ผู้บรรยาย
๑	๒๕๒๔	“คุณธรรม จริยธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่”	พระราชวรมุนี* (ประยูรธ ปรยุตโต)
๒	๒๕๒๕	“คุณภาพและประสิทธิภาพของการศึกษาไทยในปัจจุบัน”	ศ.ดร.เอกวิทย์ ณ ถลาง
๓	๒๕๓๐	“ธรรมกับการศึกษาไทย”	พระเทพเวที* (ประยูรธ ปรยุตโต)
๔	๒๕๓๑	“บุคลิกภาพนักวิชาการ”	ศ.สุมน อมรวิวัฒน์
๕	๒๕๓๒	“ธรรมกับการพัฒนาชีวิต”	พระเทพเวที* (ประยูรธ ปรยุตโต)
๖	๒๕๓๓	“คุณธรรมครูไทย”	ศ.อำไพ สุจริตกุล
๗	๒๕๓๔	“๙๙ ปี ครูศึกษาไทย”	ศ.ดร.ก้อง สวัสดิ์พิพาณิชย์
๘	๒๕๓๕	“พระราชกรณียกิจในสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ”	คุณหญิง ดร.ภาณี มทานนท์
๙	๒๕๓๖	“ก้าวสู่การศึกษายุคไฮเทค”	ศ.ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์
๑๐	๒๕๓๗	“ความคิดสร้างสรรค์: พหุสวรค์ที่พัฒนาได้”	รศ.ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา
	๒๕๓๘	ไม่มีปาฐกถา เนื่องจากมีการจัดประชุมนานาชาติ	

ครั้งที่	พ.ศ.	เรื่อง	ผู้บรรยาย
๑๑	๒๕๓๙	"สิ่งแวดล้อมกับเศรษฐกิจ สังคมและการศึกษา"	ผศ.ดร.ทวีวงศ์ ศรีบุรี
๑๒	๒๕๔๐	"การศึกษาเพื่อคุณภาพชีวิตในโลกไร้พรมแดน"	พระราชวรมุณี (ประยูร ธมมจิตโต)
๑๓	๒๕๔๑	"การศึกษากับการพัฒนาที่ยั่งยืน: การอนุรักษ์พลังงาน จากบ้านสู่โรงเรียน"	รศ.ดร.สุนทร บุญญาธิการ
๑๔	๒๕๔๒	"ธรรมะที่ครูควรรู้: อรหันต์พลิกฝ่ามือ"	ร.ท.วรากร ไรวา
๑๕	๒๕๔๓	"ปฏิรูปการศึกษาเพื่อความเข้มแข็งของประชาชน"	ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช
๑๖	๒๕๔๔	"ศาสตร์การสอนเพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ"	รศ.ดร.ทศนา แคมมณี
๑๗	๒๕๔๕	"การศึกษาที่มีวิจัยเป็นฐาน" (Research-based Education)	ศ.นพ.จรัส สุวรรณเวลา
๑๘	๒๕๔๖	"สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ: เทพแห่งการศึกษาไทย"	ศ.นพ.เกษม วัฒนชัย
๑๙	๒๕๔๗	"Transformation Leadership in Teacher Education"	Dr. PETER UPTON, Director of British Council
๒๐	๒๕๔๘	"วิถีแห่งศักดิ์ศรีครูไทย"	ม.ร.ว.จักรกรธ จิตรพงศ์
๒๑	๒๕๔๙	"การวิจัยบูรณาการของครูไทย: ทำอย่างไรให้เกิดประโยชน์"	ศ.กิตติคุณ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์

* ตำแหน่งในขณะนั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ให้ใช้สถานที่ห้องประชุมกิจการนิสิต
ครุศาสตร์เป็นที่ตั้งของชมรม และให้การ
สนับสนุนในหลายๆ ด้าน

ชมรมพหุวิทยาจารย์คณะครุศาสตร์
ซึ่งมี ศาสตราจารย์กิตติคุณ คุณดวงเดือน
พิศาลบุตร เป็นประธานชมรมฯ ร่วมด้วย
คณะกรรมการบริหารอีก ๑๔ คน ได้
กราบเรียนเชิญท่านศาสตราจารย์ท่านผู้หญิง
พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ผู้ก่อตั้ง
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็น
ที่ปรึกษาของชมรมฯ และก็ได้รับเกียรติ
อย่างสูงจากท่านรับเป็นที่ปรึกษาชมรมนี้
ซึ่งได้ดำเนินงานมานับเป็นปีที่ ๙ แล้ว ท่าน
ที่ปรึกษาได้กรุณามาเป็นกำลังใจ เป็น
ประธานของงานหลายครั้ง การจัดกิจกรรม
ต่างๆ ได้ส่งเสริมความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้น
และความผูกพันระหว่างสมาชิก โดยมีชมรม
เป็นศูนย์กลาง เป็นแหล่งที่พบปะสังสรรค์
จัดกิจกรรมต่างๆ เช่น จัดทัศนศึกษาปีละ
๒-๓ ครั้ง ซึ่งกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่
สมาชิกให้ความสนใจมาก ได้มาร่วมกัน
ครั้งละประมาณ ๔๐ คน เสมอมา เพราะ
ได้มาท่องเที่ยว สนุกสนาน และได้พบเห็น
สิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ก่อให้เกิด
ความสุขทางใจ ชมรมฯ ได้จัดพบปะเนื่องใน
โอกาสต่างๆ ร่วมกับคณะครุศาสตร์ เช่น ใน
วันสถาปนาคณะ วันปีใหม่ วันครู วันแสดง
มุทิตาจิตแก่ผู้เกษียณอายุราชการ ฯลฯ

กรรมการชมรมพหุวิทยาจารย์ฯ
กราบขอพรท่านผู้หญิงพูนทรัพย์
เนื่องในวันแม่ ๒๕๔๔

ศูนย์วิทยุวิทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

และชมรมได้จัดกิจกรรมต้อนรับผู้เกษียณ-
อายุราชการใหม่แต่ละปี ได้มาพบปะสังสรรค์
กับสมาชิกของชมรมทุกปี ฉะนั้นชมรม
จึงมีสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้นทุกปี และเพื่อให้
สมาชิกเก่าและใหม่ได้ทราบข่าวคราวซึ่งกัน
และกัน และเรื่องราวของชมรมทุกปี จึงได้
จัดทำข่าวสารสัมพันธ์ส่งไปที่ปีละ ๓ ครั้ง

ในการจัดสังสรรค์แทบทุกครั้งก็ได้
จัดเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ในด้านสุขภาพ
ของผู้สูงอายุด้วย เป็นอาหารปาก อิ่ม อร่อย
อาหารที่อาจหารับประทานตามร้านไม่ได้
อาหารสมอง ได้รับความรู้ไปใช้ประโยชน์
อาหารใจ มีความสุข สนุกสนาน ร้องเพลง
เต้นรำร่วมกัน ที่สำคัญและเป็นที่ภูมิใจของ
พวกเราอีกก็คือ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิง
ผู้ก่อตั้งคณะครุศาสตร์ และที่ปรึกษาของ
ชมรมเรา ได้มาเป็นเกียรติแก่งาน ได้
แสดงความพอใจที่ได้พบปะลูกศิษย์ ลูกน้อง
ผู้ร่วมงาน มีความสุข ได้ฟังเพลง และ
กรณาร้องเพลงกับเราด้วย

ศูนย์วิทยพัทยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรรมการชมรมพฤกษศาสตร์ คณะครุศาสตร์ ๒๕๔๙-๒๕๕๐

ที่ปรึกษา: ศ.ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา และคณบดีคณะครุศาสตร์

ประธาน: ศ.กิตติคุณ คุณดวงเดือน พิศาลบุตร

รองประธาน: ศ.กิตติคุณ ดร.สุจิต เทียรชอบ รศ.รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์ (ประธานทัศนศึกษา)

เลขานุการ: ผศ.จุฑารัตน์ แพล รศ.อรสา เจนพนัส

เทรย์ญิก: ผศ.ปนิดา ศิริกุลวิเชฐ ผศ.สอางค์ ดำเนินสวัสดิ์

วิชาการ: รศ.ดร.ธีระชัย ปุรณโชติ รศ.ดร.รัตนา ตุงคสวัสดิ์

ศ.กิตติคุณ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล

นายทะเบียน: รศ.นงลักษณ์ ประเสริฐ ผศ.จินดา ทั้งทอง

นันทนาการ: รศ.ดร. เทพวาณี หอมสนิท

ปฏิคมและสมาชิกสัมพันธ์: ผศ.สุธรรมา บูลภักดิ์ ผศ.พิไล แยมงามเหลือ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อหนังสือ ร้อยใจเชิญพรชัย ๘ รอบ ชมมายูวีวัฒน์
ผู้สนับสนุนการจัดพิมพ์และทำหนังสือ ดร.ศักดิ์สิน โจรจน์สราญรมย์
คณะผู้จัดทำหนังสือ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ คุณดวงเดือน พิศาลบุตร ประธาน
รองศาสตราจารย์อรสา เจนพนัส
รองศาสตราจารย์รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์จตุรัตน์ แพล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลอองค์ ตำเนินสวัสดิ์
และกรรมการชมรมพฤษภาจารย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัน เดือน ปี วันพุธที่ ๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙
จำนวน ๑,๕๐๐ เล่ม
เรียงตัวคอมพิวเตอร์ นางปราณี หอมจันทร์
ออกแบบรูปเล่ม สุรพงศ์ คทาวิวัฒน์
พิมพ์ที่ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)
701 ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทร. 0-2243-8000 (อัตโนมัติ 15 สาย), 0-2243-1805
แฟกซ์: ทุกหมายเลข, แฟกซ์อัตโนมัติ: 0-2241-4131, 0-2243-7666
website: www.iadth.com

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย